

MOVIS

Glasilo Hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj Missionsblatt der Katholischen Kroaten-Missionen in der Schweiz
▪ Lipanj / Juni 2023. ▪ Godina / Jahrgang 54. ▪ Br. / Nr. 2/211

Cromin 2023. Gospi u pohode

CROMIN 2023.

naslovna slika: Cromin | Einsiedeln
B. Matić | S. Lovrić
obrada naslovnice: publidesch

Cromin 2023.
Gospa u pohode

Ovaj broj MOVIS-a potpisani
je za tisak 26.6.2023.

Tekstove za sljedeći
broj MOVIS-a primamo
do 5. rujna 2023.

IZ SADRŽAJA

- 3 Treća stranica**
Prijevod uvodnika ... (DE)
- 4 Tema broja**
Pečat dara Duha Svetoga
- 5-29 Misije**
Izvješća iz pastoralnog života u HKM
- 30 MOVIS-ov intervju**
Razgovor s dr. Erikom Brezovecom, sociologom
- 33 Suživot s medijima**
Biti milosrdni Samarijanac na društvenim mrežama
- 35 Stranica za mlade**
Svetac je pun ljubavi za bližnje
- 36 Proplamsaji duha**
Molitva za ljudski i Božji svijet
- 37 Hrvatski moj jezik materinski**
Govorimo li o višnji ili Višnji?
- 38 Cromin**
Susret ministranata i malih misijskih zborova
- 41 Međugorje**
Od buntovnog mladića do svećenika
- 42 Einsiedeln**
Svehrvatsko hodočašće Gosi u Einsiedeln
- 45 Zdravi odgoj**
Odgoj za očuvanje prirode

IMPRESSUM

MOVIS

Glasilo Hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj
Missionsblatt der katholischen Kroaten-Missionen in der Schweiz

Herausgeber/izdaju:
Kath. Kroaten-Missionen in der Schweiz
Hrvatske katoličke misije u Švicarskoj

Adresse/adresa:
Bederstrasse 76, 8002 Zürich
Telefon: 043 317 96 33
E-Mail: movis@hkm-movis.ch | www.hkm-movis.ch
Bürozeiten / uredovno vrijeme:
utorak, srijeda i petak: 14.00-18.00

Odgovorni urednik /Verantwortlich:
fra Antonio Šakota, tonisakota@gmail.com

Glavni urednik /Chefredakteur:
fra Mićo Pinjuh, fra_mico@bluewin.ch

Uredništvo /Redaktion:
fra Antonio Šakota, fra Mićo Pinjuh, fra Branko Radoš,
fra Miljenko-Mika Stojić i fra Vine Ledušić

LayoutKonzept:
Electronic Publisher Bubalović
E-Mail: publisher@publidesch | www.publidesch.ch

Dobrovoljni prilozi za MOVIS/Spende
MOVIS / Kroatien-Missionen in der Schweiz

Raiffeisenbank - 8001 3431 4863 2
9001 St. Gallen
SWIFT: RAIFCH22xxx

IBAN: CH86 8080 8001 3431 4863 2
MOVIS, Schlossgasse 32, 8003 Zürich

Druck/tisk:
Vogt-Schild Druck AG, Derendingen
Erscheint vierteljährlich / Izlazi 4 puta godišnje

Naklada / Auflage: 14000

SPOMENI SE DA SVETKUJE DAN GOSPODJU!

Nedavno sam, na ulazu u jedno tržno središte, susreo supružnike – moje dugogodišnje znance – koje već dugo nisam vido u crkvi. Susret je, iako neočekivan, bio iznimno srdačan. Pozdravili smo se prijateljski pri čemu su njih dvoje morali napraviti dodatni napor – osloboediti svoje ruke od vreća i vrećica koje su ih opterećivale. I nakon uobičajenih pozdravnih riječi i izražene iskrene radosti zbog susreta (jer smo se dugo i dobro poznivali) gospoda je, želeći vjerojatno predusresti moje pitanje o razlozima njihova dužega izostanka s nedjeljnih okupljanja oko euharistijskoga stola, započela svoju 'titradu'. Spontano je, uz pokoju sočniji komentar, nabrajala razloge zbog kojih, eto, rjeđe nego prije, sudjeluju na nedjeljnim i blagdanskim svetim misama. U tom njezinu 'obrambenom' nizu našli su se brojni rođendani, imendani, obljetnice, obiteljska, poslovna i ina okupljanja. Te njezine izgovore sam, iako je bila riječ o 'prožvakanoj' matrici, iz čiste pristojnosti i prijateljskoga obzira, pozorno saslušao do kraja. Završavajući taj svoj izgovorni proslov, dohvatića je na tlo privremeno odložene vrećice što je bio znak da je vrijeme našega susreta isteklo i da moji znanci kane krenuti dalje. Muž je, dok je ona govorila, uglavnom potvrđno kimao glavom. Oprostili smo se uz njihova opetovanja obećanja da ćemo se ubuduće češće viđati i moju glasno izrečenu nadu da će tako i biti, iako sam bio uvjeren da nisu preveliki izgledi za jedan takav korjenit zaokret mojih znanaca. Moja dvojba se temeljila na spoznaji da su moji sugovornici zapravo isključivo govorili o posljedicama, uopće ne dotičući do kraja zamućeno izvorište svoje vjerničke mlakosti.

Vrijednosna ljestvica kao jamac očuvanja obiteljskih vrijednosnih odrednica

Vrijednosna ljestvica, oblikovana i prihvaćena unutar obiteljskoga kruga, postojan je jamac ispravnih pojedinačnih i zajedničkih odluka i ponašanja. Tu činjenicu najzornije potvrđuju pojedinci i obitelji, koji imaju iznimno sadržajan i slojevit društveni život, nerijetko protkan (uz one glavne i profesionalne) i brojnim drugim tzv. sporednim – športskim, kulturnim i društvenim – obvezama, a redovito slave nedjeljnu i blagdansku euharistiju sa zajednicom, živeći primjerenim sakralnim i molitvenim životom. Riječ je, dakle, o konkretnim osobama i obiteljima i neospornim činjenicama, koje najsnažnije obeskrjepljuju izgovore pojedinaca i obitelji koji, zapravo svoj vjernički nemar nastoje opravdavati svojim, navodno neodgodivim, nedjeljnim i blagdanskim (uglavnom slavljeničkim!) obvezama. Istovjetan obrazac vrijedi i za brojnu katoličku mladež. I njihove izgovore na istovjetno pitanje, koliko god oni bili vješto sročeni, najsnažnije dovodi u pitanje upravo vjernička praksa i dosljednost njihovih vršnjaka, kojima se ne može osporiti ama baš nijedna sastavnica suvremenog spektra mladenačke uspješnosti. Iskreno sučeljavanje s tom pojavnosću (osobnim ili obiteljskim vjerničkim malodušjem!) prvi je korak i pouzdan temelj na koji se mogu nasloniti mogući pozitivni procesi i pomaci.

Da se odmor ne prometne u svoju izvornu i sadržajnu protivnost

Neoporiva je činjenica, koju život svakodnevice i nedvojbeno potvrđuje, da samo pomno isplanirani odmor, poput svakog drugog ozbiljnijega projekta, može, u velikoj mjeri, ispuniti naša opravdana očekivanja. Teško je, naime, očekivati da ćemo se s godišnjega odmora vratiti odmorniji, svježiji i spremniji na obveze koje nas po povratku očekuju, ako i te dane, toliko potrebnoga predaha i odmaka od uhodane svakodnevice, provedemo u skladu s istovjetnim životnim i društvenim navikama, koje su nam bile izvorom stresa i neugodnih iskustava tijekom godine. To je prvi preduvjet sadržajna i okrjepljujućega odmora, dok je drugi uspostava skladna ravnovjesja između naših dviju neodvojivih sastavnica – našega tijela i našega duha. Brojni naši vjernici, na svu sreću, duboko svjesni te neprijeporne zakonitosti, u dane svojih ljetnih predaha, redovito ugrađuju i pokorničko-molitvene posjete svetišti ma i hodočasničkim odredištimu kojima, to s ponosom možemo istaknuti, naše dvije domovine istinski obiluju.

Zelim vam, cijenjene čitateljice i poštovani čitatelji, u ime MOVIS-ova uredništva, lijep i sadržajan odmor, uz srdačan i prijateljski pozdrav!

Vaš fra Mićo Pinjuh, glavni urednik

Du sollst den Tag des Herrn heiligen!

Kürzlich traf ich am Eingang eines Einkaufszentrums ein Ehepaar – langjährige Bekannte –, das ich schon lange nicht mehr in der Kirche gesehen hatte. Die Begegnung war zwar unerwartet, dennoch äußerst herzlich. Wir begrüßten uns freundlich, wobei die beiden sich besonders anstrengten mussten, ihre Hände von den Einkaufsstüten zu befreien. Und nach den üblichen Begrüßungsworten und dem Ausdruck aufrichtiger Freude über das Treffen (weil wir uns schon lange und gut kannten) wollte die Dame meiner Frage nach den Gründen für ihre längere Abwesenheit von den sonntäglichen Gottesdiensten wahrscheinlich zuvorkommen und begann mit einer langen „Tirade“. Spontan zählte sie die Gründe auf, warum sie seltener als früher an Sonntags- und Feiertagsmessen teilnehmen. In ihrem Bemühen der „Verteidigung“ kamen zahlreiche Geburtstage, Namenstage, Jubiläen, verschiedene Familien- und Geschäftsstreffen zur Sprache. Auch wenn es sich um üblich bekannte Ausedeen handelte, habe ich aus purem Anstand und freundlicher Rücksichtnahme bis zum Schluss aufmerksam zugehört. Als sie ihre Rede beendete, griff sie nach den vorübergehend auf dem Boden abgestellten Einkaufsstüten, was ein Zeichen dafür war, dass die Zeit unserer Begegnung abgelaufen war und meine Bekannten weiterziehen wollten. Während sie sprach, nickte ihr Mann größtenteils zustimmend. Wir verabschiedeten uns mit ihren wiederholten Versprechen, dass wir uns in Zukunft öfter sehen würden und meiner lautstark geäußerten Hoffnung, dass es so sein würde, obwohl ich überzeugt war, dass die Chancen einer so drastischen Wendung meiner Bekannten nicht allzu groß waren. Meine Zweifel beruhten auf der Erkenntnis, dass meine Gesprächspartner (zumeist die Dame) eigentlich nur über die Konsequenzen sprachen, ohne jemals die getrübte Quelle ihrer religiösen Lauheit zu berühren.

Die Werteskala als Garant für die Wahrung familiärer Werte

Die im Familienkreis gebildete und akzeptierte Werteskala ist ein ständiger Garant für richtige individuelle und gemeinsame Entscheidungen und Verhaltensweisen. Diese Tatsache wird am deutlichsten von Einzelpersonen und Familien bestätigt, die ein äußerst zufriedenes und vielschichtiges soziales Leben führen, das oft neben den alltäglichen Herausforderungen und dem Berufsleben mit zahlreichen anderen sogenannten Nebentätigkeiten sportlicher, kultureller und sozialer Natur verflochten ist und dennoch regelmäßig die Sonntags- und Feiertags-Eucharistie in der Gemeinschaft feiern und ein an-

gemessenes sakramentales und durch Gebet begleitetes Leben führen. Es geht also um konkrete Personen und Familien und die unbestreitbare Tatsache, dass sie durch Ausreden in Wirklichkeit versuchen, ihre religiöse Nachlässigkeit mit ihren vermeintlich unumgänglichen Sonntags- und Feiertagspflichten (meist Feierlichkeiten!) zu rechtfertigen. Das gleiche Muster gilt für viele katholische Jugendliche. Und ihre Aussagen zu derselben Frage werden, egal wie geschickt sie formuliert sind, gerade durch die religiöse Praxis und Konsequenz ihrer Altersgenossen am stärksten in Frage gestellt, die nicht bestritten werden können, aber kein einziger Bestandteil des zeitgenössischen Spektrums jugendlichen Gelengens sind.

Die ehrliche Auseinandersetzung mit diesem Phänomen (persönliche oder familiäre religiöse Entmutigung!) ist der erste Schritt und eine verlässliche Grundlage, auf der mögliche positive Prozesse und Entwicklungen aufgebaut werden können.

Damit die Urlaubserholung nicht in das Gegenteil ihrer ursprünglichen und inhaltlichen Bedeutung verkehrt wird

Tatsache ist, die auch der Alltag zweifellos bestätigt, dass nur ein sorgfältig geplanter Urlaub, wie jedes andere ernsthafte Projekt, unsere berechtigten Erwartungen an die Erholung weitgehend erfüllen kann. Es ist nämlich schwer zu erwarten, dass wir ausgeruht, frischer und bereit für die Verpflichtungen, die uns nach unserer Rückkehr aus dem Jahresurlaub erwarten, wenn wir die freien Tage für die dringend benötigte Ruhe und Pause vom Alltag mit den gleichen Lebensgewohnheiten füllen, die für uns im Laufe des Jahres eine Quelle von Stress und unangenehmen Erfahrungen waren. Dies ist die erste Voraussetzung für eine sinnvolle und belebende Erholung, während die zweite die Herstellung eines harmonischen Gleichgewichts zwischen unseren beiden untrennbar Hälften – unserem Körper und unserem Geist – ist. Glücklicherweise sind sich viele unserer Gläubigen dieser unbestreitbaren Gesetzmäßigkeit zutiefst bewusst und pilgern in ihren Sommerferien auch regelmäßig zu Wallfahrtsorten – denn wir können mit Stolz darauf hinweisen, dass es in unseren beiden Heimatländern wirklich viele davon gibt.

Im Namen der MOVIS-Redaktion wünsche ich Ihnen, liebe Leserinnen und Leser, schöne, gehaltvolle und sinnmachende Sommerferien und grüße Sie herzlich!

Ihr fra Mićo Pinjuh, Chefredakteur

PEČAT DARA DUHA SVETOGA

Dok sjedam napisati ovaj prilog za MOVIS, hvata me nutarna tuga i žal. Naime, svakodnevno smo svjedoci dijeljenja sakramenata kršćanske inicijacije, prve pričesti i potvrde, u našim župama, ali i u našim misijama diljem svijeta. Hvata me žal zbog toga što imamo u inozemstvu u pojedinim misijama daleko više propričesnika ili krizmanika, ponegda mnogo više nego i u najvećim župama u Hrvatskoj i ovdje u Bosni-Hercegovini. U pravilu više krizmanika u inozemstvu nego u Domovini! Primjerice u velikom Sisku ove godine šezdesetak krizmanika! A u sarajevskoj katedrali s nadbiskupom krizmanici i propričesnici staju na prste obiju ruku. Čim se dijeli prve pričesti i potvrde-krizme u inozemstvu, iz toga slijedi kako su cijele obitelji iselile iz svoje lijepo Domovine, pa se nameće stotine upitnika: Zašto su iselili? Tko ih je otjerao? Tko ih je prisilio tražiti kruha pored tolikih ljepota koje nam je sam Bog podario u ovoj Domovini koja ima – kao malo koja europska zemlja – dvije klimatske zone, više od tisuću otoka, tisuće kilometara obale? Zar nije bilo «kruha» za njih ovdje, na rodnoj gradi? To samo po sebi nameće i pitanje aktivnoga preseljenja našega stanovništva. Drugi nam uzimaju i kupuju nekretnine, zemlju, obalu, i ostajemo «svoji bez svoga», a ne svoji na svome. Posvuda On Sale! Rasprodaja! Stranci u vlastitoj lijepoj Domovini. U vrijeme one državne tvorevine muževi su išli raditi u inozemstvo, ostavljali su doma supruge s djecom, dolazili bi za blagdane doma i donosili potrebne novce za život. I pitamo se, koje je to proletstvo s ovim narodom? Pa Njemačka je nakon onoga rata bila daleko razorenija zemlja od ovih prostora, a već se pedesetih godina vinula među najrazvijenije zemlje u svijetu, primala milijune «gastarbjatera», a mi šezdesetih godina morali pečalbariti u tuđini i zaraditi koju «dojč-marku» da bismo ovdje preživjeli. I tako za cijelo doba komunizma, a i u ovo postkomunističko razdoblje. Čini se, posrijedi je nesposobnost onodobnih komunističkih vlastodržaca podići zemlju iz praha i pepela, a naslijedili ih njihovi sinovi i gori klonovi koji također ne znaju upravljati i podići zemlju, nego se odali trgovini, korupciji i pljački, novčanim meštanjenjima, a vlasta se uzda jedino u turističku sezunu te sunce, ako ne bude klimatskih poremećaja. Nekoć bijaše Dalmacija pojam siromašnoga kraja i iseljavanja, a Slavonija žitnica Hrvatske i monarhije, dok je danas situacija posve oprečna. Kamo nas to vode, i što radi Crkva u Hrvata? Zar je smisao i cilj obavljati krizme u inozemstvu? Teme su to koje iziskuju dublje analize stanja duha u našoj Hrvatskoj.

Prije otprilike mjesec dana, 6. svibnja, u Westminsterskoj opatiji okrunjen je kralj Charles III. Ceremonija spektakularna, milijarde su je pratile. Sve bijaše svećano, sve je imalo religijsku, vjersku pozadinu. Krunidba i pomazanje kralja kao u biblijsko doba, kakva se obavljala stoljećima na engleskom prijestolju. Ako i nisi vjernik, osjećaš dašak nadnaravnoga, neobičnoga, nesvakidašnjega. Ako ste bili na internetu ili pred svojim TV-zaslonima, mogli ste ju pratiti u detalje od početka do kraja - s jednom iznimkom. Nakon prisege na lojalnost, kada je došlo vrijeme da Charles bude pomazan, skinuo je sa sebe povijesni kraljevski ornat koji je nosio po dolasku u opatiju. Odložio je sa sebe sve, ostao iza paravana samo u hlačama i bijeloj košulji. Odveli ga do prijestolja, iza tri paravana, s otvorom prema istoku, gdje je stajao canterburyjski nadbiskup s posvećenim uljem. Dvorjani su držali paravane očiju uprtih u pod. Javnost isključena. Nešto se događalo čega nismo bili očeviđci. To je neobično u vremenu u kome sebi prisvajamo pravo sve vidjeti. Mi smo radoznali vojneri. Ništa više nije odveć intimno ili neobično da se ne bi prikazalo na ekranu. Sve je dostupno javnosti. To ostavlja tragove u nama jer naše vizualno pamćenje je snažno. Što je oko vidjelo, ostaje u duši. U sebi nosimo golemu kolicinu slike. Nešto od toga je lijepo i dobro, unutarnje blago; neke će biti sastavljene od užasa koje radije ne bismo gledali, kao ratna razaranja. Naše pamćenje nema dirku *delete-izbriši*. U takvu surječju ostavlja se dojam da se pred našim očima odvija nešto naskroz sveto. Ne znam koliko do toga drže engleski monarsi, ali pomazanje kralja nije pitanje ukrasa ili higijene. Novi je kralj pomazan na rukama, prsima i glavi. Ruke predstavljaju akciju. Grudi predstavljaju osjećaje srca. Glava predstavlja misao i odluke, razbor. Dok se obred izvodi, nadbiskup od Canterburyja molio je da kralj «s pomoću nebeske milosti, može u bogatstvu, miru i pobožnosti upravljati i sačuvati narod koji mu je predan, povjeren». Dakle, on se pomazuje za narod, ne za sebe. On je u službi cijele nacije. Sva je ceremonija do u najsjitnije detalje isplanirana i tako se odvijala. Besprijeckorno.

Slično se odvija i u sakramentu krizme-potvrde. Tu se događa nešto bitno i sveto. Krizmanici se pomazuju dok se izgovara njihovo ime: Primi pečat dura Svetoga! Dosada smo znali što je pečat u uredima i ustanovama. Danas ih gotovo i nema kad se mnogo toga obavlja digitalno. Što je pečat? Lik i simbol utisnut u vosak, jedinstveni otisak koji

jamči izvornost dokumenta. Pečat je osoban. Svaki papa ima svoj pečat. Znamo što je zapečaćeno pismo. Ako pečat nije slomljen, znači u dokumentu je nešto što glasi samo na mene osobno. Kad papa umre, kardinal camerlengo čekićem razbije, stuče pokojnikov pečat-prsten. Papa je mrtat, s njim prestaje i značenje i vrijednost pečata koji je za života posjedovao. Kad Gospodin preko biskupa i Crkve stavlja svoj pečat na celo krizmanika, čini on to kao drugi Krist, u Božje ime, ulijeva živu snagu. Svaki od krizmanika prima pečat po imenu. Pečat jamči da, doista, dolazite od Boga i nosite njegovu poruku. Kao što Pavao napisao: «Vi ste Kristovo pismo koje smo mi predali, napisano ne crnilom, nego Duhom Boga živoga, ne na kamenim pločama, nego na mekanim ljudskim srcima» (2 Kor 3,3). Milost koja se u sakramantu prima prožima fizičko biće krizmanika. Treba učiti i naučiti slušati riječi zapisane u srcima. I imati na umu da se Božji glas može čuti kroz tijelo i krv u tijelu koje je Duhom Svetim posvećeno. Naše se društvo veoma brine oko tijela. Imamo velika očekivanja od svoga tijela. Želimo izgledati dobro. Kritički gledamo na tijela drugih oko sebe. Mjerkamo, mjerimo, uspoređujemo se. Prije samo nekoliko godina istraživanja su pokazala da je više od 60% mladih, djevojčica i dječaka, nezadovoljno svojim izgledom. Prisjetimo se da tijelo kršćanina, bez obzira na to kako izgleda ili kako se osjeća, nosi sadržaj koji je vječan. Za sakramenta potvrde Gospodin nam govori da je Duh Sveti, pečat Božjeg dara, svjetlo, istina i sloboda. Sloboda, istina i svjetlo žive u krizmanicima. Riječ Božja, nauk Crkve i vlastita prosvijetljena savjest omogućuju nam da odvojimo svjetlo od tame, istinu od laži, slobodu od neslobode, robovanja. Potvrda-krizma je priprema živjeti svetim i lijepim životom. Čovjek koji lijepo živi postaje lijep. Duh se izražava i u tijelu. Takvo ljudsko biće također postaje cijelovito. Poziv na svetost nije poziv da postanemo netko drugi; to je poziv postati ono što jesmo. U konačnici, ni izgled ni otmjena odjeća ne čine vrijednost ili dostopanstvo osobe. Spomenuli smo gore engleskoga kralja. Sveti pismo za sve nas veli da smo svi mi kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečeni da navješta silna djela onoga koji nas iz tame pozva k svomu divnom svjetlu (usp. 1 Pt 2,9).

Sveta krizma od nas čini kraljeviće i prinčeve. Stoga treba primati i živjeti cijelim srcem dar koji nam je darovan. Živjeti u skladu s njim, živjeti sveto, te biti posrednici blagoslova, služenja i radosti drugima.

MISIJA ZÜRICH

Hrvatska katolička misija
Schlossgasse 32, 8003 Zürich
Telefon: 044 455 80 60 Faks: 044 461 19 39
E-Mail: hkm.zuerich@bluewin.ch
www.hkmzuerich.ch

Misionari: fra Ivan Prusina
fra Antonio Šakota
fra Goran Azinović
Katehistica i orguljašica: prof. Petra Hrvacić
Suradnice: Đurđica Novak, Ankica Blažević
i Marija Dukić

Raspored misa

- ZÜRICH: crkva Guthirt, Guthirtstr. 3, svake nedjelje u 8.00 i 12.15 sati
- ZÜRICH: crkva sv. Felixa i Regule, Hardstr. 76, svakog petka krunica i sveta misa u 19.30 sati
- ZÜRICH: misijska kapelica, Schlossgasse 32, ponедjeljak-subota u 7.30 sati
- DIETIKON: crkva sv. Josipa, Urdorferstr. 44, svake nedjelje u 10.30 sati
- WINTERTHUR: crkva sv. Ulricha, Seuzacherstr. 1, svake nedjelje u 11.00 (ljeti u 10.30 sati)
- HORGEN: crkva sv. Josipa, Burghaldenstr. 5, svake nedjelje u 14.45 sati
- AFFOLTERN a/A: crkva sv. Josipa, Seewadelstr. 13, svake 1. i 3. nedjelje u mjesecu u 17.00 sati
- BÜLACH: crkva Presv. Trojstva, Scheuchzerstr. 1, svake 1. i 3. nedjelje u mjesecu u 17.00 sati
- USTER: crkva sv. Andrije, Neuwiesenstr. 17, svake 2. i 4. nedjelje u mjesecu u 14.30 sati
- MÄNNEDORF: crkva sv. Stjepana, Hasenackerstr. 19, svake 1. i 3. subote u mjesecu u 19.00 sati
- WALD: crkva sv. Margarite, Rütistr. 31, svake 4. nedjelje u mjesecu u 17.00 sati
- GLARUS: crkva sv. Fridolina, Aegidius-Tschudinstr. 8, svake 2. subote u mjesecu u 19.30 sati

Misijski Kalendar

Dan misije
Stadthalle Dietikon, 17. rujna 2023. u 11.00 sati.

Prva pričest
Zürich, crkva sv. Felix i Regule, subota, 20. travnja 2024. u 11.00 sati.

Krizma
Zürich, crkva sv. Felix i Regule, subota, 1. lipnja 2024. u 11.00 sati.

Mise za mlađe
Jednom mjesečno u crkvi sv. Felix i Regule u 18.00 sati.

Frama
Susreti su srijedom u 19.00 sati u prostorijama naše misije.

Vjenčanja

Ivo Ilić i Valentina Marić
15. travnja 2023. u Dübendorfu

Cvitjan Grbavac i Stjepa Jočković
15. travnja 2023. u Niederhasli

Zoran Ćuro i Marija Babić
5. svibnja 2023. u Usteru

Viktor Nedelkov i Ela Batinić
5. svibnja 2023. u Splitu

Hernani Filipe Vieira i Gabriela Andrić
13. svibnja 2023. u Cascais – Portugal

Dominik Prcela i Ana Sircić
20. svibnja 2023. u Radunu (Kaštel Stari)

Tomislav Vukovac i Katrin Špehar
20. svibnja 2023. u Fericancima

NOVA MISIJSKA SURADNICA

Zovem se Petra Hrvacić i dolazim iz Zagreba. Diplomirala sam crkvenu glazbu – glazbenu pedagogiju na Institutu za crkvenu glazbu «Albe Vidaković» pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu, te orgulje u klasi prof. dr. art. Ljerke Očić na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Dugi niz godina sam bila učiteljica glazbene kulture te orguljašica i voditeljica zborova u župi sv. Leopolda Bogdana Mandića u zagrebačkoj Dubravi. Zahvalna sam što imam priliku djelovati u Hrvatskoj katoličkoj misiji Zürich. Nastojat ću, uz Božju pomoć, svoje znanje i ljubav prema liturgijskoj glazbi prenosići na druge, kako bi ova služba bila na korist zajednici, a Bogu na slavu.

Novoj misijskoj suradnici želimo iskrenu dobrodošlicu, te plodan i sadržajan rad u našoj misiji.

Velika ispruka. Još su sudjelovali na tečaju pripreme za brak a izostavljeni s popisa!

Filip Vukadin i Kristina Batinić; Tomislav Vukovac i Katrin Špehar; David Zeko i Melani Lovrinović; Ivo Ilić i Valentina Marić; Domagoj Baran i Violeta Vorti; Zoran Ćuro i Marija Babić; Filip Hren i Janine Brucker; Ivan Slunjski i Ivana Garić; Božo Majić i Kristina Lubina; Mihaela Vuković i Dave Kempter; Ivan Đogaš i Darija Oreć.

Kršteni u Misiji

Ema Pranjić, kći Kristianova i Jelene r. Komušanac, 18. ožujka 2023. u Winterthuru

Noel Kvesić, sin Josipov i Martine r. Martinović, 25. ožujka 2023. u Horgenu

Maro Rajković, sin Ivanov i Ivane r. Mamuzić, 25. ožujka 2023. u Embrachu

Izabel Parlov, kći Krešimirova i Kristine r. Brezonjić, 15. travnja 2023. u Thalwilu

Sofia Valérie Grubeša, kći Antina i Andjelke r. Milić, 15. travnja 2023. u Dietikonu

Luka Križanac, sin Igorov i Maje r. Stojak, 29. travnja 2023. u Zürichu

Leano Marijan Hovanjec, sin Marijanov i Albulene r. Maxhuni, 29. travnja 2023. u Horgenu

Dominik Kai Ćuro, sin Zoranov i Marije r. Babić, 5. svibnja 2023. u Usteru

Nevio Isaak Andelić, sin Iwičin i Karmeline r. Lucić, 6. svibnja 2023. u Dietikonu

Maro Krivić, sin Dariov i Ane r. Babić, 14. svibnja 2023. u Dietikonu

Luka Žilić, sin Markov i Maje r. Šoljić, 20. svibnja 2023. u Dietikonu

Niko Bevanda, sin Andrin i Magdalene r. Marić, 21. svibnja 2023. u Zürichu

Gabriel Kutleša, sin Ivanov i Mateje r. Radat, 27. svibnja 2023. u Affoltern a/A.

Romeo Vukadin, sin Dujin i Magdalene r. Bilinovac, 27. svibnja 2023. u Horgenu

Klara Krivić, kći Antina i Petre r. Rimac, 28. svibnja 2023. u Dietikonu

Nora Križanović, kći Ronaldova i Ive r. Grgić, 17. lipnja 2023. u Thalwilu

Lucija Spajić, kći Markova i Ivane r. Dubravac, 17. lipnja 2023. u Regensdorfu

PRVA PRIČEST

Našoj misiji bilo je jako svečano 22. travnja 2023. jer imali smo Prvu svetu pričest. Poseban dan za sve nas, a posebno za naše najmanje, za našu djecu. Bilo je 32 prvopričesnika. Sveta misa je bila svečana. Sestra Zora se potrudila okititi oltar i crkvu, a naš Lovre i mlađi su svojim pjevanjem uveličali misno slavlje. Misu je predvodio fra Goran, a s njime se u misnom slavlju suslavili fra Ivan i fra Antonio. Svako dijete je sudjelovalo recitacijom. Okupio se veliki broj vjernika, kako obitelji tako rodbine i prijatelja koji su došli i iz domovine za ovu svečanu i posebnu prigodu. Svaki prvopričesnik je dobio ružu, koja je u njihovim rukama bila znak Krista, i svjeće koje su posebno za njih izrađene, sa njihovim imenom i prezimenom, te simbolima Prve svete pričesti. Bogu hvala na današnjem danu i daru. Hvala i Gospu kojoj smo naše najmanje preporučili.

Ovo su njihova imena: Adrijančić Andrea, Bagarić Leona, Barukčić Luka, Božić Kristiano, Buljubašić Levin, Colombo Max-Matteo, Garić Josip Nikola, Hrsto Klara, Hrsto Noa, Hrsto Teo, Josipović Ivan, Kopić David, Krešić Mirta, Luburić Lara, Luburić Mia, Marušić Maria, Matić Annabell, Oborovac Mateo, Pavić Kristian-Mateo, Račić Alan, Stanić Leo, Šanjić Ema, Šanjić Lea, Šokčević Ana - Lena, Štimac Fabian, Štimac Mihail, Terzić Marino, Vidić Ema, Vreš Maxim Victor Jakov, Vukadin Mateo, Zubonja Gabriel.

Tradicionalno hodočašće s krizmanicima

Iove godine smo, po dobrom običaju, organizirali hodočašće za naše krizmanike. Ukupno nas je 78-ero - krizmanika, nekoliko roditelja, te mlađih koji su se krizmali prethodnih godina - krenulo u petak, 26. svibnja, prema Loretu gdje smo obišli prelijepu Baziliku u kojoj se nalaze ostatci Gospine kuće koja je, između 1291. i 1294., preko Trsata, čudesno prenesena iz Nazareta u Italiju. U subotu, 27. svibnja, zadržali smo se u Asizu gdje smo pohodili najvažnija franjevačka mjestra i tako se nastojali upoznati sa životom sv. Franje koji na osobit način, uvijek iznova, dotiče srca mlađih. Zadnjih godina Asiz je i mjesto koje čuva uspomenu na bl. Carla Acutisa, mladića koji je umro s 15 godina i od Pape proglašen blaženim, a tijelo mu se neraspadnu-

to čuva u crkvi sv. Marije Velike u Asizu. On je naveliko poznat po svojoj zaljubljenosti u euharistiju koja je za njega bila "autocesta za nebo". Uistinu vrijedi upoznati život ovoga blaženika preko čijeg se zagovora već dogadaju Božja čuda na zemlji. U nedjelju smo, na povratku, svratili u Gospino svetište u Locarnu - "Madonna del Sasso" - gdje smo sa domaćim vjernicima sudjelovali na nedjeljnoj misi Duhova. Hvala dragom Bogu na duhovskom daru po kojem smo se, iako različitim materinskih jezika, mogli savršeno razumjeti jezikom Božjim. Tako je jedan starac nakon mise oduševljeno uskliknuo da je nakon toliko godina napokon vidio mlade koji znaju klečati. Hvala svima koji su sudjelovali na ovom hodočašću!

Proslava sv. Ante u HKM Zürich

Svečano smo proslavili i blagdan sv. Ante, za koji smo se pripremali pobožnošću 13 utoraka. Svečano misno slavlje je predvodio i na kraju mise blagoslov djeci udijelio Ivica Petanjak, biskup krčki.

Nakon misnoga slavlja ostali smo u ugodnom druženju, uz tjelesnu okrjeru i pjesmu, u dvorištu župe sv. Felixa i Regule.

Stjepo Gleđ Markos u našoj misiji

Našoj misiji imali smo i jednu vrstu duhovne obnove. Naime, u misiji nam je bio gost međunarodni renomirani hrvatski pjevač i glumac Stjepo Gled Markos. Sa svojom suprugom Jelenom i sinom Matejom proveli su kod nas predivnih tjedan dana. Stjepo je nastupao na nedjeljnim svetim misama u nedjelju, 4. lipnja, te svojom glazbom uzvjećao samu liturgiju. A imao je i svoje svjedočanstvo života, svoj put obraćenja te animirao glazbu uz klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu u ponедjeljak, 5. lipnja. Velik broj ljudi došao je na ovu predivnu večer. Hvala mu na svemu i želimo muobilje Božjeg blagoslova.

KRIZMA U NAŠOJ MISIJI

Našoj misiji je u subotu, 3. lipnja, proslavljena sv. krizma. Njih 61 se marljivo tijekom godine pripremalo za ovaj svečani dan kojega smo proslavili u crkvi sv. Felixa i Regule. Predvoditelj misnoga slavlja i podjelitelj sakramenta sv. potvrde bio je Ivan Čurić - pomoći biskup Đakovačko-osječke nadbiskupije. Imena ovogodišnjih krizmanika su: Klara Antunović, Lara Aždajić, Filip Balta, Franziska Barnjak, Matej Barukčić, Ana Batinić, Alojzije Berišić, Katarina Bosek, Matej Bosek, Ante Bugarin, Petra Bugarin, Lucija Canjuga, Klara Čorić, Luka Čorić, Marko Dukić, Nico Filipović, David Franjić, Luka Franjić, Gabriel Grašić, Viktor Ivanković, Antonio Kepić, Leonie Klikić, Mirko Krešić, Tiana Kristić, Gabriel Lovrinović, Ivona Lovrinović, Marina Marinović, Oliver Marjanović, Nico Martić, Lena Martinović, Klara Marušić, Tea Marušić, Ivan Mijatović, Luka Miličević, Magdalena Milun, Kristian Obrovac, Dominik Papić, Gabrijel Petrović, Magdalena Petrović, Lea Rodaković, Ema Samac, Ivana Stjepandić, Niko Suvalj, Lana Katarina Šokčević, Andrej Šimaga, Josip Štimac, Matej Šušnja, Alana Dora Tavić, Franjo Tipura, Karlo Tuštonja, Lucijan Valentić, Vito Valentić, Sandro Vilus, Darjan Vrebac, Lana Vukić, Alain Waser, Matej Waser, Anja Zovak (Davor, David i Natali Mrkonja pohađali su kod nas vjeronauk a sakrament sv. potvrde primili su u Hrvatskoj). Našim krizmanicima od srca čestitamo, sa željom da i dalje u životu (i u našoj misiji kroz Framu i zbor mlađih osobito!) raspiruju vatru Duha Božjega koji prebiva u njihovim srcima.

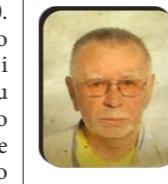
Jozo Piliškić 1930. – 2023.

Jozo je rođen 27. lipnja 1930. godine u Travniku, kao osmo od devetero djece, pet braće i četiri sestre. Majka je radila u tvornici duhana, a otac je bio zemljoposjednik. Odrastao je u Travniku gdje je pohađao katoličku školu kod časnih sestara. Zbog Drugog svjetskog rata završio je samo četiri razreda. O ratu je malo pričao, osim da su bila teška vremena, bilo je malo hrane i neki članovi obitelji su poginuli, također i njegov stariji brat Ivo. Odgajan je u tradicionalnom kršćanskom duhu. Pomagao je obitelji, najprije čuvajući koze, a od 16. godine radeći s braćom u šumi. Godine 1952. upoznao je i zaljubio se u djevojku Katu, koja mu je kasnije postala i supruga. U braku su rodili petero djece: Vesna (1954), Veseljko (1958), Slavko (1960), Vlado (1963) i Sonja (1971). Djeca su dobro učila te su tako trojica sinova završili fakultete a kćeri su završile više škole. Zbog situacije koja je vladala u bivšoj Jugoslaviji djeca su se razisla po svijetu: jedan sin u Beogradu; sin i kći u Kanadi te sin i kći u Zürichu, gdje je živio i Jozo sa suprugom Katom. Dobili su i sedmero unučadi i četvero prunaupučadi.

Gospodin ga je pozvao k sebi 19. svibnja 2023. Posljednju počast odali su mu u mjestu njegovog rođenja Mihovljani i oprostili se od njega mnogobrojni ljudi ispunjeni tugom a ujedno i lijepim sjećanjima na Stjepana. Nepunih mjeseci dana prije svoje smrti ispratio je u vjećnost vijencem crvenih ruža svoju suprugu Emicu, svog bračnog druga, s kojom je proveo život od rane mladosti. Iskrena sućut sinovima Krešimiru i Josipu i njihovim obiteljima i svima ožalošćenima. Počivaj u miru Stjepane. Našao si svoje mjesto u grudi tvojih zagorskih bregova.

Stjepan Merkaš 1939. – 2023.

Stjepan je rođen u zagorskom selu Mihovljani 13. prosinca 1939. od roditelja Josipa i Zorice. Osnovnu školu završava u Mihovljantu a nakon toga, kao vrijedan i marljiv učenik, završava krojački zanat u Zagrebu. Za vrijeme školovanja je radio i zaradivao s mislima odlaska u svijet. Tako je 1968. pošao tražiti posao u Švicarsku. Stjepan je radio i zaradivao novce za svoju obitelj, suprugu i dvojicu sinova Josipa i Krešimira, koji su također došli u Švicarsku. Ostat će zapisano da je Stjepan Merkaš jedan od osnivača NK Croatia u Zürichu 1969. godine.

Za vrijeme rada i boravka u Švicarskoj Stjepan se želio što prije vratiti u svoje rodno mjesto i starače dane provesti u miru u svojoj kući. Nakon umirovljenja otišao je nazad kući i tamo uživao svoju starost do 84. godine života. Nažalost teška bolest mu je prekinula život i ostavila u tuzi ne samo obitelj nego i mnogu rodbinu, prijatelje i poznanike koji su ga poznavali kao dobrog čovjeka. Uvijek je bio tu kada je nekome trebala pomoći, ne samo riječima nego i financijski.

Gospodin ga je pozvao k sebi 19. svibnja 2023. Posljednju počast odali su mu u mjestu njegovog rođenja Mihovljani i oprostili se od njega mnogobrojni ljudi ispunjeni tugom a ujedno i lijepim sjećanjima na Stjepana.

Nepunih mjeseci dana prije svoje smrti ispratio je u vjećnost vijencem crvenih ruža svoju suprugu Emicu, svog bračnog druga, s kojom je proveo život od rane mladosti.

Iskrena sućut sinovima Krešimiru i Josipu i njihovim obiteljima i svima ožalošćenima. Počivaj u miru Stjepane. Našao si svoje mjesto u grudi tvojih zagorskih bregova.

NAŠI POKOJNICI

Emica je rođena 7. prosinca 1947. godine u Popovači, kao prvo dijete Dragacea i Ljubice Vrhovec. Odrasla je sa svojom mlađom sestrom Jadrankom. Nakon završene osnovne škole upisuje krojačku školu u Zagrebu. Nedugo nakon uspješnog završetka svog zanata upoznaje u Zagrebu svog budućeg supruga Stjepana. Pošto je Stjepan otišao u Švicarsku i Emica je uskoro napustila Zagreb. Godine 1969. dolazi u Zürich gdje ju je čekao Stjepan. Nakon što su 1971. sklopili brak ostali su u gradu Zürichu gdje su i radili. Emica je radila u različitim firmama, a najveći dio radnih godina je provela u Migrosu, do njene staračke mirovine. U braku su dobili dva sina: Krešimira i Josipa. Za Emicu su svih znali da je bila doista dobra osoba sa velikim srcem, te je pomagala ne samo svojim bližnjima nego i svima ostalima koje je poznavala oko sebe. Najveća sreća i najljepši dani njenoga života bili su trenuci provedeni sa svojim unukama i unucima. Nažalost Emica je početkom 2023. zbog zdravstvenih problema provela više u bolnici nego kod kuće u njenom stanu na Limmatplatzu, koji je tako voljela. Gospodin ju je iznenada pozvao k sebi 14. travnja 2023. u Zürihu, te je i pokopana na groblju Silhfeld 19. travnja.

Iskrena sućut sinovima Krešimiru i Josipu i njihovim obiteljima i svima ožalošćenima. Počivaj u miru Božjem u gradu u kojem je život provela, koji je tako voljela i u kojem je svaki kutak poznavao.

MISIJA BASEL

Hrvatska katolička misija
Almendstrasse 36, 4058 Basel

Telefon / Faks: 061 692 76 40

Mobilni: 076 331 63 79

E-Mail: petar.topic@bluewin.ch

www.hkm-baseil.ch

Misionar: fra Petar Topić

Käferholzstrasse 38, 4058 Basel

Suradnica: Marija Marušić

Raspored misa

BASEL: Crkva sv. Mihaela, Allmendstrasse 34, svake nedjelje u 11.00 sati

BASEL: Svakog prvog petka u mjesecu misa i ispojivaj u 19.00 sati

LIESTAL: Crkva Bruder Klaus, Mühlleitstrasse 3, svake nedjelje u 13.00 sati

BASSECOURT: crkva St-Pierre, Rue de Prayé 6, svake 2. i 4. subote u mj. u 16.30 sati

Molitvena zajednica «Majka Tripit Divna»

Molitvena zajednica se okuplja svake 3. nedjelje u mjesecu u Baselu u 10.30 sati i (pred)moli krunicu s vjernicima, a poslije mise članovi ostaju u crkvi u kratkom razgovoru i dogovoru.

Mise preko ljeta 2023. godine

Nedjeljna čitanja i misijske obavijesti imat će se preko ljeta na web-stranici: hkm-baseil.ch

Raspored misa:

Na Petrovdan, 29.6. 2023. – Basel, u 18.30 sati (opršaj sa časnim sestrama sv. Križa)
Nedjelja, 02. 07. 2023. - Basel, u 11.00 sati
Nedjelja, 09. 07. 2023. - Basel, u 11.00 sati
Nedjelja, 16. 07. 2023. - Basel, u 11.00 sati
Nedjelja, 23. 07. 2023. - Basel, u 11.00 sati
Nedjelja, 30. 07. 2023. - Basel, u 11.00 sati
Nedjelja, 06. 08. 2023. - neće biti mise

Mise će predvoditi svećenik don Alen Palatinuš, a ovo je njegov broj u slučaju potrebe - njegov osobni natel: 00381 61 630 39 55 (najbolje zvati na WhatsApp).

Redovite misne na oba mesta bit će ponovno u nedjelju, 13. 8. 2023. u Baselu u 11.00 sati i u Liestalu u 13.00 sati, a u Juri u subotu, 19. 8. 2023. godine u 16.30 sati.

Sudjelovali smo na 19. CROMIN-u

Na Duhovski ponедјелjak, 29. svibnja 2023. sudjelovali su i aktivno se natjecali ministranti iz misije Basel i pjevali «Andeli svjetla» na 19. CROMIN-u, susretu hrvatskih ministranata i malih misijskih zborova - koji je održan u Völketswilu, u KUSPO Gries. Opširnije u idućem broju MOVIS-a.

PRVA PRIČEST

Prvu pričest u misiji Basel je proslavljena u subotu, 13. 05. 2023. u 14.00 sati u crkvi Bruder Klaus u Liestalu. Pristupili su Prvoj pričesti (13 curica i 7 dječaka): Andelić Paula, Bojić Lucija, Bralić Ilijana, Bubalović Mia, Čupić Katja, Divković Klaudio, Duspara Mateo, Karlović Lana, Kopić Andrija, Kovačević Tino, Martinović Filip, Miličević Ela, Papić Daria, Pavić Petar-Krešimir, Poljančić Maša, Radoš Manuela, Šilarić Elea, Šimić Victoria, Vulić Noa i Vukoja Viktoria. Čestitamo prvočesnicima i njihovim roditeljima.

Prijavite djecu za Prvu pričest i za Krizmu 2024. godine

Za krizmu se mogu prijaviti djeca koja ove jeseni upisuju 8. razred i stariji ...

Majčin dan

U nedjelju, 14. 05. u 11.00 sati proslavili smo Majčin dan u Baselu u crkvi sv. Michaela za cijelu Misiju. Prvopričesnici su otpjevali pjesmu majkama, podijelili im ruže, a njihovi roditelji su počastili cijelu zajednicu s mezom, kolačima, kavom i pićem u crkvenom dvorištu.

Priprava za sklapanje ženidbe

Ove godine su se pripravljali za sklapanje ženidbe u misiji Basel: Nenad Josić i Olga Demović; Mirjana Batinović i Mikael Bijelić; Antonio Jukić i Josipa Sančanin. Želimo im Božji blagoslov u zajedničkom životu.

Kršteni u Misiji

Kiara Vuković, kći Martina Vukovića i Aurelie Schneckenburger, 25. 03. 2023. u Baselu

Adam Kuliš, sin Nike i Mateje r. Radoš, 1. 04. 2023. u Liestalu

Marta Džolan, kći Franje i Ljubice r. Kovačević, 9. 04. 2023. u Baselu

Lars Maik Marković, sin Daniela i Andre-e r. Ibrić, 14. 04. 2023. u Baselu

Sophia Alerić, kći Mateja i Slađane r. Zeba, 22. 04. 2023. u Baselu

Romeo Cruz Čosić, sin Daria i Stephanie r. Manojlović, 20. 05. 2023. u Baselu

Naomi Tasocak, kći Ali-a Tasocak i Andreje Brezicki, 28. 05. 2023. u Baselu

Laura Ivanković, kći Ivana i Sonje r. Rajić, 28. 05. 2023. u Baselu

Liam Paleško, sin Ante i Fabiole r. Müller, 3. 06. 2023. u Liestalu

Lara Milanović, kći Drage i Ivane r. Zec, 3. 06. 2023. u Baselu

Misijska kronika

MILOSRDNE SESTRE SVETOGA KRIŽA NAPUŠTAJU BASEL

Barmherzige Schwestern vom heiligen Kreuz verlassen Basel

Misionari voditelji Hrvatske katoličke misije Basel su redovito četvrtkom i subotom slavili svetu misu za »Milosrdne sestre svetog Križa« - Ingenbohl ili »Barmherzige Schwestern vom heiligen Kreuz« - Ingenbohl u njihovoj kućnoj kapelici na adresi Lukas Legrand-Strasse 4 u Baselu i u kapelici Clarspital. Svemu dođe kraj, pa tako je došao dan kada se sestre oprštaju s Baselom napuštaći ga nakon 143 godine predanog rada i služenja Bogu i najpotrebnijima. Fra Petar se oprostio sa sestrama sa slavljenom svete mise na samu svetkovinu Tijelova ili Presvetog Tijela i Kriji Kristove, u četvrtak, 8. 6. 2023. godine.

Letzen drei Barmherzige Schwestern vom heiligen Kreuz - Sr. Regis, Sr. Rufina und Sr. Rebekka - verlassen am 29. Juni 2023 nach 143 Jahren das St. Claraspital und damit auch das Quartier Hirzbrunnen und die Stadt Basel.

Između ostalog rekao je: In der Einheit des Heiligen Geistes und in der Einheit der Eucharistiefeier, am Hochfest des Leibes und Blutes Christi, nehmen wir das Abschied und bleiben auch zusammen, wie der Herr im heutigen Evangelium spricht: »Wer mein Fleisch ist und mein Blut trinkt, der bleibt in mir und ich bleibe in ihm«.

Sestre su se oprostile riječima: Heute feiern wir den letzten Gottesdienst hier im Oratorium in der Gemeinschaft Basel. Danach wird es uns bis Ende Juni 2023 noch als Gebetsraum dienen. Kreuz und Tabernakel werden am 27. Juni nach Ingeloh gebracht.

Wir danken P. Petar für seine jahrelange Treue, mit der er mit uns hier in diesem uns so vertrauten Raum Gottesdienst gefeiert hat. Es waren für uns persönlich wie auch als Gemeinschaft wichtige Momente.

Lieber P. Petar, für Ihre priesterlichen Dienste und Ihr treues »MIT UNS SEEIN« in all den vergangenen Jahren danken wir Ihnen ganz herzlich. In franziskanischer Verbundenheit Ihres Basler Ingenbohler Schwestern.

«Što je potreba vremena, to je volja Božja!»

Milosrdne sestre svetoga Križa Ingenbohl započele su svoj rad i djelovanje u »Marienhaus« Alters- und Pflegeheim u Baselu 1880. godine. Od srca zahvaljujemo Bogu za sestre čiji život i rad najbolje ocrtava njihov utemeljitelj o. Teodozije kada kaže: »Trebam sestre koje razumiju Križ i s njima ču postići svel!« Njegova poruka je bila: »Poslat ču sestre tamo gdje ih vapijuće očekuju, k siromasima, gladnjima znanja, bolesnima, zapanjenima i siročadi, tvorničkoj djeci i industrijskim radnicima. Tamo će živjeti načinom života koji će biti svjedočanstvo Kristove prisutnosti među tim ljudima. One će pokazati koliko kršćanska ljubav može biti živa i djelotvorna prema bližnjima. One će dijeliti siromaštvo i potrebu sa siromasima.« Tijekom 143 godine, počevši od Marienhause 1880. godine, tako su sestre i činile. Njihovo polje djelovanja samo se s vremenom širilo preko očne bolnice na razne domove za siromašne, staračke domove, bolnice, škole i župe, a zadnja župa je bila župa sv. Klare. Tako su 1928. godine Milosrdne sestre Svetog Križa Ingenbohl preuzele pokroviteljstvo nad novozgradenom bolnicom St. Claraspital u Baselu, vodile brigu i obliku o medicinskom osoblju, na poseban način za izobrazbu medicinskih sestara koja je od 1885. godine organizirana u Ingenbohlu, prvo kao tečaj za medicinske sestre, a od 1912. kao prava škola za medicinske sestre, koja je 1945. premještena iz Ingenbohla u bolnicu St. Claraspital. U Baselu je znalo biti oko 100 sestara svetog Križa. Živjele su i radile pod gesmom svoje Majke Marije Terezije: »Čini što je u tvojoj moći svaki dan!« Velika su djela činile na polju brige za školsko obrazovanje i skrb ili brigu za siromašne, jer se u to vrijeme

država nije brinula za siromašne i bolesne. Sestre je vodio Kristov Duh u njihovu radu: »Duh Evanđelja združuje nas u ljubavi.« Tako su živjele i radile u Baselu 143 godine i ostavile Basel velika djela i kršćanske temelje tih velikih djela na svim poljima: i u školstvu, i u zdravstvu, briži za siromašne i bolesne, što današnje društvo i ne pozna, osim što uživa djela ljubavi onih ljudi koji su im darovali, ni manje ni više, nego svoje živote. Tri posljednje sestre (Sr. Regis, Sr. Rufina, Sr. Rebekka) napuštaju na Petrovdan, 29. 06. 2023. godine, nakon 143 godine, bolnicu St. Claraspital, kvart Hirzbrunn u grad Basel i vraćaju se u Matičnu Kuću u Ingenbohl.

Hvala im na velikim djelima MILOSRĐA koje su podarile najpotrebnijima u Baselu.

Tko su Milosrdne sestre svetoga Križa?

Milosrdne sestre svetoga Križa - Barmherzige Schwestern vom heiligen Kreuz su rimokatolički ženski red (kongregacija). Družba Milosrdnih sestara Svetoga Križa je Družba papinskoga prava. Družba pripada Trećem samostanskom redu svetoga Franje Asiškoga. Ova redovnička zajednica je nastala u Švicarskoj. Osnivali su je kapucin (franjevac) o. Theodosius Florentini (1808.-1865.) i sestra Maria Theresia Scherer (1825-1888). Churski biskup je 3. lipnja 1856. potvrdio pravila Milosrdnih sestara sv. Križa i označio njihovu dvostruku zadaću: poučavanje u školi i njegu siromaha i bolesnika. Matična kuća im je do danas u Ingenbohl, kanton Schwyz, centralna Švicarska. Danas zajednica broji više od 2830 sestara u 18 različitih zemalja.

Povratnici u Domovinu

Joško i Anna Batinović

Joško je došao u Švicarsku g. 1987. Prvih 6 godina radio je u Sissachu u Landwirtschaftliche Schule Ebenrain. Obiteljski život je zasnovao 1993. godine i uz Božji blagoslov i snagu s njim su u ljubavi i velikoj briži odrasle njegove dvije kćerke Severina i Mirjana. Na životnoj stazi mnogo mu je pomogla Anna s kojom se 2000. godine i vjenčao. Iz toga braka rodila se Laura, danas studentica. Joško je nakon Ebenraina radio u Migrosu Dreispitz, te kao kranista u Verzinkereu i poslije toga privatno godinama kod Herr Kurt Bühlera. Čovjek radnik poput Joška mora i materijalno uspijeti. Današnja Joško skupa s Annom može slobodno krenuti za Hrvatsku koju je uvijek ljubio i živjeti u blagoslovu od svoga rada. Već početkom rata u Hrvatskoj Joško se aktivno uključio u novčanu i humanitarnu pomoć, postao je i aktivni član mladeži HDZ, bio glavni rizničar mladeži HDZ za Švicarsku. Neumoran je bio i do danas ostao, skupa sa svojom Annom, kao aktivni član u folklornoj grupi HKUD »Croatia Basel«. Nekoliko riječi i o Anni. Iako nije Hrvatica zavoljila je Hrvatsku i hrvatske običaje, naučila dobro hrvatski jezik i teško je primijetiti da nije Hrvatica. Brižno je odgajala djecu, usput radila kao Hauswartin kod Nyfag AG u Binningenu. Nakon 36 godina rada i života u Švicarskoj Joško i s njim njegova Anna odlučili su se vrati u Metković, odnosno Orebić, u Hrvatsku. Kako Joško kaže: »Bilo nam je lijepo, ali došlo je vrime da se vratimo doma.«

Pa što reći na kraju nego: Joško, bio si i ostao čovjek dobrote i ljubavi, osoba uvijek spremna pomoći na svakom koraku bilo misijskoga života i aktivnosti, bilo drugim udrugama i sve to opet zajedno s članovima folklorne grupe za koju si mnogo značio i učinio. Tebi i Anni velika hvala u ime misijske zajednice Basel za sve dobro učinjeno. Bog vas pratio na povratku u Hrvatsku i blagoslovio vam svaki dan i vašeg daljnje života i rada u Hrvatskoj. Nedostajat će nam! Hvala vam velika!

Družba Milosrdnih sestara Sv. Križa nastala je u burnim vremenima društvenih i političkih previranja u Evropi sredinom 19. stoljeća kada je u europskim industrijskim zemljama zavladalo siromaštvo, bolesti i duboka socijalna bijeda koja je pogodila široke slojeve naroda. Družba je nastala kao snažan odgovor na sve veće materijalne i duhovne potrebe najsiromašnijih u 19. stoljeću.

Milosrdne sestre svetoga Križa u Hrvatskoj

Na zamolbu đakovačkog biskupa Josipa Jurja Strossmayera došlo je 10 sestara svetog Križa iz Švicarske u Đakovu prije 155 godina, 7. lipnja 1868. godine. Tu su po biskupovoj želji, nakon što su naučile jezik, preuzele odgoj u četverorazrednoj pučkoj školi, njegu bolesnika u maloj bolnici sa 20 kreveta koja je pripadala biskupskom vlastelinstvu. Sama utemeljiteljica Majka M. Terezija posjetila je četiri puta sestre u Đakovu, ohrabrila ih da nastave započeti posao, osnovala provinciju i brižno nastojala da se čuva Utemeljiteljev duh i da se djeluje pod njegovim geslom: »Potreba vremena, volja je Božja.« Đakovu je tako postalo središte Hrvatske provincije Milosrdnih sestara sv. Križa. Osim u Hrvatskoj sestre ove provincije danas djeluju u Crnoj Gori, na Kosovu, u Makedoniji, Srbiji i Zapadnoj Europi. Dječatnost sestara je raznolika. Sestre rade u bolnicama i staračkim domovima, u školama kao vjeroučiteljice, surađuju u župskom pastoralu vodeći crkveno pjevanje i brinući se za ljepotu liturgije i crkvenog prostora, rade u dječjim vrtićima, predaju u školama, služe u drugim crkvenim ustanovama.

MISIJA BERN

Hrvatska katolička misija
Zähringerstrasse 40, 3012 Bern
Telefon: 031 302 02 15
E-Mail: hkm.bern@bluewin.ch
www.hkm-bern.ch

Misionar: fra Gojko Zovko
Telefon: 031 331 56 52 Natel: 079 379 66 66
E-Mail: goja.z@bluewin.ch
Uredovno vrijeme: ponedjeljak, 10-17

Vjeroučitelj i orguljaš: Dominik Blazun
E-Mail: dominik.blazun@kathbern.ch

Raspored misa

- BERN: Bethlehem Kirche, Eymattstrasse 2B, 3027 Bern, svake nedjelje u 12.00
- BERN: župna crkva st. Josef, Stapfenstr. 25, 3098 Koeni, svake subote u 19.00
- BIEL: Pfarrkirche Christ König, Geyisriedweg 31, svake 2. i 4. nedjelje u mj. u 17.00
- ROGGWIL: crkva Sv. Marije, Schulhausstrasse 11A, svake nedjelje u 9.00
- THUN: crkva sv. Marije, Kapellenweg 9, svake nedjelje u 14.30
- MEIRINGEN: Guthirt, Hauptstrasse, sva kog 1. pon. 19.30 i 3. nedjelje u 17.00
- INTERLAKEN: župna crkva Heiliggeist, Schlossstr. 6, svake 1. i 3. srijede u 19.30

Molitvene pobožnosti

Bern: crkva St. Mauritius, Waldmannstrasse 60, 3027 Bern: molenje krunice svakoga četvrtka u 18.30 sati, a svakoga posljednjega četvrtka krunica u 18.30 sa svetom misom i klanjanjem Presvetom oltarskom sakramenu u 19.00 sati.

Bern: crkva St. Mauritius: svakoga prvoga petka u mjesecu krunica i ispovijed u 18.30, a sveća misa u 19.00 sati.

Na svim mjestima gdje se slavi misa pola sata prije mise molenje krunice i mogućnost za ispovijed.

Vjeronauk u HKM Bern

Kao i svake godine pozivamo djecu 3. razreda (a i one koji još nisu primili sv. pričest, iako su u većim razredima) za pripremu sakramenta svete ispovijedi i svete pričesti.

Isto tako i djecu 8. razreda i starije na pripremu za svetu križmu.

Pozivamo i drugu djecu da pohađaju vjeronauk, koji ćemo održavati i u sklopu Hrvatske dopunske škole u Bernu, Bielu i Münchenbuchse.

Kršteni u Misiji

EMILIJA BOŽIĆ, kći Dalibora i Ramone r. Heiniger, 15. travnja 2023 u Thunu

GABRIELA BARIŠIĆ, kći Luke i Ivone r. Šobačić, 29. travnja 2023, u Bernu

MARIN GABRIEL ANDRIJANIĆ, sin Stjepana i Lucije r. Matanović, 29. travnja 2023, u Burgdorfu

LOVRE STANIĆ, sin Mateja i Rafaele r. Zrinušić, 27. svibnja 2023, u Bernu

IVA BEKIĆ, kći Jozie i Maje r. Kovčić, 3. lipnja 2023, u Bielu

Prva pričest

Prvu svetu pričest u HKM Bern slavili smo 13. svibnja 2023. u Bethlehem Kirche u Bernu. Tri dana prije bila je i Prva sveta ispovijed. Svetu pričest primili su: Andrijanić Ivana, Crnjac Mario, Fumić Filip, Jurić Marijan, Marković Florijan, Matijević Pietro, Oroz Tin Michael, Pandža Aurora, Pavlić Maximilian, Pavlić Liliana, Perić Rafael, Santos Cardoso Luna Carla, Vidović Luana, Šiljić Veronica, Tasić Francesco, Tunić Antonija, Dugonjić Ana Marija, Stipić Ante, Azinović Vita Marija, Čorić Emanuel,

Misijski Kalendar

Dan naroda u Thunu i proslava Velike Gospe

HKM Bern tradicionalno više puta u godini slavi sv. mise zajedno sa Švicarcima, bolje rečeno naš misionar predvodi zajedničke sv. misu, zajedno s upraviteljem župe St. Marien. Tako je predvodio Polnočku, zajedničku misu za Dan naroda 20.05.2023., a predvodiće će i sv. misu prigodom svetkovine Velike Gospe, koju ćemo proslaviti zajedno s domaćinima u nedjelju nakon Velike Gospe, 18.08.2023. u 9.30 sati. Nakon sv. mise je apero. Neka naše žene donesu domaće kolače. Taj dan neće biti mise na hrvatskom jeziku u Thunu.

Dan Hrvatske katoličke misije Bern - 10.09.2023. - Dreifaltigkeitkirche u 12.30

Misionar fra Gojko pri svome dolasku u HKM 2005., uveo je Dan misije u Bernu u drugu nedjelju rujna. Toga dana će biti jedina sv. misa u čitavoj misiji u bernskoj katedrali, Dreifaltigkeit, s početkom u 12.30 sati. Nakon sv. mise narodno veselje u dvorištu crkve. Pozivam sve vjernike i udruge, osobito za program poslije sv. mise, koju će predvoditi papinski nuncij u Bernu zajedno s ravnateljem Hrvatske inozemne pastve.

Duhovna obnova u HKM Bern

Nашa HKM Bern svake korizme organizira duhovnu obnovu za koju poziva poznate svećenike iz Domovine i svijeta. Ovogodišnju duhovnu korizmenu obnovu imao je svećenik i zamjenik papinskoga nuncija u Bernu mons. dr. Večeslav Tumir od 17.03. do 19.03.2023. Prvoga dana u petak započelo je krunicom, a onda je bilo predavanje s temom: Osobni grijejh u biblijskome svjetlu istočnoga grijeha, što je nastavljeno i u misnoj propovijedi. Drugoga dana bila je tema: Sakrament pomirenja - osobna ispovijed. Sutradan na 4. korizmenu nedjelju s temom nedjeljnog čitanja u Langenthalu, Bernu, Thunu i Bielu, mons. Večeslav spajivši predavanja s nedjeljnom propovijedom dao je cjelinu svih navedenih predavanja. Misionar je za sve vrijeme osigurao i osobnu ispovijed prisutnima. Inače mons. Večeslav je od 01.08.2022. u papinskoj nunciaturi u Bernu i rado pomaže u našim hrvatskim katoličkim misijama. Čitava duhovna obnova mogla se pratiti na internetskim stranicama naše misije, gdje se uvijek može pogledati.

Darovali smo

10 000 CHF - za obnovu katedrale u Zagrebu
5000 - Biskupija Banja Luka
2000 - Voćin, Laudato TV
1000 - Župa Cer, Franjevački samostan Knin
4000 - N.N. Bern
500 - Gorican
400 - Donja Tramošnica, Ovčarevo
300 - N.N. Bern, Sisak, Široki Brijeg, Odžak
100 - Donji Svilaj, Donji Svilaj
1000 KM - Župa Cerin, Masna Luka, Franjevački samostan Humac, Stopama pobijenih, RTV Herceg-Bosna, Župa Podmilje

Misijska kronika

Zlatni Jubilej Hrvatske katoličke misije Bern

U nedjelju, 7. svibnja 2023. svečanom sv. misom u Bethlehem crkvi u Bernu, HKM Bern proslavila je 50. godinu svoje samostalnosti. Svečanu sv. misu predvodio je i nadahnuto propovijedao kardinal mons. Josip Bozanić, koji je našu misiju posjetio i prije 15 godina. Trodnevnu duhovnu obnovu za obljetnicu misije predvodio je bivši misionar u Bernu fra Ante Pranić. Uz njega su još djelovali fra Šimun Oreč, fra Ivan Matijašević, fra Šimun Čorić, fra Jerko Penava i sadašnji misionar fra Gojko Zovko.

Za vrijeme sv. mise pjevao je misijski zbor pod ravnateljem glazbenice Nikoline Pinko-Behrends zajedno sa hrvatskim Chorus Croaticus koji već 35. godinu uspješno predvodi g. Franjo Vugdela. Nakon sv. mise u crkvi je održana prigodna akademija.

Prvo je sve prisutne u ime baselskoga biskupa, Felixa Gmüra, pozdravio biskupijski vikar, Georges Schwickerath, te zahvalio sadašnjem i bivšim misionarima na pastoralnoj skrbi za svoj hrvatski narod. Predsjednica mjesne crkve (Landeskirche) je crkveno-državna institucija koja se u kantonu Bern brine za finansiranje mjesnih župa i stranih misija), gospođa Marie-Louise Beyeler, također je zahvalila svim misionarima na njihovom djelovanju, te naglasila važnost misije u čuvanju vjere Hrvata u Švicarskoj. Predsjednik župnoga vijeća bernske župe Heiligkreuz, gdje su Hrvati 30 godina imali svoje nedjeljne sv. misе, g. Wolfgang

Duhovna obnova povodom 50. obljetnice HKM Bern

Prikolom značajnih jubileja naše misije, kao što je zlatna obljetnica, organizirali smo i trodnevnu duhovnu obnovu. Sadašnji misionar pozvao je za tu zgodu bivše misionare, koji su se ispričali da ne mogu doći, osim fra Ante Pranića, koji je tri dana, prije jubileja održao duhovnu obnovu u Bethlehem crkvi u Bernu. Svaka dana nakon krunice bilo je predavanje, a onda sveta misa sa propovijedima. Prvoga dana bilo je predavanje o Hrvatskome iseljeništvu, a propovijed o Isusovom pozivu svakoga vjernika: Dodite k meni. Drugoga dana bila je tema: Božja Riječ u Svetome pismu, a propovijed: Isus Krist kao Put, Istina i Život. Trećega dana fra Ante je govorio o ulozi sakramenata u našemu životu, a u propovijedi kako trebamo upoznati Boga u Isusu Kristu. Sva predavanja objavljena su na internetskim stranicama naše misije i mogla su biti prečita direktno. Gospodin Ivan Ivić, koji je na dan zlatnoga jubileja HKM Bern napravio DVD, uključio je i posljednje fra Antino predavanje i razgovor s njime.

Hercegovačke franjevačke provincije, pozdravio sve prisutne. Prisutne je pozdravio i g. Franjo Vugdela, koji je kao student naznačio u osnivanju HKM Bern, prije 50 godina i koji je stalno bio aktivan u misiji, osobito svojim hrvatskim oktetonom Chorus Croaticus. Predsjednik misijskoga vijeća, g. Ante Čorluka, predao je kardinalu prigodni dar Švicarskih plodova, zahvalio svima te ih pozvao na apero ispred crkve na kraju sv. misе. Na kraju je sadašnji voditelj, fra Gojko, predao kardinalu prigodni dar misije za obnovu zagrebačke katedrale, 10 000 CHF, te još jednom zahvalio svima, osobito onima kojima je ovih 50 godina misija bila dom i život. Sve se to moglo pratiti, ali i uvijek pogledati na internetskim stranicama misije, jer se već od Corone prenose nedjeljne mise iz Berna i svi važni misijski događaji.

MISIJA LUZERN

Hrvatska katolička misija
Matthofring 2/4, 6005 Luzern
Telefon: 041 360 04 47
Natel: 079 541 35 08
E-Mail: misija@hkm-luzern.ch i
hkm.luzern@bluewin.ch
www.hkm-luzern.ch
www.facebook.com/HKMLuzern
www.instagram.com/hkmluzern
Misionar: fra Branko Radoš
Suradnica: s. Ana Marija Biško

Raspored misa

- LUZERN: crkva sv. Karla, St. Karlstrasse, svake nedjelje i zapov. svetkovine u 12.00
- ENGELBERG: Espenkapelle, po dogovoru srijedom ili četvrtkom u 20.00 sati
- HITZKIRCH: Marienkapelle, svake 1. i 3. nedjelje u mjesecu u 9.00 sati
- SARREN: Dorfkapelle, svake 2. i 4. nedjelje u mjesecu u 9.00 sati
- SCHENKON: Kapelica Namen Jesu, svakog 1. i 3. petka u mjesecu u 19.00 sati

Duhovna misao

Ima li smisla saditi?

Neki je mudrijaš došao iz grada na selo i ugledao jednog starijeg seljaka kako nešto radi na njivi. Pristupio je seljaku i upitao: «Što to radiš?» «Evo sadim stablo rogača.» «A kada će to stablo doći na rod?» «Za sedamdesetak godina» - odgovorio seljak. A mudrijaš će mu: «Ti misliš da ćeš uživati njegove plodove! Okani se toga i posadi stablo koje će rod donijeti za dvije, tri godine.»

Seljak zastade, pogleda mudrijaša i odgovori: «Kad sam ja došao na svijet, našao sam stabla rogača i s njih jeo, a nisam ih bio posadio. To su učinili moji djedovi. Tako i ja želim posaditi za one koji će doći poslje mene. Mi ljudi možemo opstati - zaključi seljak - samo ako jedni drugima pružimo ruku.»

Mislim li, radim li i sadim li samo za sebe?

Misijski Kalendar

Hodočašće Bruderu Klausu

Subota, 26. kolovoza 2023.

Polazak hodočasnika pješaka (crkva sv. Karla Luzern) - u 7.00 sati.

Sveta misa (župna crkva Sachseln) - u 16.30 sati

Križni put i blagoslov s Presvetim (Flüeli) - u 18.00 sati

Početak vjeronauka

Subota, 2. rujna 2023. - prigodan program u prirodi
Nedjelja, 3. rujna 2023. - misa i blagoslov vjeroučenika

Trodnevница sv. Franji

5. - 7. listopada 2023. u crkvi sv. Karla

Proslava sv. Franje i Dan misije

Nedjelja, 8. listopada 2023. - sveta misa, prigodan program i apero

Bračni tečaj - Od 7. do 9. veljače 2023. u misijskim prostorijama održan Tečaj priprave za sakramentalni brak. Pohađalo ga je 40 mladih: Kristijan Božić i Andrea Jurčević, Tomislav Kafadar i Matea Petrović, Alen Peić i Katarina Solomun, Marin Miletić i Ana Zelenika, Can Köse i Marina Jurčević, Antun Pejić i Laura Galić, Josip Nevistić i Anita Grgić, Ivan Maroš i Lidija Kafadar, Tomislav Petrović i Kristina Harambašić, Andelko Janjić i Matea Ivanković, Randy Ebnöter i Maja Maglica, Andre Nevistić i Iva Ivančić, Matijas Lovrić i Marija Topić, Luka Soldo i Monika Nevistić, Ivan Klaić i Ivana Čulo, Josip Turbić i Marina Čović, Ante Čulo i Nikolaj Stojak, Matej Jozipović i Katarina Mijatović, Pero Barukčić i Stana Barišić, te Marko Žuljević i Mirijam Bilić. Prigodno razmatranje je imala s. Mirjam Jerković, a misu i homiliju voditelj misije fra Branko. Nakon predavanja imao voditelj misije fra Branko. Nakon predavanja slijedila su pitanja sudionika i zanimljiva rasprava. Tečaj je završio aperom i druženjem.

Pokladna zabava - U sobotu, 18. veljače 2023. u misijskoj je dvorani organizirana Pokladna zabava. Maskirao se lijep broj djece i odraslih, te pojedine čitave obitelji. Bilo je vrlo duhoviti maski, tako da žiriju nije bilo lako izabrati one najoriginalnije kojima su u dvije kategorije - djeca i odrasli - pripale vrijedne nagrade. No, u prvom planu ionako nije bila pobeda nego dobra zabava i ugodno druženje. Organizirana je i bogata tombola. Uz tjelesnu okrjeplju, dobru kapljicu i kolače, ples je potrajao do pola noći. Prisutne je zabavljao tamburaški sastav Indigo.

Novi članovi MV - U utorak, 7. ožujka 2023. u misijskim prostorijama održan sastanak s novim članovima misijskog vijeća. Voditelj misije fra Branko, predsjednik misijskog vijeća gosp. Pavlo Nevistić i s. Ana Marija su nove članove upoznali sa Statutom misijskog vijeća i načinom rada. Novi članovi su tajnica misije Ivana Čurić, Sofija Drmić, Renata Šiško, Ilija Marjanović, Dragan Dovoda i Tomislav Topić. Hvala im na spremnosti da dio svojega vremena, znanja i ljubavi upgrade u našu misijsku zajednicu.

Misijska kronika

Susret mladih - U petak, 10. veljače 2023. u misijskim prostorijama okupili mladi naše misije i njihovi prijatelji iz Züricha, Aargau, Zuga, Thurgaua i St. Gallena. Susret je započeo svetom misom, nastavio se čašćenjem križa Kristova, a završio prigodnim druženjem. Fra Branko je mladima govorio što u Božjim očima znači biti moderan. Ovakvi susreti su prigoda za molitvu, upoznavanje i ugodno druženje. Prepoznatljivi su po lijepom mladenačkom pjevanju. Radujemo se već novome susretu.

Uprizorenje Muke - U nedjelju, 26. ožujka 2023. tridesetak mladih iz misije Aargau scenski je u crkvi sv. Karla uprizorilo Muku Isusovu. Odličnom glumom uz zvučne efekte na dojmljiv i upečatljiv su način vjernicima uprizorili posljednje dane i sate Isusovog ovozemaljskog života od Posljednje večere, preko Judine izdaje, Petrova zatajenja do Pilatove osude. Sve je kulminiralo samim Isusovim razapinjanjem. Poslje svete mise druženje je nastavljeno uz tjelesnu okrjeplju u misijskom centru.

Posjet hrvatske veleposlanice - U srijedu, 5. travnja 2023. veleposlanica Republike Hrvatske gospođa Andrea Bekić boravila je u službenom posjetu Kantonu Luzern. Uz teme iz područja gospodarstva, kulture, sporta i politike, na sastanku je bilo riječi i o brojnoj i dobro integriranoj hrvatskoj zajednici koja živi na području kantona. U pratnji supruga u popodnevnim je satima posjetila Hrvatsku katoličku misiju.

Duhovna obnova časnih sestara - Na blagdan sv. Josipa radnika, 1. svibnja 2023. u misijskim prostorijama organizirana duhovna obnova časnih sestara koje djeluju u hrvatskim i albanskim misijama, te u samostanu u Brunnenu. Prigodno razmatranje je imala s. Mirjam Jerković, a misu i homiliju voditelj misije fra Branko. Na početku obnove pozdravne je riječi uputila s. Franka Bagarić, provincijalca školskih sestara iz Mostara.

Kršteni u Misiji

Emilija Domić, kći Ivana i Sandre r. Brajenović - 11. ožujka 2023. u Luzernu
Emilia Jukić, kći Josipa i Justine r. Križanović - 11. ožujka 2023. u Luzernu

Valentina Čurić, kći Tomislava i Nives r. Dujić - 15. travnja 2023. u Luzernu
Fran Volić, sin Marinka i Anje r. Krajna - 29. travnja 2023. u Luzernu

Maya Louisa Lang, kći Ivana Gadže i Nadine Lang - 6. svibnja 2023. u Inwilu
David Dovoda, sin Stipe i Mateje r. Barukčić - 6. svibnja 2023. u Luzernu

Mario Beljan, sin Stipe i Nele r. Krstanović - 6. svibnja 2023. u Luzernu
Ivan Lauc, sin Ante i Marije r. Pavić - 27. svibnja 2023. u Luzernu

Dorotea Majić, kći Stipe i Katarine r. Simon - 27. svibnja 2023. u Luzernu
Marta Marjanović, kći Matije i Marine r. Kepić - 27. svibnja 2023. u Luzernu

Petar Uglješ i Ivana Marjanović - Ebikon, 29. travnja 2023.
Ivan Klaić i Ivana Čulo - Zadar, 26. svibnja 2023.

vopričesnici su u crkvu ušli u pratnji roditelja. Otar je nosio procvjetalu lozu, a majka košaru grožđa. Nakon što je voditelj misije prozvao djecu po imenu oni su svoju spremnost izrazili riječima «Evo me!» i nakon toga s lozom u ruci stajali oko velikog grozda napravljenog od košara. Uz prvopričesnike u misnou su slavlju aktivno sudjelovali i njihovi roditelji, te drugi članovi obitelji. U prinosu darova djeca su prinijela simbole prvočršćanske euharistije: zemlju, trs, lozu, škare, Bibliju, grožđe, vino i kruh. Potom su u kalež ulili svoju kap vina. Misu je glazbeno animirao misijski zbor mladih - Vis Natanael. Nakon svete isporučene koja je upriličena dan ranije, milost prvi put pristupiti k oltaru Gospodnjem imalo je 16 djece: Katalea Kljajić, Sara Čurić, Julia Rajić, Jelena Domić, Ella Barun, Lorena Skeledija, Lana Vučić, Ivano Garić, Ivan Tadić, Niko Vidošević, Damian Nikić, Marko Domić, Mihael Pavić, Mateo Đotlo, Frano Dujak i Mihael Lučić. Prvopričesničko slavlje moguće je pogledati na misijskom Youtube kanalu.

NAŠI POKOJNICI

Bratislav Selmić 1958. – 2023.

Marijan Budimir 1935. – 2023.

Bratislav Selmić Bato – Rođen je u Aleksandrovcu, 23. lipnja 1958. godine. Na privremeni rad u Švicarsku dolazi 1981. godine. Iste godine upoznaje svoju suprugu Anu Topalović. Crkveni brak su sklopili iduće 1982. godine. Njegov život je obogatila kćerka Dragica sa suprugom Marijom i unučadima Paulom, Rafaelom i Miroom koji su mu bila posebna radost. Nažalost tu radost je pomutila teška bolest. Oprenjen svetim sakramentima, preminuo je 1. svibnja 2023. u kantonalnoj bolnici u Surseeu. Bratislav je bio vrstan keramičar, vedre naravi i omiljen u društvu. U nazočnosti obitelji, rodbine, prijatelja i većeg broja vjernika pokopan je na gradskom groblju u Surseeu, 3. svibnja 2023. Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

MISIJA LAUSANNE-WALLIS

Hrvatska katolička misija
Terbinerstrasse 51a, 3930 Visp
Telefon: 079 446 45 21

Misionar: fra Vladimir Ereš
E-Mail: fra.vlado@gmx.ch

RASPORED MISA

- LAUSANNE: župna crkva St. Redempteur-a, Av. de Rumine 33, svake 1. nedjelje u mjesecu u 17.00 sati (ili po dogovoru).
- VISP: (kapelica ispod župne crkve sv. Martina), svake 2. i 4. nedjelje u mjesecu u 12.00 sati (ili po dogovoru).
- YVERDON: kat. Župna crkva St. Pierre, svake 3. nedjelje u mjesecu u 16.00 sati (ili po dogovoru).
- CLARENS: crkva sv. Terezije, svake 3. nedjelje u mjesecu u 18.00 sati (ili po dogovoru).
- ŽENEVA: župna crkva St. Julian, rue Virginio-Malnati 3, Meyrin, svake 1. nedjelje u 15.15 sati (po dogovoru s fra Vladom). Ali, ako fra Andrija može, tada, u dogovoru s vjernicima, svake 1. i 3. subote u 19.00 sati, a 1. nedjelje nema mise.
- SION: Franj. samostan, Av. St. Francois 18, Sion, 2. nedjelje u 16.30 sati (ili po dogovoru).

Tade i Ageta Jaković

Bilo je to krajem siječnja (29.1.) ove godine. U našoj zajednici je sve «pod kontrolom» a u jednoj obitelji (Tade i Ageta) i nije baš tako. Pripreme su za «zlatnu obljetnicu», tj. 50 godina braka. Nakon provedenih božićnih blagdana slavljenici su se vratili u Visp, a tu ih je čekalo iznenadenje: djeca, nevjeste i unučad su im priredili veliko slavlje. A naši Tade i Ageta su svoj kršćanski brak započeli crkvenim vjenčanjem 1. siječnja 1973. u svetištu Gospe Letničke u Letnici, na Kosovu. Poznavali su se iz djetinjstva i škole. Rodili su osmoro (8) djece: Marjana, Mariju, Janu, Ljubicu, Kristu, Božu, Ljubicu i Rozu. Dvoje je preminulo (Marjan i Ljubica) nakon samo par mjeseci a preostalih šesteru su živi i zdravi te su svečarima rodili (do sada) 11 unučadi.

Anto i Ana Martinović

Čekalo se da i oni dođu iz domovine, iz Bos. Posavine, iz Novog Sela (Balegovca, kod Odžaka) i posjeti svoju djecu i unučad pa da, iznenada, dožive predivnu proslavu «zlatnog bračnog pira», tj. 50. godišnjice svoga kršćanskog braka. Naši vjernici, Anto i Ana, bijahu dugo godina u Zermattu, na području Wallisa, ali su već poodavno povratnici u Zagreb i Balegovac, no rado navrate kod svojih u Švicarsku. I tako jedne nedjelje u ožujku (12.3.), dok su zauzimali svoje mjesto u klupi u crkvi, nisu ni slutili, iako su primijetili prvu klupu uređenu bijelim platnom, da je to za njih. Zamoljeni su da se presele, što su oni i učinili, ali dosta nevoljko. Iz skromnosti. Bili su pozdravljeni od fra Vlade, svoje djece, zetova i unučadi kao i od svih vjernika. Svečanom sv. misom zahvalili su Bogu za proteklih pedeset godina i zamolili Svetogog Boga, Blaženu DjeVICU Mariju i sve svece za daljnju potporu, zdravlje i život. Svečano su se Bogu zavjetovali na svom crvenom vjenčanju u Odžaku 11. veljače 1973. godine. Bračna je idila prekinuta odlaskom Ante u Švicarsku 1974. godine a godinu dana kasnije stigla je i Ana. Tu su oformili i organizirali život i rad te im je Bog podario kćer Mandu 1976. godine a 1986. drugu kćer Maru. One su se udale: Manda za Žanelu Đulabića te rodili dvoje djece, Tomislava i Leoni, a Mara za Georga u Zürich i rodila Lionela. Iz predivnog Zermatta obitelj se vratila «doma» 29. 12. 2010. Uživa u mirovini, u uskom krugu prijatelja i rodbine a poznata nam je Antina rečenica, koju od radosti često ponavlja: «od kada sam se vratio, ja sam se ponovno rodio, te ozdravio i uživam u životu». Nakon čestitnica i misnog slavlja obitelji, rodbina i uzvanici se preseliše u obližnji restoran, gdje je slavlje, uz zdravicu, govore, šalu i predivno jelo trajalo «do zore». I za ovu obitelj, kao i za obitelj drugog svećara, može svečenik mirne i radosne duše reći: primjer su predivnog života vjernika, koji jako drže do svoje vjere, crkve, svećenika i kršćanskog života. Neka se ove obje obitelji: Tadina i Antina, i dalje mole, preporučuju svoju djecu i unučad da i oni nastave ići istim putem i žive životom vjere, tradicije i ljubavi svojih roditelja, baka i đedova.

Raspoloženje se prenijelo na svečani ručak. Zadivljuje izdržljivost Agete, koja je prošla «kalvariju» kroz proteklo vrijeme: imala je preko 35 operacija. Obiteljski ručak kod sina od kuma Lence, sa preko 50 članova, bio je prigoda za druženje, darove, šalu, govore, zdravice i čestitke. Poželimo im još dosta godina u zdravlju.

Kršteni u Misiji

Marin Bradarić, sin Danijela i Janje r. Matijević, 25. prosinca 2022. u Tesliću

Mihail Pavlović, sin Bojana i Suzane r. Lozančić, 15. travnja 2023. u Vispu

Julia Kesedžić, kći Josipa i Ivone r. Žuljević 15. travnja 2023. u Vispu

Nikola Markprenkaj, sin Santiana i Froske r. Vasileva, 14. svibnja 2023. u Tentlingenu

Niko Šarin, sin Mladena Čarina i Martine r. Barišić, 10. lipnja 2023 u Pakoštanim

Vjenčanja

SANTIJAN MARKPRENKAJ i FROŠKA VASILEVA

14. svibnja 2023. u Tentlingenu

CHRIS CUIBERT i KRISTINA ANDRIJANIĆ

20. svibnja 2023. u Opatiji

Fotozapis

«Zlatni jubileji brakova»

Misijska kronika

Hodočašće u Lurd

Naše ovogodišnje hodočašće u evropsko i svjetsko svetište Majci Božjoj u Lurd bilo je od 17. do 21. svibnja. Skoro sve Hrvatske katoličke misije iz zapadne Evrope sudjeluju u ovom terminu tako da nas je znalo biti i do 7 tisuća, kada je bila jubilarna godina, ali najčešće dođe par tisuća. Ove godine, kao i svake, imali smo pun autobus, četrdeset hodočasnika. Naš program bude zajednički, jedinstven i vrlo bogat. Jako je lijepa stvar što se susretu hodočasnici iz svoga mjesta, župe i kraja a svi živimo u različitim misijama i državama. Sv. misa u

Pomoć potrebitima

Već na početku ove rubrike moram voditi veliku zahvalnost svima onima koji su sudjelovali u našim akcijama: «Kasica milosrđa» i «Adventsko-božićni dar». Odaziv je bio jako dobar. Hvala «rucu na jabuci», stara je domovinska poslovica. Korizmeni novčić je donio 1370 franaka a adventski dar je donio 4790 franaka. Nije se ni započelo skupljati, a već su «čekali» na pomoć mnogi mali (javnosti i vama) nepoznati ljudi u potrebi kojima smo udjelili, do sada 2900 franaka. Ovog ljeta i u preostalom vremenu do sljedećeg poziva na pomoć podijelit ćemo preostali novac koji smo sakupili. U misijskim knjigama stoje zabilježena imena malih potrebitih, koje ne moramo isticati u javnosti, jer niti oni to žele. Dobri moj narode, hvala svima koji ste se bili odazvali a pozivamo i one koji nisu do sada to uradili da se uključe u pomoć našim bližnjima. Bolje je i spasonosnije darivati nego dobivati – barem kada je o ovakvim slučajevima govor.

predvodi fra Vlado. Ne iz molitvenika ili iz knjige nego iz glave i srca. Ove godine je na križnom putu bilo preko 500 sudionika. Svi bijahu oduševljeni, ganuti i duboko pobožni. Zadovoljstvo putovanja je i naše zajedništvo u autobusu, posebno kada u povratku izražavamo svoje doživljaje iz Lurda.

Ovogodišnji hodočasnici bili su: fra Vlado Ereš, Mira Zelić, Andrija Zelić, Anto Garić, Kata Čančar, Daliborka Jurešić, Tade i Ageta, Leoni i (još jedna) Ageta Jaković, Marija Gagić, Jana Perić, Lenca, Petra i David Gagetović, Djora i Olga Andreić, Nikola, Gordana i Elena Tomić, Nada Knez i Marijana Gulje, Ljubica Marić i Slavica Pranješ, Mirjana Stjepić i Ana Katić, Dragan i Ljubica Gavranović, Robert i Božica, Anto Grbešić, Sebastijan Dokić, Irena Bijelić, Loran Pranješ, Tvrtoš i Snježana Vidaković i dvije švicarke, Marlies Zurbriggen i Vilma Imboden.

MISIJA GRAUÐUNDEN/GONZEN/FL

Hrvatska katolička misija
Postfach 307
7004 Chur

Telefon: 081 641 11 33
E-Mail: hkmgr@bluewin.ch
Misionar: fra Vine Ledešić

RASPORED MISA

CHUR: Heiligkreuzkirche, Masanserstrasse 161, 7000 Chur, svake nedjelje u 16.00 sati (zimsko računanje vremena) ili u 17.00 sati (ljetno računanje vremena).

BUCHS: Pfrundgutstrasse 5, 9470 Buchs, svake nedjelje u 12.15.

HEILIGKREUZ/MELS: Staatsstrasse 111, 8888 Heiligkreuz, svake nedjelje u 10.00 sati.

DAVOS: Praviganweg, navečer u 20.00 sati: 14.4.2023.; 12.5.2023.; 9.6.2023.; 8.9.2023.; 13.10.2023.; 10.11.2023. i 8.12.2023.

ST. MORITZ: Via Maistra 43, navečer u 20.00 sati: 6.9.2023. i 6.12.2023.

LANDQUART: Kantonstrasse 20, 7302, misa za sezonske radnike, po dogovoru, subotom u 17.00 sati.

Hrvatska nastava u Švicarskoj Konfederaciji

Na području naše misije Hrvatska dopunska škola se održava u Sargansu, srijedom, od 14.00 do 17.00 sati.

Adresa: Broderhaus,
Städtchenstrasse 51, 7320 Sargans
Kontakt od učiteljice:
manuel.jadanec@gmail.com

PRVA PRIČEST I MAJČIN DAN

Nasa zajednica je u nedjelju, 14. svibnja 2023. u Buchsu, proslavila Majčin dan i prvu pričest. Uz molitvu i zahvalu za sve naše majke, prvoj pričesti je pristupio Drago Pavić. Na svetoj misi i zajedničkom druženju u župnoj dvorani nas je uveseljavao svojom pjesmom Lovre Uzelac.

Na početku misnog slavlja, ovim riječima, obratio se zajednici prvpričesnik Drago Pavić:

Draga moja zajednico, ja se zovem Drago. Danas je moja prva sveta pričest. Nedavno sam se sa svojom obitelji priključio vama u ovoj Crkvi. U župi iz koje sam došao je ove godine bilo dvoje prvpričesnika. A ovdje u ovoj zajednici, ove godine, samo ja. Ali nisam sam. Tu sam zajedno s vama. Nismo sami. Isus je uvijek s nama. Bez obzira na naš broj. Prije par mjeseci sam došao malo bliže Isusu i počeo služiti kao ministrant kod oltara. Danas mu dolazim još bliže. Zapravo, Isus meni dolazi bliže. Daje mi se u tajni presvete euharistije. Zato sam mu jako zahvalan. Zahvalan sam i svojim roditeljima na svemu što čine za mene. Hvala im što su me doveli u ovu

Crkvu. Posebno hvala mojoj mami. Jer danas je Majčin dan. Hvala svim mamama. Nemojte se umoriti dovoditi svoju djecu blizu Isusu, jer vi najbolje osjećate što je za vašu djecu najbolje. Mi smo nekad i nestasni, djeca smo. Nekad nam je dosadno. Nekad su nam zanimljivije šarene igre koje nam daje svijet. Ali mi djeca gledamo što je vama važno u životu. I to što je vama važno i nama djeci postaje sveto. Hvala vam što su vam važni Bog i vjera. Drage mame sretan vam Majčin dan. Hvala i tebi, Isuse, što dolazi danas u moje iskreno i maleno srce. Ti me čuvaj i vodi. Čuvaj i vodi svu djecu svijeta. Blagoslovi sve naše mame. Isuse, hvala ti.

Misijska kronika

KRIZMA

U Heiligkreuzkirche je posebno svečano bilo 3. lipnja 2023. godine, kada je osmero mlađih pristupilo sakramentu krizme. Misno slavlje je počelo sa zazivima molitve bl. Alojzija Stepinca za darove Duha Svetoga koju su pročitali naši krizmanici. Slavlje je predslavio biskup msgr. Jure Bogdan koji je došao u pratinji velečasnog Franje Musića i fra Nike Leutara. Glazbeni dio je predvodio gospodin Ivan Sušilović. Naše Misijsko vijeće se pobrinulo za lijepi domjenak na kojem smo se nastavili družiti nakon mise.

Ovogodišnji krizmanici su: Jana Volić, Ivo Volić, Mihael Filipović, Gabriela Sučić, Anamaria Kutleša, Ružica Pavić, Marko Čaćija i Toni Gazić.

Kršteni u Misiji

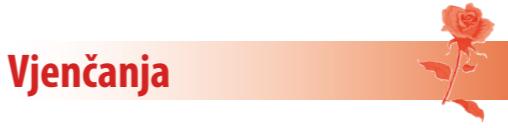

Kršteni u Misiji

Marina Peraić,
kći Zlatka Peraića i
Ljubice Peraić r. Zovak,
Chur, 13. svibnja 2023.

Vjenčanja

Vjenčanja

Kristian Baotić i
Marina Jakovljević,
vjenčani u Balgachu,
10. lipnja 2023.

Matej Jakovljević i
Marina Bošnjak,
Rama - Šćit,
19. svibnja 2023.

50 GODINA BRAKA

Marijan i Cecilia Crepulja

Marijan je rođen 24. siječnja 1954. godine u malome selu Ratanj koje pripada župi Kraljeva Sutjeska. Osnovnu školu završava 1969. godine a srednju tokarsku 1972. godine. Nakon završetka škole odlazi na godinu dana na privremenim rad u Frankfurt.

Cecilia je rođena 27. siječnja 1959. u obitelji Ković.

Marijan i Cecilia su vjenčani, uz sve stajarske običaje, 20. svibnja 1973. u Kraljevoj Sutjesci.

Nakon vjenčanja Marijan u srpnju 1973. odlazi na sezonski rad u Aadorf u švicarski kanton Thurgau. 1975. godine služi vojni rok koji je trajao 11 mjeseci. Kao tokar radi u Rudniku mrkog uglja Kakanj – Haljinići do 1978. godine. Školu tehničko – geološkog smjera završava u Velenju.

Tijekom Marijanovog rada u Njemačkoj supruga Cecilia je u Bosni i Hercegovini odgajala četvero djece i vodila brigu o gradnji obiteljske kuće, koja je za vrijeme rata u BiH bila uništена i devastirana.

Marijan nakon povratka iz Njemačke radi u Sloveniji do 1990. godine. 1991. godine Marijan odlazi u Švicarsku a godinu dana poslije mu se pridružuje i supruga Cecilia s četvero djece. Marijan pronalazi najprije posao u firmi Injektobohr a poslije Kibag Freinebach Schwyz do 2004. godine kad je nakon operacije ostao 100% invalid.

Marijan i Cecilia danas provode zajedno svoje dane u mirovini. Gospodin ih je blagoslovio s četvero djece i osmoro unučadi. Čestitamo!

MISIJA FRAUENFELD

Hrvatska katolička misija
Klösterliweg 7, 8500 Frauenfeld
Natel: 079 101 42 84
E-mail: hkmfrauenfeld@bluewin.ch
www.hkm-frauenfeld.ch
www.facebook.com/HKMThurgauSchaffhausen
Misionar: fra Miljenko Mika Stojić

Raspored misa

- FRAUENFELD: crkva Klösterli, svake nedjelje u 12.00 sati
- SCHAFFHAUSEN: crkva sv. Petra, St. Peter-strasse, svake nedjelje u 17.30 sati
- ARBON: župna crkva sv. Martina, svake 1. i 3. subote u mjesecu u 19.00 sati
- KREUZLINGEN: Bernrainkirche, svake nedjelje u 10.00 sati

Molitvena večer (krunicu, prigoda za sakrament pomirenja, sv. misa i klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu) svakog 1. i 3. četvrtka u mjesecu u 18.30 u Schaffhausenu, svakog 2. četvrtka u mjesecu u 18.30 u Kreuzlingenu te svakog 4. četvrtka u mjesecu u 18.30 u Frauenfeldu.

Zamjena za vrijeme godišnjeg odmora

Za vrijeme odmora, od 16. srpnja do 6. kolovoza, bit će sv. misa samo u Schaffhausenu nedjeljom u 17.30.

Od nedjelje 13. kolovoza bit će sv. misa na svim mjestima prema uobičajenom nedjeljnom rasporedu:

Kreuzlingen u 10.00,
Frauenfeld (Klösterli) u 12.00 i
Schaffhausen u 17.30
Na Veliku Gospu bit će sv. misa samo u Schaffhausenu u 18.30.

Zamjenjivat će me fra Josip Mrnjavac, profesor iz Visokog. Fra Josip će biti dostupan na mobitel broj +385 98 985 65 07, a može i na Viber, WhatsApp ili Telegram.

Biblijsko-molitvena zajednica

Biblijsko-molitvena zajednica «Bog je ljubav» ima susrete ponедјeljkom od 19.00 do 21.00. Svi koji žele sudjelovati dobro su došli. Susreti će biti i tijekom ljeta – neće se prekidati. U isto vrijeme ima sadržaj za djecu. Na ovaj program pozivamo i svu drugu djecu iako roditelji nisu članovi Molitvene zajednice.

Molitvena zajednica je pomogla da su se i djeca aktivirala u vjeri. Zato, hvala našoj Molitvenoj zajednici što svojom molitvom i sudjelovanjem doprinosi dobrobiti naše misijske zajednice. Hvala i vama, djeco, hvala vašim roditeljima, koji sudjeluju zajedno s vama u programima Molitvene zajednice «Bog je ljubav»!

Bolesnici doma i u bolnici

Javite misionaru kad je netko bolestan, bilo da je doma ili u bolnici. Posjetiti ču bolesnika čim prije budem mogao.

Obiteljski piknici

Svaki prijateljski razgovor lječi i uzdiše srce i dušu. Tu smo jedni za druge da volimo jedni druge kao što Bog voli nas. To je Isusova želja, zapovijed i savjet za sretan i blagoslovjen život (pogledajte Ivanovo Evangeliye 15, 1-17). Obiteljski piknici i sva naša druženja su ljepe prigode u kojima pokazujemo i gradimo zajedništvo.

Obiteljski piknik u Schaffhausenu bit će u subotu 1. srpnja 2023. Započet ćemo sv. misu u 12.00, a nakon toga slijedi zajedničko blagovanje i druženje dokle god bude voljnih i raspoloženih.

Obiteljski piknik u Frauenfeldu bit će u nedjelju 2. srpnja 2023. Najprije ćemo slaviti sv. misu u crkvi Klösterli u 13.00, a zatim slijedi druženje u prirodi. Ako bude kišovito vrijeme, druženje će biti u Velikoj župnoj dvorani u centru Klösterli.

Obiteljski piknik u Arbonu bit će u subotu 2. rujna 2023. Sv. misa u prirodi će biti u 13.30, a zatim ručak, druženje i zabava u prekrasnoj prirodi uz pjev ptičica i žubor potočića. Do sadašnje iskustvo pokazuje da se dječica jako veseli lijepoj prirodi i da se dobro zabave. Tko voli sebe i sebi želi dobro neka dove u naše društvo. Bit će mu sigurno lijepo i dobro! Zajedništvo i ljubav daruju nam dobro raspoloženje, a tjeraju od nas depresiju i smrću. Svi ste dobrodošli!

Dan misijskog zajedništva – hodočašće Gosi

Od prošle godine više nije moguće hodočasti u Rheinau zbog nekih izmjena koje su se ondje dogodile. Stoga smo promjenili mjesto

Misijski Kalendar

našega hodočašća. I ove godine, a i ubuduće, hodočastit ćemo Gospu u crkvu Santa Maria u Schaffhausenu. Slavit ćemo sv. misu u 13.30 i imati kratko euharistijsko klanjanje s blagoslovom, a potom ćemo se družiti u crkvenom dvorištu i dvorani. Misijsko vijeće organizirat će način i sadržaj druženja koje će biti nakon sv. mise. Kao i do sada, sve što toga dana prikućimo, i na sv. misi i na ručku, ide za djecu s posebnim potrebama u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Hvala vam unaprijed u njihovo ime! Svi ste dobrodošli. U blizini crkve ima dovoljno parkirnih mjesta za sve koji toga dana žele sudjelovati na Danu zajedništva naše Misije. Dakle, ne zaboravite: nedjelja 3. rujna 2023. u 13.30, ali ne Rheinau, nego Santa Maria u Schaffhausenu (kao i lani).

Proslava sv. Franje, utemeljitelja Franjevačkog reda

Sv. Franju, utemeljitelja Franjevačkog reda, proslavit ćemo u nedjelju 1. listopada 2023. na svim postajama gdje slavimo sv. misu u našoj Misiji.

Hodočašće u Svetu zemlju

Ove godine hodočastimo u Svetu zemlju od 6. do 12. listopada 2023. Grupa je odavno puna. Na hodočašću molimo za rast u vjeri cijele naše Misije zajednice. Ostanimo povezani u molitvi i ljubavi!

Dan kruha u Schaffhausenu

U listopadu svake godine organiziramo Dan kruha i posebno zahvalimo dragom Bogu za tjelesnu hranu – kruh. Ove godine to ćemo učiniti u nedjelju 29. listopada. Pozivamo sve vas na sudjelovanje, posebice djecu! Znamo da će domaćice osvjetlati obraz kao i do sada. Svi ste dobrodošli!

Korizmena akcija

Ove godine mogli smo imati i imali smo «korizmene juhe». To je dakle bila korizmena akcija, ali ona još nije završila. Nije prešušila naša dobrota, ali nažalost nisu prestale ni potrebe naše braće i sestara u nevolji. I ove godine odlučili smo pomoći bolesnoj djeci i mladima. Pomoći ćemo im preko ustanova i udruga koje se brinu o takvoj djeci u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini.

Izabrali smo ove udruge i ustanove: u Hrvatskoj, Centar «Zlatni cekin», Slavonski Brod, i Udrugu «Bethlehem» (voditelj P. Marko Glogović), a u Bosni i Hercegovini Udrugu djece s posebnim potrebama «Budi mi prijatelj», Stolac, i Centar za djecu «Sv. Rafael», Vitez (vode za časne sestre), te Caritas Srijemske biskupije (za djecu s posebnim potrebama).

Kršteni iz naše Misije

Emily Sito, kćer Mihaela i Nikoline r. Bilobrk, iz Beringena, Schaffhausen, 22. ožujka 2023.

Jana i Nika Makar, kćeri Domagoja i Vlatke r. Kosec, iz Schaffhausena Gornja Stubica, 1. travnja 2023.

Jakov Marić, sin Tonija i Dajane r. Renka, iz Frauenfelda, Velika (k. Požege), 20. svibnja 2023.

Svoje priloge možete darovati preko bankovnih uplatnica ili izravno misionaru prigodom sv. misa u našim misijskim postajama.

Hvala vama svima na svakom vašem daru. Akcija traje sve do Dana zajedništva naše Misije, 3. rujna 2023.

Svoje priloge za korizmenu akciju možete uplatiti na naš bankovni račun:

Kroatische katholische Mission,
Klösterliweg 7, 8500 Frauenfeld
IBAN: CH53 0483 5066 1728 9100 0

Misijska kronika

Majčin dan i proslava Prve svete pričesti u Schaffhausenu

U Schaffhausenu smo proslavili Majčin dan i Prvu svetu pričest troje prvopríčesnika u nedjelju 4. lipnja 2023. Ovogodišnji prvopríčesnici su Damian Kobaš iz Schaffhausen, Simon Marinić iz Beringena i Elena Čosić iz Eschlikona TG. Hvala roditeljima ovogodišnjih prvopríčesnika, a posebice obitelji Čosić, Slavenu i Ivani, koji su tako rado pristali doći iz Eschlikona u Schaffhausen da njihova kćer Elena proslavi svoju prvu svetu pričest s drugim prvopríčesnicima, i to na hrvatskom jeziku. Čosići su plakali od radosti jer ovakve prigode ne mogu doživjeti u Kantonu Thurgau, gdje je manje djece te nema ovakvih lijepih i poticajnih prigoda za srce i dušu.

Nakon sv. mise nastavili smo druženje u dvorani uz lijepu večeru koju su pripremili naši vrijedni i samozatajni logističari. Njima je najvažnije da djeca budu radosna, a roditelji sretni zbog svoje djece prvopríčesnika, te da sve majke osjeće dašak ljubavi i zahvalnosti, jer dobre majke, dobre žene i dobri ljudi znaju živjeti od zahvalnosti. Hvala svima na sudjelovanju, hvala Danijeli Delija, Lei Ugarković, Antoniji Bočkaj, Ivanu Čogelja i svima ostalima koji su pomogli oko pripreme i izvođenja programa u crkvi i u dvorani. Recitaciju u čast majkama izvela je Lorena Marinčić. Hvala svima koji su osjetili da toga dana trebamo biti zajedno, da trebamo biti s majkama i zahvaliti im za to što su one ljubav. U Arbonu smo proslavili Majčin dan u subotu 29. travnja 2023. Bilo je jako lijepo, veselo i razdražano. Majke su se uhvatile u kolo, a s njima i ostali sudionici proslave. Čula se lijepa glazba iz Slavonije, Like, Dalmacije, Bosne, Hercegovine – iz svih dijelova drage nam Domovine. Potom smo proslavili Majčin dan i u Münsterlingenu i Frauenfeldu, u nedjelju 7. svibnja 2023. Družina mala, ali skladna, da se doživi kako slaviti bez obzira na broj onih koji su se odazvali. Mnogo je zvanih a malo odazvanih! Majke su nas počastile svojom nožačnošću, molili smo za pokojne i žive majke. Majkama smo darovali knjižice s naslovom «Kad je Bog stvarao očeve» ističući tako da su majke i očevi jedno i da ko kraja života trebaju ostati jedno – dok ih smrt ne rastavi. Da, smrt jedina ima pravo rastaviti očeve i majke, ali i ona samo privremeno. Bilo nam je najvažnije da majke osjeće ljubav i zahvalnost te da vide i dožive da su cijenjene i nezamjenjive. Hvala vam, majke, što postojite! Kako bi sve bilo tužno bez vas!

Priprava za brak

Sljedeće godine, 2024., kada slavimo 30. obljetnicu utemeljenja naše Misije, imat ćemo pripravu za kršćanski sakramentalni brak. Stoga molimo sve one koji se namjeravaju crkveno vjenčati u 2024. i u 2025. godini ili kasnije da se prijave na ovu pripravu za brak. Priprava za brak zapravo počinje mnogo ranije: redoviti vjeronauk u župi, osobno zanimanje za takve sadržaje preko tiska i interneta, dolazak na sv. misu s Misijskom zajednicom i molitvena druženja. Sve su to koraci koji pomažu mladim ljudima da u sebi duhovno rastu, da uđu u kršćanski mentalitet te upoznaju stvarnost i bit kršćanskog sakramentalnog braka. U praktičnom vjerničkom životu uz sudjelovanje u sv. misama te programima i susretima Misijske zajednice mladi ljudi upoznaju osobu i nauk Isusa Krista i nauk Crkve. Bitno je u srcu imati otvorenost za takve sadržaje. Tko pozna osobu Isusa Krista i njegov nauk, taj neće imati problema oko usvajanja kršćanskih stavova o braku, bračnom životu i ljubavi, rađanju i odgoju djece. Tko ne poznaje osobu Isusa Krista i njegov nauk, taj se ne nalazi u izlaganju kršćanskih sadržaja o braku i svemu što je s brakom povezano. To sam toliko puta doživio u dosa-

Majčin dan

Prošlo je vrijeme korone. Neki su govorili: «Kad će ovo sve proći pa da se opet normalno družimo?» Mnogo toga je poremećeno. Možemo li se vratiti u «normalu»? Želimo li? Čini mi se da je mnogo važniji odgovor na pitanje želimo li nego možemo li!

Na proslavama Majčinog dana vidjelo se da se mnogi nisu vratile u «normalu», ali čini mi se da neki uživaju u stanju «ne-normalne». Pitam se i neka se svatko upita: što nas prije da se družimo, želimo li se družiti, jesmo li (p)ostali sebični, slušamo li Isusa koji nas poziva na zajedništvo i ljubav? Vratimo se Isusu, njegovu evanđelju, i tražimo sreću s njim, u njemu i po njemu. On će nas voditi putovima kojima idemo do sreće. Vjera i ljubav su nerazdvojive. Ako nemamo ljubavi, nemamo ni vjere. Mnogi misle da žive u vjeri i po vjeri, ali ljubav je pokazatelj vjere. Vjera i ljubav će se razdjeliti tek u vječnosti, jer tada više neće biti vjere nego samo ljubav. A kako će ostati samo ljubav ako je sada nemamo?

Majke su simbol i ostvarenje ljubavi. Kako to da ni toga dana neki nisu mogli snage biti zajedno i radovati se što postoje majke i što postoji ljubav?

Hvala svima koji su osjetili da toga dana trebamo biti zajedno, da trebamo biti s majkama i zahvaliti im za to što su one ljubav. U Arbonu smo proslavili Majčin dan u subotu 29. travnja 2023. Bilo je jako lijepo, veselo i razdražano. Majke su se uhvatile u kolo, a s njima i ostali sudionici proslave. Čula se lijepa glazba iz Slavonije, Like, Dalmacije, Bosne, Hercegovine – iz svih dijelova drage nam Domovine.

Potom smo proslavili Majčin dan i u Münsterlingenu i Frauenfeldu, u nedjelju 7. svib

MISIJA AARGAU

Hrvatska katolička misija
Bahnhofplatz 1, 5400 Baden,
Telefon: 062 822 04 74; Faks: 062 822 57 75

Natel: 079 819 87 15

E-Mail: niko.leutar@kathaargau.ch
www.hkm-aargau.ch

Misionar: fra Niko Leutar
Suradnici: Mario Lovrić i Sanja Nevistić
s. Tereza Paluca (orguljašica i vod. zborova)

Raspored misa

- AARAU/ BUCHS: crkva sv. Ivana, Bühlstrasse 8, svake nedjelje u 9.30
- WETTINGEN: crkva sv. Ante, Zentralstrasse 59, svake nedjelje u 12.30 te krunica i sv. misa svakog četvrtka u mjesecu u 19.30, a svakog prvo četvrtka krunica i klanjanje Presvetom u 19.30
- MENZIKEN: crkva sv. Ane, Mühlebühlstrasse 5, svake 2. i 4. nedjelje u 16.00 sati.
- ZOFINGEN: crkva Krista Kralja, Mühlthalstrasse 15, svake 1. 3. i 5. nedjelje u mjesecu u 16.00
- RHEINFELDEN: crkva sv. Josipa, Hermann-Keller-Strasse 10, svake 4. subote u mjesecu u 17.45
- BAD ZURZACH: crkva sv. Verene, Hauptstrasse 42, prva subota u mjesecima: veljača, ožujak, svibanj, lipanj, rujan, listopad i studeni - u 18.00 krunica, a u 18.30 sv. misa
- OBERENTFELDEN: crkva sv. Martina, Erlenweg 5, svakog petka krunica i misa u 19.30 sati, a svakog 1. petka krunica, misa i klanjanje Presvetom.

Misijski Kalendar

Godišnji odmor

Za vrijeme ljetnog odmora, misionara će zamjenjivati kao i prošle godine prof. fra Miro Jelečević.

Velika Gospa, 15. 8. 2023.

Na Veliku Gospu, Marijino Uznesenje na Nebo sveta misa će biti u Gospinom svetištu u Leuggernu u 19.30 sati.

Blagoslov djece za novu školsku godinu

U nedjelju, 27. kolovoza 2023. na svim misama molit ćemo i blagosloviti djecu za uspjeh u novoj školskoj i vjeroučnoj godini.

Mala Gospa

Proslavu rođendana Blažene Djevice Marije, pučki poznatičje kao Mala Gospa, imat ćemo u Gospinom svetištu u Leuggernu u petak, 8. rujna 2023. u 19.30 sati.

Sveta krizma 2025.

Sveta krizma će biti u svibnju ili lipnju 2025. godine. Kandidati za krizmu će započeti početkom nove školske godine. Molim roditelje da na vrijeme prijave svoje dijete za krizmu.

Prva pričest 2024.

Prva sveta pričest je predviđena u svibnju 2024. Molim roditelje koji žele, da im dijete bude poučeno na materinskom jeziku i premljeno za Prvu svetu pričest i ispovijed, da popune prijavnice koje mogu podići kod misionara. Kandidati su djeca trećeg razreda osnovne škole.

Prva sveta pričest

U subotu, 13. svibnja 2023. u našoj Misiji svečanom svetom misom u 11 sati u crkvi svetoga Ivana u Buchsu dvadesetčetvero prvopričešnika pristupilo je svetoj pričesti. Prvopričešnici su se za ovaj dan pripremali prigodnim vjeroučaškom u prethodnoj školskoj godini koji im je redovito održavao Mario Lovrić, pastoralni suradnik i vjeroučitelj. Svetu misu je animirao misijski zbor mladih Vis Agape pod vodstvom sestre Terezine Paluca. Čestitamo svim prvopričešnicima na primljenom sakramantu Prve svete pričesti, kao i njihovim roditeljima! Neka i dalje odrastaju u vjeri te slijede Krista i njegove zapovijedi!

Njihova imena su: Barać, Noa; Brblić, Ana Katarina; Čorić, Matea; Erceg, Dario; Finžgar, Pia; Grgić, Emily; Ilak, Annamaria; Ilak, Iva; Jelović, Lorena; Kajić, David; Kajić, Kristian; Kovačević, David; Leutar, Leo; Lubina, Noah; Marić, Helena; Mujić, Jana; Nemčević, Marko; Nemčević, Robert; Pavlović, Valeria; Rakić, Mateo; Rodić, Antun; Savić, Gabriel; Tufeković, Mateo; Vukić, Anamaria

Duhovna obnova

Duhovna obnova i 29. zavjetno hodocaše sv. Vereni u Bad Zurzach i Dan Misije bit će od 12. do 15. listopada 2023.

Korizmena akcija

Ovogodišnja korizmena akcija bila je za pomoć djelima u Domovinu: Pučka kuhićna na Svetom Duhu u Zagrebu i Humanitarna udruga fra Mladen Hrkac koja skrbi za obitelji koje imaju svoga člana na liječenju u Zagrebu. Prikupljeno je 14 100 CHF. Hvala svima koji su dali svoj doprinos za navedene projekte.

Uprizorenje Muke Isusove

Mladi iz naše misije i ove godine scenski su uprizorili Muku Isusovu. Uz odličnu glumu nađenoj i upečatljiv način vjernicima su uprizorili posljedne dane Isusova života: Posljednju večeru, Judinu izdaju, Petrovo zatajenje, suđenje pred Velikim vijećem i pred Pilatom, te sam čin razapinjanja Isusa na križ. Vjernici su bili ganuti i dirnuti na svim mjestima gdje su mlađi naše misije uprizorili Muku: u Dietikonu, u nedjelju 19. 3. 2023., u Luzernu, 26. 3. 2023. i na Cvjetnicu, 2. 4. 2023. u Buchsu i u Wettingenu. Isplatiло se vježbat! Hvala im!

Misijska kronika

Sveta krizma

U subotu, 3. lipnja 2023. u crkvi svetoga Ante u Wettingenu 39 krizmanika primilo je puninu dura Duha Svetoga. Svetu krizmu im je podijelio mons. Jure Bogdan, vojni ordinarij u Hrvatskoj. Skladno pjevanje predvodili su mladi naše misije, Vis Agape. Dvogodišnju pripravu za ovaj veliki dan u životu krizmanika kroz vjeroučaškom održavao im je Mario Lovrić. Čestitamo krizmanicima, njihovim kumovima kao i roditeljima.

Imena ovogodišnjih krizmanika: Andđelović, Viola; Antunović, Ana Lea; Babić, Vesna; Babić, Viktorija; Bašić, Danilo; Blažak, Luna; Čajić, Robert; Dodaj, Karlo; Erceg, Mateo; Fiser, Szofia; Gelo, Karlo; Grganović, Robert; Grgić, Ivan; Grgić, Leonie; Havović, Ivan; Jazvić, Lana; Jelinic, Ivan; Jučić-Sunarić, Sebastijan; Justinić, Klara; Kafadar, Sandro; Karin, Eli; Kovačević, Marta; Kovačević, Pavo; Krmpotić, Luka; Lončina, Leon; Maračić, Matteo; Marinović, Ana; Nevistić, Ivan; Paponja, Petar; Petrušić, Ana; Radić, Lea; Rebić, Adriana Mara; Šimić, Dominik; Šimić, Magdalena; Soldo, Ana; Soldo, Ivan; Stjepanović, Ljubica; Tavić, David; Tavić, Nicole

Kršteni u Misiji

Sofia Metaj, kći Alde i Marije r. Vujica, (Niederwil), 11. ožujka 2023. u Wettingenu

Katarina Mandir, kći Alena i Suzane r. Filipović, (Rheinfelden), 11. ožujka 2023. u Rheinfeldenu

Eva Horvat, kći Simona i Ane r. Benić, (Möhlin), 18. ožujka 2023. u Möhlinu

Diego Antonio Glavurdić, sin Luke i Ivane r. Senjak, (Neuenhof), 25. ožujka 2023. u Wettingenu

Theodor Matej Semmelrock, sin Bastiana i Ružice r. Kopačević, (Birmenstorf), 1. travnja 2023. u Bad Zurzachu

Noelia Mijatović, kći Markusa i Nataše Trkulj, (Rothrist), 1. travnja 2023. u Zofingenu

Antonio Majić, sin Josipa i Ivane r. Crnčić, (Suhr), 9. travnja 2023. u Buchsu

Luka Kesten, sin Petra i Andree r. Tadić, (Menziken), 22. travnja 2023. u Menzikenu

Helena Čorić, kći Mirka i Katarine r. Žalac, (Oberentfelden), 6. svibnja 2023. u Oberentfeldenu

Noa Milin, sin Marka i Linde r. Češljić, (Aarburg), 20. svibnja 2023. u Zofingenu

Mario Dujak i Ankica Barukčić, 15. travnja 2023. u Wettingenu

Stipe Ivanković i Angela Andela Marić, 20. svibnja 2023. u Rheinau

Leon Eduard Živković i Angelina Markić, 3. lipnja 2023. u Tolisi

Vjenčanja

Antonio Lozančić i Janja Begčević, 9. travnja 2023. u Menzikenu

Mario Dujak i Ankica Barukčić, 15. travnja 2023. u Wettingenu

Stipe Ivanković i Angela Andela Marić, 20. svibnja 2023. u Rheinau

Leon Eduard Živković i Angelina Markić, 3. lipnja 2023. u Tolisi

NAŠI POKOJNICI

Jelka Mosorka

1961. – 2023.

Vinko Lepan

1954. – 2023.

Vinko je rođen 23. 1. 1954. u Srednjoj Slatini, selo Njivak. Vjenčao se sa suprugom Dragicom 1977. godine. 1978. godine radio se kćerka Daniela. 1981. godine Vinko dolazi u Švicarsku u mjesto Gsaad, Berner Oberland. Radio je u hotelu. 1987. godine se sele u Rothrist. Zaposlio se u Stahlrohr u Rothristu. 1991. godine rađa se sin Julian. Ima zeta Velimira, unuka Jenifer i unuka Giuliana. Ima setru Maru i Andu i brata Jozu. Volio je sve sportove, a najviše nogomet. Volio je ribolov. Vinko je volio Slavoniju, more i život, a najviše svoju obitelj i prijatelje. Uvijek je bio spreman svakome pomoći. Borio se tri godine sa zločudnom bolesću.

Dana 11. ožujka 2023. godine opremljen svetim sakramentima. Umro je u bolnici Hirslanden u Aarau. Sahranjen je na groblju, u naznočnosti velikog broja obitelji, rodbine, prijatelja i poznanika, 16. ožujka 2023. godine u Rothristu. Obitelji iskrena sućut. Počivao u miru Božjem!

MISIJA ZUG

Hrvatska katolička misija
Landhausstrasse 15, 6340 Baar
Telefon: +41 767 71 43
E-Mail: hkm@zg.kath.ch
Misionar: fra Slavko Antunović
Langgasse 18, 6340 Baar
Natel: +41 79 939 13 93
E-Mail: slavko.antun@gmail.com
Suradnica: s. Zdenka Čavar
Uredno vrijeme: utorkom i petkom od 10.00 do 12.00 i od 15.00 do 17.00 sati.
Ostalim danima prema dogovoru.

Raspored misa

- ZUG: Pfarrkirche - Gut Hirt, Baarerstr. 62, svake nedjelje u 11.00 i u 12.00 sati, zadnje nedjelje u mjesecu u 10.45 i u 11.30 sati
- ALTDORF: kapelica sv. Josipa, Missionshaus, St. Josefs-Weg 15, svake 1. i 3. nedjelje u mjesecu u 17.00 sati.
- PFÄFFIKON: Pfarrkirche, Mühlematte 3, svake 2. i 4. nedjelje u mjesecu u 14.30 sati.
- SCHWYZ: Kapuzinerkirche, Herrengasse 33, svake 2. i 4. subote u mjesecu u 17.00 sati.
- EINSIEDELN: svake 1. subote u mjesecu u 18.00 sati.

Misijski Kalendar

Ljetni raspored misa

Dvije zadnje nedjelje u mjesecu srpnju 23. i 30. srpnja, te prva nedjelja u mjesecu kolovozu 6. kolovoza 2023. neće biti misa u misiji na hrvatskom jeziku.

Početak slavljenja misa u misiji počinje 13. kolovoza 2023. s misom u 11.00 sati u Zugu za cijelu misiju, a tako će biti i na Veliku Gospu 15. kolovoza misa za cijelu misiju samo u Zugu u 11.00 sati.

Misa u Altdorfu je 20. kolovoza u 17.00 sati; u Schwyzu 26. kolovoza u 17.00 sati i u Pfäffikonu 27. kolovoza u 14.30 sati.

Svima lijep i ugodan odmor i sretan povratak.

Zavjetno hodočašće

2. rujna 2023. 26. Zavjetno hodočašće HKM-Zug u Einsiedeln

Waldgottesdienst

3. rujna 2023. sv. misa zajedno sa župljanimi Gut Hirt na otvorenom u 10.00 sati (Waldgottesdienst)

Kršteni u Misiji

Ela Liana Garić, kći Vedrana i Martine Veronike r. Josić, 1. travnja 2023. Baar (St. Anna)

Noemi Sokač, kći Tomislav i Ane r. Jelić, 6. svibnja 2023. u Zugu (Gut Hirt)

Lean Granović, sin Stjepana i Kristine r. Ravlija, 13. svibnja 2023. u Zugu (Gut Hirt)

Leonardo Marojević, sin Nikole i Mirele r. Matić, 13. svibnja 2023. u Zugu (Gut Hirt)

Iva Šola, kći Karla i Marine r. Šišić, 14. svibnja 2023. u Zugu (Gut Hirt)

PRVA PRIČEST

Ovogodišnji naši prvopričesnici, iako brojčano najmanja skupina do sada, svojim znanjem i kvalitetama nadmašili su mnogo veće i brojnije skupine. Pripremila ih je s. Zdenka srijedom i nakon misa. Sakrament isповijest su primili prije pričesti, a samu Prvu pričest treće uskrsne nedjelje kao što je i do sada bilo. Na misi su čitali, molili i pjevali. Prvopričesnicima čestitamo i radujemo se sada njihovu redovnom dolasku na nedjeljnu misu i pričest. Svi su postali i ministranti. Želimo im da ostanu trajno pametni, sposobni i pobožni, radosni i dragi kao što su se i pokazali.

Njihova imena:

David Barišić, Leonardo Lapenda, Ante Pocrnja, Emilie Volić.

Misijska kronika

SVETA POTVRDA

Na 4. lipnja 2023. u Zugu (Gut Hirt) sa krament sv. Potvrde našim mladima podjelio je mons. Jure Bogdan, vojni ordinarij iz Zagreba. U njegovoj prati bio je i jedan od vojnih kapelana Franjo Musić. 19 krizmanika je čekalo da se u misiji proslavi sv. krizma, a neki su primili sakrament i po župama u kojima borave.

Krizmanici su se dostatno i vrlo dobro pripremili za sakrament odraslih. Prije krizme su se svi ispojedili, na misi su sudjelovali u čitanjima, molili su molitvu vjernika i kratko na početku pozdravili biskupa, roditelje, kumove i sve prisutne, a također na kraju i zahvalili svojim rječima Bogu za milosti i darove koje su primili, biskupu na njegovu dolasku, podjeli sakramenta i naravno običali da će i dalje čuvati, živjeti, svjedočiti svoju vjeru sada ne više ka djeca nego kao odrasli i punopravni članovi svoje Crkve.

Njihova imena:
FRAN BOGDANOVIĆ, JAKOB DUGANDŽIĆ, VALERIJA DUGANDŽIĆ, LORENA ĐOTLO, KARLO GAŠIĆ, MARK KLARIĆ, GABRIEL MILARDOVICIĆ, ANTEA RAGUŽ, LARA RIBIĆIĆ, JULIJANA VOLIĆ, MARTINA VOLIĆ, LEON MARKOVIĆ, LEONIE BARIĆ, ANALENA ČOSIĆ, SARA PERKOVICIĆ, KARLO RADAT, GABRIELA STIPIĆ, MIA ANA ŠIŠKO, JAKOV MILUN.

Naši novi punopravni članovi Katoličke Crkve

Katholische Kroatenmission Zug

Die humanitäre Sorge unserer Mission galt insbesondere der Bevölkerung der Ukraine

Das Jahr 2022 erlebten wir, als hätten wir nach der Epidemie eine neue Seite in unserem Leben aufgeschlagen, als wären wir zur normalen Lebensweise zurückgekehrt, aber immer noch nicht vollständig. Es gibt noch viele Vorhaben, die nicht umgesetzt werden konnten.

25. Wallfahrt

Parallel zum Jubiläum unserer Kirche fand am 3. September die 25. Wallfahrt nach Einsiedeln zu Mutter Maria statt. Im Glaubensbekenntnis der katholischen Kroaten ist die selige Jungfrau Maria unsere treueste Fürsprecherin, diejenige, der Gott die Obhut seines grössten Schatzes – seines eingeborenen Sohnes – anvertraut hat. Wir können unseren heiligen Glauben durch ihre Fürsprache bestmöglich bewahren.

Wieder Oster- und Weihnachtsfeiern

Ostern haben wir im Jahr 2022 wie vor der Pandemie gefeiert. Nach zwei Jahren Unterbruch konnten wir Gott sei Dank unser grösstes christliches Fest wieder würdig feiern. In der Fastenzeit, freitags und sonntags, beginnen wir an allen Orten, an denen wir die Messe feiern, auch die Andacht des Kreuzweges. In der Karwoche auch alle Riten und Gottesdienste.

Besonders wichtig war für unsere ganze Gemeinde, dass wir in der Osternacht an den drei Orten Brunnen, Lachen und Baar Gottesdienste feiern konnten. Auch in der Weihnachtsnacht feierten wir an allen drei Orten.

Humanitäre Sorge um Ukraine

Im Jahr 2022 galt die humanitäre Sorge unserer Mission insbesondere der Bevölkerung der Ukraine, die sehr schwierige Tage in einem aufgezwungenen Krieg durchlebte. Alle während der Fastenzeit gesammelten Gelder wurden ihnen über das Schweizerische Rote Kreuz zugestellt. Die gesammelten Spendengelder aus der Fastensuppe, über die wir nach zwei epidemiologischen Jahren ebenfalls wieder verfügen konnten, schickten wir in die Ukraine, konkret in die Franziskanerprovinz.

Diese kümmert sich in ihren Klöstern im ganzen Land um eine grosse Zahl von Familien und Kindern, die ihre zerstörten Häuser verlassen mussten.

St. Nikolausfeier

Fröhlich begrüßten die Kinder den St. Nikolaus in diesem Jahr wieder wie in den Jahren vor der Epidemie. Am Gottesdienst gab es eine Kindersegnung in der Kirche vor dem Altar und später im grossen Saal des Pfarrheims Gut Hirt in Zug kam der Hl. Nikolaus zu den vielen Kindern und sprach mit ihnen.

Am Ende überreichte er ihnen Geschenke, wie es Nikolaus immer tut, wohin er auch kommt.

Iz sadržaja misijskog izvješča za 2022. godinu na internet stranici www.zg.kath.ch

Ela Liana Garić, kći Vedrana i Martine Veronike r. Josić, 1. travnja 2023. Baar (St. Anna)
Noemi Sokač, kći Tomislav i Ane r. Jelić, 6. svibnja 2023. u Zugu (Gut Hirt)
Lean Granović, sin Stjepana i Kristine r. Ravlija, 13. svibnja 2023. u Zugu (Gut Hirt)
Leonardo Marojević, sin Nikole i Mirele r. Matić, 13. svibnja 2023. u Zugu (Gut Hirt)
Iva Šola, kći Karla i Marine r. Šišić, 14. svibnja 2023. u Zugu (Gut Hirt)

MISIJA TICINO

Hrvatska katolička misija
Al Mai 18, 6528 Camorino
Telefon: 091 840 23 06
Mobilni: 079 203 92 40
E-Mail: hkmticino@gmail.com
www.hkm-ticino.ch

Misionar: fra Slaven Mijatović

Raspored misa

- ASCONA: crkva u Collegio Papio, svake nedjelje u 9.30 sati
- BIASCA: Chiesa parrocchiale, svake nedjelje u 11.30 sati
- GIUBIASCO: Chiesa san Giobbe, svake nedjelje u 13.00 i svakog 1. petka u 19.00 sati
- LOCARNO: Chiesa Nuova, via Cittadella 17, svakog četvrtka u 19.00 sati
- LUGANO: S. Lucia, Massagno, svake subote u 19.00 sati

Misijski Kalendar

ODMOR PA PONOVNO U MISIJU

Najviše se ravnamo po školskoj, akademskoj godini. Od devetog mjeseca jedne do konca šestog mjeseca iduće godine.

Nakon odmora, Misija će ponovno nastaviti svoju misiju - okupljati vjernike na slavljenje sakramenata, katehezu i pokušati okupljati Kristove vjernike u zajedništvo božanskog praštanja, ljubavi i milosrđa.

Lijepo se odmorite. Dobri Bog postoji i u vrijeme naših odmora... Neka on izlije svoj blagoslov na našu Misijušku zajednicu.

UPIS DJECE ZA KRIZMU I PRVU SV. PRIČEST

Molim roditelje koji žele da im djeca prime sakramente sv. krizme i pričesti u HKM Ticino – da svoju djecu upišu najkasnije do konca mjeseca rujna u Katedikazam, pouku u vjeri.

OBAVIJEŠT

O pokojnimima, po dogovoru s obiteljima, izići će u rujanskom broju Movisa.

PRIJAVNICA ZA RUMENI LIST

Sve članove naše misijske zajednice, koji bi željeli putovati na hodočašće Rumeni list – molim, prijavite se do 10. rujna 2023. godine.

DAN MISIJE

Ovogodišnji Dan Misije proslavit ćemo 10. rujna 2023. g. na nogometnom igralištu u Gudu, via Stradonino. Svečana sv. misa u 11.00 sati, a nakon mise slijedi ručak, prigodan program, uz koji će ove godine nastupiti HKUD iz Ticina. Pozivamo sve da svojom nazočnošću uveličaju ovo slavlje i iskoriste jedinstvenu priliku zajedničkog druženja. Te nedjelje neće se slaviti sv. mise u ostalim mjestima. A domaćice koje su voljne mogu premiti kolače. Unaprijed hvala.

PRVA PRIČEST

*«Prvi puta i mi mali,
pričest sad smo blagovali» ...*

Ustaljena je tradicija da Prva sv. pričest bude u Asconi. Tako smo i ove godine ispoštivali taj običaj. Euharistijskom stolu dana pristupilo je četvero djece iz naše zajednice: Sestre Celin i Teresa Brica, Kristian Galić i Ivana Markić.

Zajednica je molitvom i pjevanjem pratila liturgijski čin. Majčina recitacija uz krsnu svjeću uvijek je dirljiva: «Od Krštenja pa do danas, štitila sam ovaj plamen, i na kiši i na vjetru, da ti Kriste bude znamen. A sad dijete, primi svjetlo, i postani grad na gori, neka tvoje srce malo istinu i ljubav zbori».

*«Postali smo sveti novi –
Bože, ti nas blagoslovi.»*

Djeci koja su prvi put primila sv. pričest, roditeljima, našoj zajednici neka je Božji blagoslov. Posebna zahvala ide članovima MV na pravljrenom domjenku i svim članovima naše zajednice koji potiho mole i rade za dobro naše Misije.

KRIZMA 2023.

Hrvatska katolička misija Ticino i ove se akademiske 2023.-2024. godine pobrinula za održavanje kateheza svima uzrastima i svim kandidatima za primanje svetih sakramenata. Tako se za pripravu krizme prijavilo pet kandidata iz Misije. Kateheza, pouka u vjeri, trajala je od rujna do svibnja.

Na sastanku s roditeljima krizmanika prihvatan je najbolji datum, vrijeme i mjesto krizme.

Dana 20. svibnja 2023. zajedno s kandidatima župe Giubiasco – sv. krizmu primili su i naši krizmanici: Josipa Dalić, Stjepan Kesedžić, Luka Knežević, Božo Božić i David Čalušić. Sv. krizmu podijelio je don Gianni Sala. Našim krizmanicima, njihovim kumovima, roditeljima, rodbini i prijateljima koji su sudjelovali u pripravi i na sam dan krizme, obilje Božjega blagoslova. Zahvala svima koji su ovaj dan krizme učinili dodatno ugodnim i lijepim.

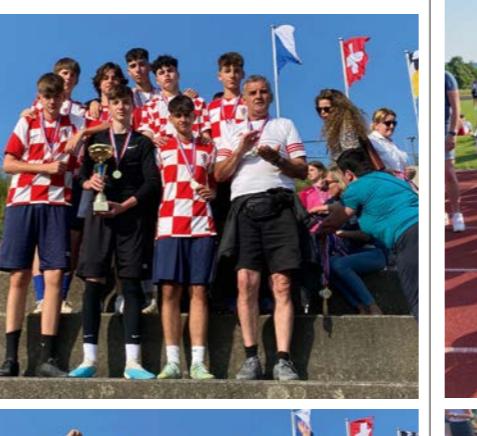
Misijska kronika

CROMIN 2023.

Misija Ticino rado se odaziva na događaj CroMina. Volja za susretom i sportskom kompeticijom ne napušta našu mladost. I ove je godine autobus mladosti – roditelj i djece – u organizaciji vrijedne članice našeg Misijskog vijeća, g. Janje Galić, krenuo put Zuricha, na susret hrvatskih ministranata Švicarske. Prema ustaljenom redu – molitva, pjesma, sport – odvijao se i današnji dan. Genski određeni za sportove – sva djeca prostora s kojih dolaze njihovi roditelji rado igraju nogomet, trče u vrećama, trčkaraju po igralištima, upoznaju

nove prijatelje, žaloste se u porazu i raduju svojim pobjedama. Kao sva zdrava djeca. Budno oko roditelja i organizatora bdije nad njima da se komu što ne dogodi, radujući se njihovim uspjesima i tješći ih u njihovim porazima. *I kako pokazuju fotografije - djeca Ticina postigli su poneki uspjeh na sportskom polju. Dogodine još i bolje.*

MOM DRAGOM PRIJATELJU KOJI OČEKUJE «SLOVO O ČOVJEKU»

Tajna je to. Duboka tajna: biti čovjek.

Na jednoj strani je ponuda ovoga svijeta – a drugu je stranu ponudio Kralj. Kralj obećava a svijet daje. Ponekad je teško prihvati kraljevsko obećanje. Traži se vjera. Lakše je prihvati ovo što svijet nudi. Svijet k'o svijet - daje kratke i površne zabave. Kraljeva su pak obećanja ozbiljna i na duge staze. Svijet je nekako uvijek isti. Iste je ponude davao u rimsko doba, iste i u dobu komunizma, liberalizma i cega li već. A čovjek slab, rado bi sjedio na obje stolice - na stolici koju daje svijet i na stolici koju obećava Kralj. Rado bi živio od površnih ponuda svijeta i ozbljnosti Kraljevih obećanja.

Neki je pak kralj (malim slovom) ponudio dvojici vitezova ruku svoje kćeri. Vitezovi su morali odjahati daleko – naći mudraca – i tada se vratiti po obećanu ruku princeze. A nju – obećanu ruku princeze – dobiva onaj vitez čiji konj zadnji uđe u dvorac po povratku.

Tako je rekao kralj.

Našli su mudraca, objasnili što kralj želi i nakon njegovih riječi kao divlji uzjalahi na konje i pojurili prema dvorcu.

Pojurili da što prije konjem uđu u dvorac, unatoč obećanju da će ruku dobiti onaj čiji konj uđe zadnji.

Što im je to rekao mudrac?

«Zamijenite konjel!» Zato su pojurili ...

Čovjek u ovom životu – da bi dobio Kraljeva obećanja – često mora zamijeniti logiku, način razmišljanja. U vjeri to se zove obraćenje. Zamijeniti razmišljanje – boljom logikom. Kraljevskom logikom. Pozdrav ti, dragi prijatelju, i uskladij svoju logiku, način razmišljanja, sa Kraljevom logikom. A kako je On razmišljao nači će u Knjizi gdje se čuva Riječ Života vječnoga. Ugodan ti odmor.

MISIJA SOLOTHURN

Reiserstrasse 83, 4600 Olten

Telefon: 062 296 41 00
Fax: 062 296 41 01

E-Mail: s_coric@bluewin.ch
www.kroatenmission-solothurn.ch

Misionar: fra Šimon Šito Čorić

Hrvatska kuća
Reiserstrasse 83, 4600 Olten
Telefon: 062 296 41 00
Fax: 062 296 41 01

RASPORED MISA

- SOLOTHURN: crkva Hl. Geist-Kirche (Hrv. crkva), Wengi Brücke, uviјek prema dogovoru
- DULLIKEN: crkva sv. Vendelina, Bahnhofstrasse 44, svake nedjelje u 12.00
- SOLOTHURN: crkva sv. Marije, Allmendstr. 60, svake nedjelje u 14.30 sati
- BALSTHAL: župna crkva, St. Annagasse 2, 1. i 3. nedjelje u mjesecu u 17.00 sati.

Molitvene skupine

- Crkva sv. Martina u Zuchwilu, svakog četvrtka u 18.30 sati.
- Crkva sv. Vendelina u Dullikenu, krunica svakog četvrtka u 19.00 sati.
- Župna crkva u Balsthalu, krunica svake srijede u 19.00 sati.
- Hrvatska kuća u Oltenu, «Molitvena zajednica Krvi Kristove», prvi petak u mjesecu u 19.00 sati.
- Hrvatska kuća u Oltenu, «Molitvena zajednica Sv. Franje», druga nedjelja u mjesecu u 18.00 sati.

PRATITE OBAVIJESTI NA NAŠOJ MREŽNOJ STRANICI I NA FACEBOOK-u

www.kroatenmission-solothurn.ch

Pozor! nova e-mail adresa za Vaše kontakte s Misijom SO i fra Šitom: s_coric@bluewin.ch

Za KRUH DOBROTE

Ulagamo u 10. godinu naše dobrovorne akcije KRUH DOBROTE. Svake godine pred ferije dajemo uštedu od 5 franaka mjesečno (za godinu 60 franaka) koje šaljemo iz ruke u ruku za najsirošašnje u domovini. Na početku smo misili da za par godina neće biti onih koji nemaju za kruh i mlijeko. Ali ne samo zbog raznih prirodnih nepogoda, siromaštvu ne prestaje po RH i BiH... Hvala vam u ime najsirošašnjih i neka vam Gospodin stostruko nadoknadi.

Dogodine u LOURDES

Mnogi već pitaju kamo idemo dogodine u svibnju na petodnevno hodočašće? U nadi da ćemo biti živi i zdravi, prema dosad izraženim željama, spremajmo se francuskim krajolicima za LOURDES. U sljedećem broju Movisa bit će više o tome.

Misionarska udruga «Quelle des Lebens»

Dvije predstavnice ove misionarske udruge sa sjedištem u Ženevi na kraju misa u Dullikenu i Solothurnu 30. travnja uvjerljivo su nam svjedočile o važnosti pobožnosti prema Gospu, te ponudile sadržajnu knjižicu «Život s Gospom».

Bogu hvala za te rijetke ljepote u našem narodu!

NAJBOLJE DUHOVNO-KULTURNO UZDIZANJE

Sretno smo se vratili s puta po domovini, po biserima duhovnog i narodnog života, 17. – 21. 5. 2023. Oduševljeni smo Porečem, njegovom crkvom i biskupskim dvorom iz 6. stoljeća, a na temeljima one iz 3. stoljeća te neprekinute biskupije od 4. stoljeća do danas, s dragim domaćinom župnikom don Mladenom Pranićem. Uživajući uz jadranske krajolike ugnjezdili smo se u Medugorju. Obasjani jutarnjim suncem veličanstveni mostovi Pelješki i onaj Franje Tuđmana vodili su nas uz more i otočja u samostan Male Braće u Dubrovniku i ostale ljepote Grada, s razdraganim gvardijanom fra Jozom Soptom. Predvečer smo u Hercegovini zastali na Radimlji, europskoj nekropoli s gotovo 150 stećaka. Toplim prijemom i obilnom večerom častila nas je fra Šitina obitelj na Paoči, koja se spominje još 1306/7., to mjesto nekad na krajnjim granicama Dubrovačke republike. Kao pravo iznenadenje i blagoslov došla je među nas na Paoču vidjelica Mirjana... Sutra nas je župnik fra Filip dočekao u Podmilajuču u crkvici sv. Ive, jedino u BiH koju čudom Turci nisu srušili. Preko Bihaća smo stigli na Plitvice...

Dvije predstavnice ove misionarske udruge sa sjedištem u Ženevi na kraju misa u Dullikenu i Solothurnu 30. travnja uvjerljivo su nam svjedočile o važnosti pobožnosti prema Gospu, te ponudile sadržajnu knjižicu «Život s Gospom».

Bogu hvala za te rijetke ljepote u našem narodu!

DOBRO JEZNATI... Da bismo djelovali

VIJESTI IZABIRE I KOMENTIRA: FRA ŠITO

Teatar KEREKESH u Dullikenu

Organizaciji Ureda za Hrvate izvan domovine, Hrvatske nastave u CH i HKM Solothurn u nedjelju nakon mise 26. ožujka u Dullikenu imali smo za goste ovo poznato domovinsko kazalište sa šaljivom predstavom za djecu i odrasle «Bibi i Bubi». Kako su naše misione kazališne predstave uobičajena odgojna događanja, mladi i stari pohrili su i na ovu. O općem zadovoljstvu Janom i Matkom najbolje govori ova fotka, a ravnateljica HDS-CH Mija napisala mi je: «...Reakcije su iznimno pozitivne i nadam se da ćemo ponoviti u idućoj godini s nekom drugom predstavom».

Jedino je šteta da kod ovoliko djece u našoj misiji, HDS-CH nemaju u njoj ni jednu jedinu dopunsku školu.

Antologija kantautorskih pjesama

Dodijeljene Nagrade «Dubravko Horvatić» i «Ljubica Šefan»

Na 28. travnja 2023. godine ovogodišnju književnu nagradu «Dubravko Horvatić» dobio je za prozu Šimon Šito Čorić, za pjesništvo Jurica Čenar, a nagradu «Ljubica Šefan» pripala je povjesničaru Mariju Jarebu. Čorić je nagradu dobio za zbirku vrsnih proza «S Bogom je lako, ljudi su problem», dok je nagrada za pjesništvo pripala Čenaru za cjelokupan opus. On je dugogodišnji suradnik Hrvatske redakcije ORF-a u Austriji. Povjesničar i potpredsjednik Matice hrvatske Mario Jareb dobio je nagradu «Ljubica Šefan» za svoj istraživački rad na polju hrvatske povijesti. Nagrada «Dubravko Horvatić» imenovana je po tom hrvatskom pjesniku, novelistu i eseјistu, a nagrada «Ljubica Šefan» po toj hrvatskoj povjesničarki, koja je za spašavanje Židova za vrijeme NDH odlikovana priznanjem «Pravednika među narodima» centra Yad Vashem. Obje nagrade daju se od 2005. (Hina/HKZ)

HRT-ova ekipa s nama

Na 12. i 13. svibnja boravila je među nama ekipa HRT-a. Snimili su reportaže o Hrvatskim kat. misijama u CH, o Hrvatskoj kući, o Fondu hrvatskih studenata (FOHS), o klapi Chorus Croaticus i o Hrvatskoj nastavi u CH. Bio je predviđen i jedan hrvatski poslovni čovjek, ali termini se nisu mogli složiti. U vrlo slabo obavještenoj Domovini o nama izvan nje, ovakve posjetе bi trebale biti češće u svim područjima i državama gdje žive Hrvati i njihovi potomci.

Croatia records, najstarija i vodeća diskografska kuća u Hrvatskoj koja predstavlja najbolje hrvatske izvođače, producente, skladatelje i umjetnike, objavila je antologiju, to jest najprobranijih «50 ORIGINALNIH PJESEMA» fra Šimuna Šito Čorića te time sve, pa i samog autora, ugodno iznenadila. Pjesme su uvrštene na tri CD-a, uz njih je i popratna knjižica s izabranim napisima različitih autora o fra Šitinih pjesmama. U njoj su navedeni i desetci glazbenika iz domovine i iseljeništva s kojima je fra Šito suradivao. Posebno su fra Šito i fra Radovan Čorić zajedno nastupali širom svijeta ravno trideset godina. Fra Šito piše tekstove i glazbu za svoje pjesme od 1968. godine, a potom je bio jedan od osnivača VIS-a Jukić u Sarajevu i počeo sa svojim solo nastupima. U ovu antologiju uvrštene su izabrane pjesme od snimljenih na nosačima zvuka u SAD-u, Kanadi i Australiji od 1978. godine pa do najnovijih njegovih izdanja u domovini i Švicarskoj. Ovo izdanie potpisuje vodeća ekipa iz Croatia recordsa: Remaster - Mauro Široli; Ilustracija - Dubravko Mataković; Likovno oblikovanje - Bachrach & Krištofić; Urednički izdanja - Darko Dervišević; Za izdavača - Želimir Babogredac. (Croatia records, Zagreb)

Fotovijest

Kad se mole i povezu SKORPIONI

Dio članova hrvatskog Moto-Kluba Skorpioni (Švicarska) na misi u Dullikenu 7. svibnja! Bili su nam dragi gosti i nakon mise zamolili blagoslov za sebe i svoje motore, a potom nas pozvali na gratis ručak u Usorski klub u Niedergösgenu! Cure i momci: vozite sretno, brzo i sigurno!

Što će ti vjera,
ako ne rađa
dobrim djelima?!

Sv. Jakov, apostol

Domoljublje je ljubav prema istini, čovjeku i domovini

Sociolog doc. dr. sc. Erik Brezovec, komentira «fenomene domoljublja i religije»

RAZGOVARAO: VLADO ČUTURA

U hrvatskom društvu pa i u suvremenim demokratskim društвima sve više se pojavljuje polarizacija umjesto zajedništva i ljubavi prema čovjeku i prostoru, ljubavi prema istini iz proшlosti, što komentira sociolog doc. dr. Erik Brezovec koji sve više postaje prepoznatljiv u hrvatskom i europskom društvu.

Hrvatsko bi društvo trebalo vratiti na »tvorničke postavke«

Mjesec svibanj je mjesec žrtve hrvatskoga naroda kroz noviju povijest, od Bleiburga, Macjia preko bombardiranja Zagreba poslije »Bljeska«. Sve je utkano u slobodu i domoljublje, kako na to gledate kao sociolog?

Dr. Erik Brezovec: Sociolog se prošlošću bavi jedino kada želi rasvjetliti određeni fenomen sadašnjosti. U tom smislu, kada kao sociolog razmišljam o svim ovim fenomenima, pod okriljem mjeseca žrtve hrvatskoga naroda, razmišljam o vrijednosnim, ideološkim i ekonomskim podjelama koje se stvaraju kroz aktivno korištenje ovih događaja u određene svrhe. U tom smislu, često se kaže da je naše društvo polarizirano. Ta polarizacija može se vidjeti kao rezultat ideologizacije određenih događaja koji su nabijeni emocijama. Takvim događajima je najlakše manipulirati pojedincem, grupom ljudi pa i cijelim društvom. I to se u okvirima našega konteksta opetovano radi, ne poštujući pritom ni one koji bi htjeli iskreno odati počast žrtvama ni same žrtve. Tako se može vidjeti svojatanje prava na odavanje počasti, odbacivanje tog prava jer to ne spada u nečije vrijednosne okvire, javljaju se svađe kako u svakodnevnoj tako i u javnoj sferi - što se uopće dogodilo tijekom tih događaja, tko je bio u pravu - tko je pobjednik, a tko gubitnik. Ako se povedemo za tim polarizirajućim diskursom svi smo gubitnici. Naime, bilo koja žrtva vrijedna je odavanja počasti lišena ideoloških i vrijednosnih previranja. U tom smislu, hrvatsko bi društvo trebalo vratiti na »tvorničke postavke«. No i samo pitanje koje je to vrijeme tvorničkih postavki, poziva na oprez, kako ne bi došlo do novih sukoba i podjela. Nažalost, to je naša stvarnost.

Ljubav prema domovini radi ljubavi same

Domoljublje je emocionalna privrženost svome narodu, ponos na vlastiti narod. Koje ga značajke određuju osim emocionalne?

Dr. Erik Brezovec: Promišljanju domoljublja mora prethoditi emocija, prije svega pozitivna emocija privrženosti određenome prostoru. Drugim riječima, kada prostor postaje mjesto za pojedinca – prožet značenjem, tada možemo govoriti da su se pojavili domoljubni osjećaji. To je prije svega osjećaj privrženosti određenom lokalitetu, koji pak kasnije apstrahiramo u malo šire kategorije, na primjer - državu. Isto tako, kao što ističe Viroli u svom razmatranju domoljublja – ono je vrijednosna kategorija koja ne isključuje. To znači da je domoljublje emocijama prožeta kategorija koja za cilj nema isključenje drugoga. Domoljublje je o tom pitanju i jedno estetsko iskustvo. Naime, nešto je lijepo samo da bude lijepo. Tako je i s domoljubljem, ljubav prema domovini radi ljubavi same. Ne radi posesivne ljubavi u kojoj isključujemo druge što je česta pogreška u očitovanju osjećaja naspram domovine. Tu svakako treba biti oprezan i naučiti ljubiti, jer ljubav je umijeće koje se gradi. Istinsko domoljublje trebala bi karakterizirati jedino pozitivna emocija ljubavi, ništa više – sve drugo teret je domoljublju. Problemi nastaju kada ne znamo ljubiti domovinu bez da se neprijateljski odnosimo naspram drugoga. Tu se javlja prostor za korištenje naših osjećaja u ideološke i političke svrhe. Pravo domoljublje u pojedinima ne poziva na antitezu te ljubavi, već ljubi radi pripadanja samog. To je zrelo domoljublje.

Ako ne možemo voljeti prostor kako ga možemo poštivati?

Pravo domoljublje poziva na svojevrsnu odgovornost prema drugima, ali i odgovornost prema sebi samima i domovini u kojoj živimo, tj. omeđenom prostoru. Protumačite ljubav prema prostoru i čovjeku koji živi u tom prostoru?

Dr. Erik Brezovec: Erich Fromm je u svojoj knjizi Umijeće ljubavi napomenuo da ljubav nije strast. Drugim riječima, ljubav moramo učiti i to učenje je teško. Ljubav znači istodobno davanje, ali i zadržavanje sebe. Onoga ili

onu koji voli na način da daje potpunog ili potpuno sebe možemo nazvati mazohistom. To je podčinjavajuća ljubav. S druge strane, onaj/ona koji voli tako da u potpunosti želi zadržati sebe pod cijenu drugog je sadist. Riječ je o želji za dominacijom. I u jednom i u drugom slučaju riječ je o narcizmu. Ljubav za Fromma nadilazi taj narcizam i označava posvremiju orientaciju prema drugima uz isticanje autonomije i slobode svakog pojedinca u odnosu, uključujući pritom i nas same. U ljubavi se ne smije izgubiti osoba. Kada se nauči ovakav tip orientacije, on nužno uz sebe nosi i odgovornost prema drugima i okružju u kojem živimo. U tom smislu možemo se referirati i na svjet kulture narcizma (što je istoimeni naziv knjige Christophera Lasha) i nemogućnosti ljubavi – ako ne možemo voljeti prostor kako ga možemo poštivati, kako možemo poštivati onog/enu drugog/drugu? Ako se prema prostoru odnosimo dominantno ili podčinjavajuće, on ostaje samo prostor, a ne mjesto, odnosno dom. No, ovo pitanje ljubavi prema prostoru, odnosno mjestu, nadilazi i samo pitanje domovine. Što smo u nedostatu ljubavi i pokušajima dominacije učinili prirodi pa i samim time prirodi u našoj domovini? Kako se odnosimo prema ljudima našoj blizini? Ako želimo biti domoljubi to su pitanja koja si moramo postaviti. Žalosno je da u medijskom prostoru i pitanja ekologije i pitanja međuodnosa različitih društvenih skupina poprimaju masku ideološkog. Time se iz zrenika gubi temeljni problem – kako, neovisno o našim vrijednosnim stajalištima, političkoj orientaciji, zajedno pristupiti ekološkim krizama, ravnopravnosti i uvažavanju? Vratimo se Viroliju – u trenutku kada se javi isključivost, dominacija ili pak podčinjenje određenim političkim diskursima, tada više ne govorimo o domoljublju nego o nacionalizmu. Za Viroliju je jedini spas od nacionalizma upravo domoljublje – svještan čovjek koji voli mjesto, uključivo bez gubitka sebe sama.

Domoljub odolijeva bilo kakvim vrstama manipulacije

Koja je razlika između fanatizma i istinskog domoljublja?

Dr. Erik Brezovec: To su u biti dva, u potpunosti isključiva, pojma. Fanatik je osoba koja je u potpunosti predana nekomu ili nečemu. Osnovna emocija za fanatika je strast dok je

Foto: VLADO ČUTURA

emocija prisutna kod domoljuba ljubav. Potpuna predanost fanatika odniče od stvarnosti. U tom smislu, sve ono što može iziriritati idealnu sliku nekoga ili nečega, fanatiku izaziva strah, nesigurnost, a posljedično i agresiju. Domoljub nije opterećen prijetnjama, jer njegovo stanje počiva na pozitivnim emocijama pripadnosti. Ako prijetnje i postoje, njih ne gleda izisključivo vlastite perspektive već iz perspektive zajedništva zadržavajući pritom vrlo visoku razinu kritičnosti spram svega oko sebe, a posebice sebe sama. Fanatik je sposobnost kritičkog promišljanja zagubio »po putu«. Kako sam spomenuo kritičko promišljanje, smatram nužnim izdvojiti što ono zapravo jest. Ono naime nije kritizerstvo ili pak »pljuvanje« po nekomu ili nečemu. Iza tog pojma stoji duga filozofska tradicija, a sam pojam svodi se na tri koncepta: teza, antiteza i sinteza. U svakom promišljanju valja temeljito razmotriti neku tezu, zatim je podvrgnuti suprotnim stajalištima, odnosno antitezi kako bi se stvorilo jedno novo svojstvo koje više nije niti teza, niti antiteza. Sinteza uzima u jednakoj mjeri od teze kao i antiteze kako bi stvorila argument koji doprinosi razvoju onoga što smo podvrgnuli kritici. Dakle, kritiziranje u jednom takvom duhu nipošto ne znači opovrgavanje. Ono nije alat destrukcije već alat stvaranja. Ono je u konačnici i osnovni alat kojim domoljub odolijeva bilo kakvim vrstama manipulacije, a samim time i fanatizmu.

Interesno domoljublje?

Različita su poimanja domoljublja, posebno kad su u pitanju politike, režimi, sustavi u kojima elite nameću pravila domoljublja. Na koji način to premostiti i biti realan u domoljublju?

Dr. Erik Brezovec: To je kritičko promišljanje koje nam je svojevrsni štit od različitih pokušaja manipulacije. Emocija je presudna kategorija za definiranje domoljublja. U tom smislu, emocijama se vrlo lako može manipulirati.

se usmjeriti na emocije poštovanja, časti, zahvalnosti. No i o tom obrat je teško govoriti kada i dalje imamo velik broj osoba nestalih u Domovinskom ratu. Velik broj hrvatskih građana zarobljen je u prošlosti jer se prošlost ne rješava od strane onih struktura od kojih bi se trebala rješavati. Za kulturu poštovanja, sjećanja i vrednovanja žrtava Domovinskog rata, pa posljedično i slobode, preduvjet je raščišćena prošlost što kod nas definitivno nije slučaj. Obitelji žrtava stradalnika vape za zaključenjem jer su upravo oni u najvećoj agoniji, ali izgleda da njihov glas ne dopire do onih do kojih bi trebao ili pak dopire samo onda kada je to oportuno za ljude na pozicijama moći. U tom smislu, bitna je jedna društvena solidarnost sa žrtvama Domovinskog rata (jer i obitelji stradalnika su žrtve) i žestoka ideološka demistifikacija i depolitizacija ove pojavnosti.

Religioznost ne znači samo pripadnost već označava i visoku razinu individualne odgovornosti

Sociološki fenomeni se pojavljuju i u religijskim podjelama u kojima pojedinci ili skupine stavljaju samo svoje kao društvenu normu. Kako to tumačite?

Dr. Erik Brezovec: Tu bih se svakako nadovezao na jednoga od najkvalitetnijih sociologa religije kojeg smo u Hrvatskoj imali – Željka Mardešića. On je svoju knjigu Lica i maske svestog pisao pod pseudonimom Jakov Jukić. U toj knjizi jako lijepo razlaže načine na koje se religija koristi u svjetovne, ideološke svrhe. Dovoljte da ga ovdje i citiramo: ...upravo onda kad je pokrivena »maskom« svetoga, politika se bolje skriva i zato uspiješnije manipulira s iskrenim vjerničkim čuvstvima i vrednotama. Sve religije u svojoj srži sadrže poslanje mira i poštivanja drugih. To je u konačnici jedna od presudnih točaka, npr. Novoga zavjeta. No ideologizaciju religije često ne zanimaju »zapojavaći ljubavi« jer su oni smetnja za realizaciju ciljeva. Stoga se religija koristi jedino kao svojevrsni oblik kolektivnog emotivnog naboja negativno usmjeren na nekog drugoga – bilo da je riječ o pripadnicima drugih religija ili pak sekularni prostor. Kada nečija religioznost padne pod takve utjecaje rekao bi Mardešić, riječ je o nezreloj religioznosti. Stoga, religioznost ne znači samo pripadnost već označava i visoku razinu individualne odgovornosti da budemo kvalitetni vjernici duhom, a ne ideologijom nacionalne religije, pripadanju nekim idealima itd. Upravo to je i područje proučavanja sociologije religije.

Prihvatići da smo pogriješili znači biti odgovoran

Kao vjerniku i sociologu pitanje je – kako priznati vlastitu pogriješku? Može li se iz zablude razvijati zdravo društvo i zdrav pojedinac?

Dr. Erik Brezovec: Od Domovinskog rata prošlo je gotovo 30 godina. Zamislite, već je moja generacija, generacija odraslih manje ili više ostvarenih ljudi, a rat nismo izravno doživjeli. Na fakultetu predajem studentima koji su rođeni nakon 2000. godine. Oni nikako nisu proživjeli iskustvo Domovinskog rata. I dobro je da nisu. No u okviru hrvatskoga društva danas, čini mi se da se mlađe generacije neprestance vraća u vrijeme rata, a samim time u njima se potiču stare mržnje. Na neki način posrijedi je prenošenje svojevrsne socijalne međugeneracijske traume. Ne radi se tu o kulturi sjećanja, jer kultura sjećanja uz poštivanje prošlosti ide naprijed, već o generacijskoj traumi gdje se mlade velikim naporima pokušava uključiti u traumu koja se dogodila prije nego li su oni uopće rođeni. Naravno, ovime nikako ne smatram da Domovinski rat trebamo zaboraviti. Upravo suprotno. Moramo mu dati jedno novo značenje, jednu novu emociju. Tako, umjesto emocijama se vrlo lako može manipulirati.

nastavak teksta na 32. str. ▶

Rasgovor s dr. Erikom Brezovecom

► nastavak teksta s 31. str.

se nameće po sebi. Cjelokupna kultura u kojoj živimo, kultura je takožvane autoritarne etike u kojoj gotovo da nam je naređeno djelovati na jedan način budući da su autoriteti odredili što je dobro. To je svakako funkcionalno u jednom sistemskom pogledu, ali za razvoj pojedinaca je pogubno. U takvoj autoritarnoj etici bojimo se pogriješiti, reći nešto što možda nije točno. Ne volimo biti ispravljeni, kritizirani. Od ocjena u školi do ocjena naše produktivnosti na poslu – ne samo da je pogreška loša, već se i naš neuspjeh (koji je zapravo pokazatelj pogreške) vrlo lako može kvantificirati. Danas nam se čini da priznati pogrešku znači priznati vlastiti neuspjeh, a to nitko ne želi. Stoga pogriješke skrivamo ili ih pripisujemo nekome drugom, nekoj drugoj sili – mogli bismo reći eksternaliziramo krivnju – jer lakše je neuspjeh pripisati nekim drugim silama do li priznati samima sebi da u zadnjem trenutku možda nismo bili dovoljno dobri. No to samo znači da imamo prostora za napredak. Priznavanje vlastitoga neuspjeha ili pogreške odgovorno je ne samo prema drugima već i prema nama samima, jer si tako ostavljamo prostor za samorazvoj. Tako ćemo lakše priznati grješku. Prihvati da smo pogriješili znači biti odgovoran, a to je najlakše ako shvatimo da naša grješka otvara prostor za nove mogućnosti razvoja. No pitanje je koliko je ljudima danas usaćena potreba za samorazvojem i ostvarenjem. Koliko u biti želimo raditi na sebi, a koliko smo u kulturi narcizma jednostavno zadovoljni trenutnim stanjem. U takvom svijetu, pogreška narušava stanje koje želimo zadržati. Da se vratimo na pitanje. Za zdravo društvo potreban je zdrav pojedinač, ali za zdravog pojedinca potrebni su uvjeti u kojima se on ili ona može realizirati. Sve dok ne budemo dovoljno zreli za uvažiti kritiku i pogrešku, daleko smo od zdravog društva u kojem će uvažavanje biti temeljna vrijednost. Koliko je pogubno za društvo kada se pogreška ne priznaje, očito je i na hrvatskoj političkoj pozornici. U tom društvenom polju, politička odgovornost gotovo da i ne postoji, a bilo koja pogreška poziva na preispitivanje same situacije. Po tom pitanju urezala mi se izjava već sada bivšeg ministra: Nisam u politici da dam ostavku. Pa tako, u trenutcima najdublje krize vlasti imamo premijera koji neće pognuti glavu i reći – pogriješio sam, pogrešno sam izabrao suradnike. Umjesto toga, stigla nam je jezična bomba neodgovornosti u stilu: »Zanimljiv je tajming«. Takve stvari nagrizaju javni prostor. To definitivno nisu karakteristike jednoga zdravog društva s odgovornom politikom i odgovornim pojedinциma.

Odnos prema drugima nije dobro usiliti

Na koji način do zajedništva, jer živimo u različitosti jedni uz druge, jedni pored drugih?

Dr. Erik Brezovec: U suvremenom svijetu ustalio se koncept tolerancije. Gotovo da ga više i ne propitujemo, a kada ga se i pokušava propitati, nailazimo na osude. Tolerancija je postala pojmom koji postoji sam po sebi i za sebe. No osnovno značenje te riječi jest trpljenje. Trpljenje ili podnošenje nije stanje koje bih

htio za sebe ili bilo koga drugoga. To je stanje stalne napetosti. U svakom trenutku želimo da trpljenje prestane. Kako graditi zdravo društvo na takvom konceptu? Odnos prema drugima nije dobro usiliti. Potrebna nam je dakle promjena paradigme. To ne znači da trebamo srljati u društvo odbijanja bilo kakve različitosti. Upravo suprotno, potrebno je graditi odnos uvažavanja. Dok tolerancija znači – trpim te jer moram, uvažavanje znači – želim naučiti o twojim različitostima kako bih i ja postao bolji. To se nikako ne može ostvariti putem zakona ili nekih normativnih. Potrebna je kultura uvažavanja koja nije prisila, kojom se ne diktira pojedinačno djelovanje. Kultura koja nije ograničavajuća već omogućavajuća. Svijet tolerancije svijet je autoritarne etike koju smo spomenuli ranije. No taj paternalistički, autoritarian stav rada odbijanje i negaciju kojom svjedočimo danas. Uvažavanje s druge strane je koncept koji se stvara kroz humanističku etiku – usmjerenje na drugoga kao nekoga na temelju koga se i mi ostvarujemo. Takva etika nije prisilna. Ona se stvara kroz djelatno sudjelovanje pojedinaca u svijetu života. Jedino pravilo koje se mora uzeti kao pretpostavka takvog djelovanja je otvorenost (što također nije lak pothvat). Emmanuel Levinas je u tom smislu pisao o etici drugoga. Drugi je netko koga moramo dočekati sa zadovoljstvom. Tek tada se rađa etika dostoјna ljudskosti. Dakle, umjesto normiranja odnosa s drugima, potrebna nam je kultura koja će pojedincima pokazati da drukčije ne znači opasnost već mogućnost na našim vlastitim ostvarenjem. Ovo je u konačnici i osnovna uputa djelovanja u različitim religijama svijeta. Već dio Novog zavjeta nudi upravo put k uvažavanju. Žalosno je da se ta poruka u duhu ideologizacije religije i podređivanja religijskog svjetovnog, sve više gubi.

Korupcija u hrvatskom društvu nije stigla izvana

Koliki je utjecaj vanjskih čimbenika na društvenu podjeljenost?

Dr. Erik Brezovec: Vrlo smo skloni prenositi krivnju koja je naša na nekog drugog. I tu se opet vraćamo na pitanje odnosa naspram pogreške, krivnje, ali i odgovornosti. Uvijek će naime postojati vanjski čimbenici ili pak vanjski interesi, globalna previranja koja ćemo i mi osjetiti, ali to nikako ne znači da su oni odgovorni za podjeljenost hrvatskoga društva, za ekonomsko ili pak političko stanje unutar zemlje. Kriviti npr. Europsku uniju, neke političke i globalne aktere/pojedince, NATO itd. infantilno je utoliko što nam pruža utjehu da nismo mi glavni i odgovorni za postojeće stanje i još gore, da u svim tim previranjima, možemo malo toga učiniti osim u sebi gomilati frustracije. Nakon osamostaljenja, glavna prepreka kohezivnom društvu, društvu blagostanja bili smo mi sami. Vanjski čimbenici imaju utjecaja koliko im u konačnici i mi dopustimo. Korupcija, koja se toliko ustalila u hrvatskome društvu, nije stigla izvana. Neću imenovati ni tijednu osobu, političkog ili javnog pojedinca, ali oni koji su Hrvatsku unazad nekoliko godina bacali na koljenja svojim djelovanjem, mahom su bili Hrvati. Ono što ovđe želim reći – svi smo mi odgovorni za stanje u našoj zemlji. Eksternalizacijom krivnje na neke vanjske čimbenike pasiviziramo naše djelovanje i lišavamo

sebe odgovornosti naspram postojećeg stanja. Drugim riječima, mislim da bismo se u većoj mjeri trebali posvetiti i našoj (unutarnjoj) odgovornosti za stanje koje danas imamo.

Raditi na budućnosti kako prošlost ne bi bila uzaludna

Vratimo se hrvatskim braniteljima, žrtvama Domovinskog rata, na koji način ih razumjeti i integrirati u društvo?

Dr. Erik Brezovec: Ovo možda i neće biti popularno mišljenje, ali najbolji način da se hrvatski branitelji integriraju u hrvatsko društvo jest taj da identitet hrvatskog branitelja za njih, ali i društvo, postane sekundaran. Kažem sekundaran, a ne nebitan što znači da bismo svi trebali zadržati ponos prošlosti, usmjeren na budućnost. Time ćemo taj identitet oslobođiti političke vrijednosti, a samim time i manipulacije. Što se pak tiče žrtava (žrtve su u konačnici i hrvatski branitelji) Domovinskog rata, potreban je trajni pritisak javnosti na vladajuće strukture da se neriješena pitanja Domovinskog rata počnu učinkovitije rješavati. Trenutno je pritisak povremen (samo za vrijeme obilježavanja važnijih datuma), što političke strukture uspješno amortiziraju. Neovisno o ideološkim i vrijednosnim polazištima, potrebno je shvatiti ono što smo već ranije spomenuli – da je određen broj ljudi i žrtava Domovinskog rata zarobljeni u neriješenoj prošlosti. To bi trebao biti jedan od političkih prioriteta u Republici Hrvatskoj. Tako ćemo i žrtvama ponuditi da nastave dalje, usredotočeni na budućnost. Što se pak tiče samog razumijevanja, teško da ćemo ikada uspeti u potpunosti razumjeti sve što su ljudi tijekom Domovinskog rata prolazili – posebno koji su rođeni nakon rata. No ono što možemo učiniti jest osvijestiti se o tome da velik dio naše svakodnevne komocije i blagostanja (unatoč velikim problemima u zemlji) možemo Zahvaliti upravo ljudima koji su u tim trenutcima podnijeli žrtvu. Najveća zahvala za to je naše usredotočenje na stvaranje kvalitetnije budućnosti koja bi u konačnici svakom branitelju, svakoj žrtvi Domovinskog rata, podarila pravi smisao. Dakle, raditi na budućnosti kako prošlost ne bi bila uzaludna.

Doc. dr. sc. Erik Brezovec

rođen je u Varaždinu. Doktorirao je sociologiju, a područja njegova znanstvenoga zanimaljanja su sociološka teorija, sociologija znanja, sociologija ovisnosti. Član je upravnog odbora Saveza klubova lječenih alkoholičara Republike Hrvatske i WACAT-a (Svjetskog udruženja klubova lječenih alkoholičara), u čijem radu djelatno sudjeluje (kroz implementaciju socioloških teorija i metoda na proces rehabilitacije ovisnika). Jedan je od organizatora kolegija Fenomenološka sociologija i kolegija Sociologija javnoga zdravstva, koji se izvode na diplomskoj razini studija sociologije na Hrvatskim studijima. Autor je više od desetak znanstvenih i stručnih radova te je sudjelovao na više od desetak domaćih znanstveno-stručnih skupova i ljetnih škola. Sveučilišni je profesor, koji predaje i na Zdravstvenom veleučilištu.

(SU)ŽIVOT S MEDIJIMA

DR. IGOR KANIŽAJ I DR. DANIJEL LABAŠ

Mediji i izazov (naše) komunikacije (44)**ZNAM LI I NASTOJIM LI KAO KRŠČANIN BITI BLIŽNJI (MIOSRDNI SAMARIJANAC)
LJUDIMA S KOJIMA KOMUNICIRAM NA DRUŠTVENIM MREŽAMA?**

smatraju pravim prijateljima i ne vide razliku između stvarnih i virtualnih osoba i veza. To je sigurno jedan od razloga zbog kojega dokument upozorava da se u ovo doba, u kojem na našu komunikaciju sve više utječe umjetna inteligencija, rađa potreba za ponovnim otkrivanjem međusobnih, ljudskih susreta. Društveni mediji i društvene mreže sa svojim platformama na kojima se susrećemo trebamo pretvoriti u prostore koje stvaramo zajedno, a ne samo pasivno koristimo, piše u dokumentu koji nas poziva da i mlađe i stare kao crkvena zajednica «susretimo tamo gdje jesu, pa i na društvenim medijima često vode ostrašene polemike, ljudi se svadaju i grubo komentiraju jedni druge, šire dezinformacije i laži, ogovaraju i kleveću, umjesto da promiču brižne i brižljive odnose s drugima. Vjernike zato dokument pita: Tko je moj bližnji na društvenim medijima? Kako se ponašam prema njemu i prema svima drugima? Jesam li poput dobrog i milostivog Samarijanaca, o kojemu se piše u broju šest kojim na svojevrstan način završava i uvodni dio dokumenta?

Mediji – od sredstva do prostora

Ne možemo zanjekati (a nije ni potrebno) da društveni mediji utječu i na naše vjerske zajednice, kao što utječu i na naše pojedinačne duhovne puteve, ističe se u drugom broju dokumenta koji naglašava kako postoji »mnogo primjera vjerne i kreativne uključenosti na društvenim medijima.« Mnogo je pojedinaca koji svjedoče svoju vjeru i u tome su čak i prodorom od institucionalne Crkve, a tu su i brojne »pastoralne i obrazovne inicijative koje su razvile mjesne Crkve, pokreti, zajednice, kongregacije, svećučilišta i pojedinci.« Mnoge od njih i mi pratimo, a vjerujemo da ih pratite i vi, jer nam je svima dragocjena ta duhovna nazočnost na društvenim mrežama zahtijevajući kojima možemo zajedno čitati Sveti pismo, razmatrati evanđelje i duhovno štivo, moliti Časoslov, sudjelovati na prijenosima misa kada smo bolesni... Važno je i ono što je 2009. godine napisao papa Benedikt XVI. koji je objasnio da bi digitalni mediji trebali promicati kulturu poštivanja, dijaloga i prijateljstva, jer ih Crkva ne smatra samo sredstvima nego prostorima: prostorima susreta, druženja i zajedništva. Ili kako kaže papa Franjo: digitalni mediji potrebiti su da se na tom putu i na toj internetskoj cesti mnoge (najčešće one koji se s nama ne slažu) vrijeđa i marginalizira, pa je vjernicima izazov taj prostor u međusobnom povjerenju pretvoriti u pozitivnu »ekosustav.«

I druga tema ustrajava na temi povjerenja, a u središte stavlja – bližnjega. To je pojam koji nije stran nikome od nas. Stoga nije neobično da se drugi dio dokumenta zove »Od spoznaje do istinskog susreta« – jer susrećemo se s drugim, s bližnjima, pa nas tekst pita: tko je moj bližnji na društvenim mrežama? Bez obzira što nismo u stvarnom, nego u digitalnom svijetu i tamo susrećemo, (ova će zvučati paradoksalno!) – stvarne ljude. Možda se oni i skrivaju iza lažnih imena i profila, pseudonima i nestvarnih prikaza, ali bismo ih trebali prije svega doživljavati kao stvarne ljude (premda možda i ne govore istinu o sebi) i slušati ih »uhom srca«, kako nam se savjetuje u dokumentu. No, ne smije se zaboraviti da u tom okruženju danas imamo previše informacija i da smo njima prezasaćeni, a onda je sve teže slušati i sve je teže biti otvorena srca. No, bez slušanja i otvorenosti nema istinskoga susreta.

Prazan, a pun prisutnosti?

Prekrasnu sliku praznoga Trga sv. Petra kao metaforu dokument je iskoristio u četvrtom broju. Vjerljatno nema nikoga među nama koji se ne sjeća praznog Trga sv. Petra u doba pandemije koronavirusa. »Prazan, ali pun prisutnosti« piše u dokumentu koji ističe televizijske prijenose i prenošenje uživo (live streaming) kojima je papa Franjo ulazio u naše domove i u naša srca dovodeći nas do iskustva unutarnje preobrazbe. Sjetimo se samo slike sablasno pustog Trga sv. Petra i kiše koja je lijevala, tamnih oblaka iznad bazilike i Pape na njemu u molitvi, na čijem je kraju s Presvetim podijelio blagoslov Urbi et orbi – gradu Rimu i svijetu, koje su obišle svijet na Veliki petak 2020. i ostavile trag u svim srcima i životima. Berninijeve kolonade poput otvorenih raš-

KUD LI ŠUMIŠ, SVIJETU RECI ...

Hrvatska je malena zemlja, ali ima neizmjerno bogatstvo povijesnih i kulturnih znamenitosti, kao i iznimne prirodne ljepote. Možemo se dičiti što je na UNESCO-ov Popis svjetske baštine, u koji su upisana jedinstvena svjetska kulturna i prirodna blaga, uvršteno čak 27 materijalnih i nematerijalnih «dragulja» naše Domovine. Dok stručnjaci brinu kako bi se oni zaštitili i očuvali, mi ćemo o njima promišljati i od njih nešto naučiti.

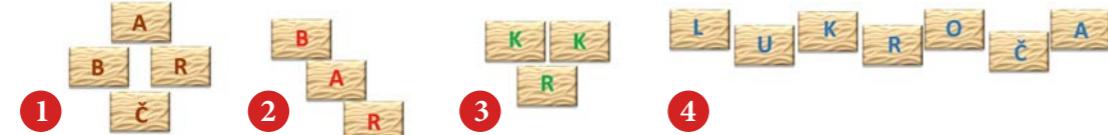
Katedrala sv. Jakova u Šibeniku

Šibenik je 1298. godine dobio naslov grada i vlastitu biskupiju. Tada je crkva sv. Jakova na glavnom gradskom trgu proglašena katedralom. Ubrzo se shvatilo da je ta crkva prevelika i neprikladna pa je odlučeno da će se na tom mjestu izgraditi veća. Međutim, tih godina Šibenik je trpio razne nedaće, poput kuge, požara i napada Mlečana te napada Turaka na širem gradskom području. Stoga se s gradnjom nove katedrale započelo tek 1431. god. Tijekom sljedećih 105 godina izmjenjivali su se razni graditelji i klesarski majstori, no najznačajniji među njima bio je Juraj Dalmatinac. On je odredio današnji izgled katedrale i učinio ju jedinstvenom u Europi po tome što je u potpunosti izgrađena samo od kamena, bez ikakvih drugih materijala koji bi povezivali kamene blokove. Jedinstven je i niz od 74 skulpture glava koje je Juraj isklesao s vanjske strane, a u unutrašnjosti se ističe krstionica koja je njegovo remek djelo. Dakako, valjalo bi spomenuti i kupolu, mnoštvo kipova, reljefa i oltara, iznimno ugodan svjetlosti u unutrašnjosti kao i mnoge druge posebnosti zbog kojih je šibenska katedrala najznačajnije graditeljsko djelo 15. i 16. stoljeća u Hrvatskoj. Zbog njezine iznimne vrijednosti i ljepote UNESCO ju je 2000. god. uvrstio na popis svjetske kulturne baštine. Danas nas ta velebna građevina, i sve što je u njoj, podsjeća kako je za sve vrijedne i velike stvari u životu potrebno biti strpljiv i ustrajan. Potrebno je izdržati teškoće i uložiti napor, svoje talente i vještine, a ponajprije sve valja činiti uz Božju pomoć i Bogu na slavu. Što god i mi tako činimo, kolikogod izgledalo obično i neznatno, u Božjim će očima biti vrijedno i veliko.

**Učimo
Nadahnuti
Evangeljem
Svoje
Cijeniti
Osobitosti**

Odgonetni nazive jadranskih otoka iz čijih se kamenoloma dopremao kamen za izgradnju šibenske katedrale.

MINISTRANSKI KUTAK

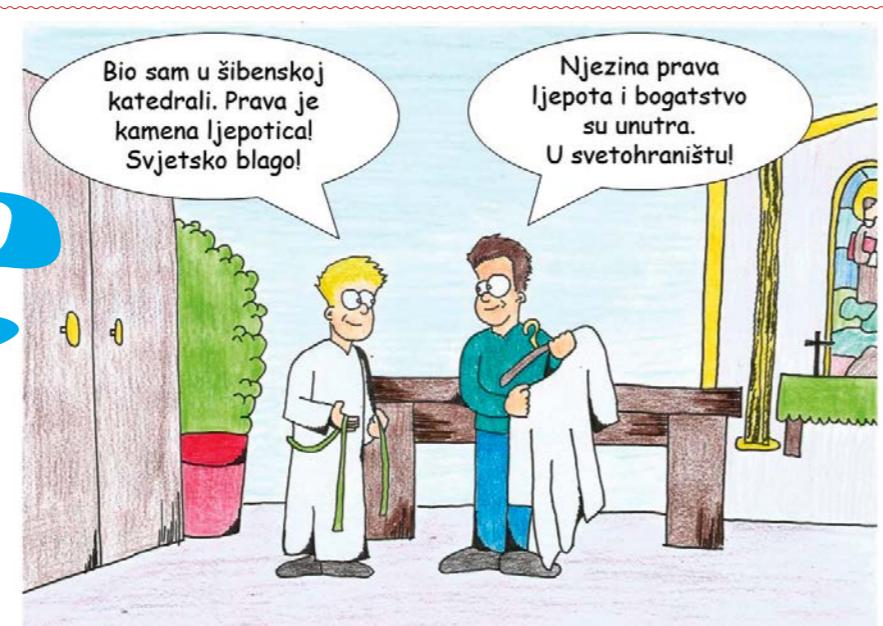

Po čemu se prepoznaje da je za tebe svaka crkva ponajprije Božja kuća?

Promisli: Zašto su ljudi gradeći crkve ujedno stvarali i velika umjetnička djela?

Tema za razgovor u zajednici:

Umjetnička djela u našoj župnoj crkvi.

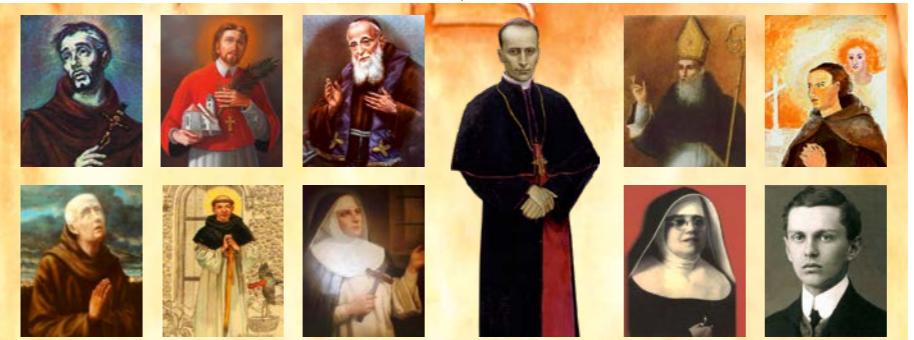
Mladi Osnaženi Vjerom Izgrađuju Svetijet

STRANICU UREĐUJU:
NIKOLA KUZMIĆ, DIPL. TEOLOG
I KRISTINA BITANGA,
MAGISTRA NOVINARSTVA

SVE SVECE JE, UZ ISKRENU I DUBOKU VJERU, KRASILA I NEPATVORENA LJUBAV PREMA LJUDIMA

Ljepota i raznolikost kršćanstva očituje se i u ljepoti i raznolikosti svetaca. I doista smo blagoslovjeni primjerom tolikih muškaraca i žena koji su službeno proglašeni svetima, te su tako svim članovima Crkve postali uzorima, nadahnućem i zagovornicima. Poglavitno nakon što je sv. Ivan Pavao II. počeо snaziјe proglašavati svetima lude našega vremena. Pa je na proglašenju svetim Maksimilijanom Kolbea bio nazočan čovjek kojega je svetac spasio od smrti dragovoljno prihvajući mučeništvo umjesto njega. Na beatifikaciji grkokatoličkog svećenika Romana Liska bila je nazočna njegova udovica Neonila, a kanonizaciji Ivane Berette Molle nazočili su njezin suprug i djeca, uključujući i Gianni Emanuelu. Relikviju bl. Miroslava Bulešića je tijekom beatifikacije na oltar donio mučenikov rođeni brat. Ono što povezuje tako različite svece svih prostora i vremena je, osim njihove duboke vjere u Boga, njihova ljubav. Nema sveca koji nije ljubio. I to ne nekakvim unaprijed propisanim obrascem ljubavi, nego svatko na svoj način, potpuno autentično i sasvim konkretno. Jer ljubav zapravo i nije ljubav, ako nije autentična i konkretna. Zato je potrebno nadahnjivati se na primjerima svetačke ljubavi kako bismo naučili na koji način ljubiti u životnim situacijama u kojima se nalazimo. Sveci nam nisu darovani kao romantična priča o dalekim prostorima i vremenima, niti kao uzbudljiva priповijest o hrabrosti ili neobičnosti. Sveci su, poput nas samih, bili obični ljudi koji su se opredijelili posvetiti

Sveti Petar, kojega je Isus nakon uskrsnuća jedino pitao o ljubavi, u Kornelijevoj kući (v. Dj 10) naviješta Krista Uskrsloga. Govoreći o Kristovom ukazanju apostolima upotrebljava neočekivanu sintagmu – nama koji smo s njime zajedno jeli i pili. To i nama, kada razmišljamo o svećima i svetosti, doziva u pamet činjenicu da svetost nije za privilegirane, nego smo svi pozvani biti sveti. Svi smo pozvani zajedno s Isusom blagovati i piti. Jer se svetost postiže na zemlji, živeći svoje svakodnevne obvezе, odgovarajući vjerom na Božje izabranje i opredijeljeni za ljubav prema Bogu i čovjeku. Svetost nije samo cilj čovjekovog života, jer biti svet znači biti s Bogom u raju, nego je ujedno i zadaća svakoga od nas. Svatko od nas je pozvan, baš kao što je rekao sv. Petar u Kornelijevoj kući opisujući Isusov život, proći zemljom čineći dobro. No, prije tih riječi sv. Petar spominje riječi koje se obično izostavljaju – jer Bog bijaše s njime. Nemoguće je činiti trajno i oplemenjuće dobro ako nismo u zajedništvu s Bogom. Jer ljubiti možemo tek kada se otvorimo onome koji je istinska Ljubav.

HRVATSKI SVECI

Sv. Nikola Tavelić, Šibenik oko 1340. – Jeruzalem, 14. studenoga 1391.

Sv. Marko Križevčanin, Križevci 1589. – Košice, 7. rujna 1619.

Sv. Leopold Bogdan Mandić, Herceg Novi, 12. svibnja 1866. – Padova, 30. srpnja 1942.

HRVATSKI BLAŽENICI

Bl. Alojzije Stepinac, Krašić, 8. svibnja 1898. – 10. veljače 1960.

Bl. Augustin Kažotić, Trogir oko 1260. – Lucera, 3. kolovoza 1323.

Bl. Julijan iz Bala, Bale, oko 1300. – 1. svibnja 1349.

Bl. Jakov Zadranin, Zadar, oko 1400. – Bitetto, 27. travnja 1490.

Bl. Gracija iz Mula, Mul u Boki Kotorskoj, 27. studenoga 1438. – Venecija, 9. studenoga 1508.

Bl. Ozana Kotorska, Relezi, 25. studenoga 1493. – Kotor, 27. travnja 1565.

Bl. Ivan Merz, Banja Luka, 16. prosinca 1896. – Zagreb, 10. svibnja 1928.

Bl. Marija Jula Ivanišević, Godinjak, 25. studenoga 1893. – Goražde, 15. prosinca 1941.

Bl. Marija Bernardeta Banja, Veliki Grđevac, 17. lipnja 1912. – Goražde, 15. prosinca 1941.

Bl. Miroslav Bulešić, Čabrunići, 13. svibnja 1920. – Lanišće, 24. kolovoza 1974.

Bl. Serafin Glasnović Kodić, Janjevo, 25. travnja 1893. – Lieš, 1. svibnja 1947.

Bl. Anton Mužić, Vrnjakovolo, 12. svibnja 1921. – Skadar, 1948.

Bl. Marija od Propetoga Isusa Petković, Blato na Korčuli, 10. prosinca 1892. – Rim, 9. srpnja 1966.

Neki korisni naputci (tajne) za one koji žele postići svetost

- Svim srcem tražiti svetost. Ako se ta želja još nije pojавila u vašemu srcu, nastavite ustrajno moliti na tu nakanu.
- Slavite svetu misu svaki dan i, ako ste spremni, pričestite se.
- Nastojte svaki dan moliti krunicu.
- Svaki dan pročitajte pokoj odlomak iz Svetoga pisma.
- Podite na isporuđevanje svakoga tjedna, čak i zbog 'malih' grijeha.
- Klanjajte se Isusu u Presvetom oltarskom sakramantu.
- Molite Gospodina i Blaženu Djevicu Mariju i zahvaljujte im, kako biste pomogli drugima.
- Zamolite svoga anđela čuvara da trajno bđije nad vama i postane vam najbolji prijatelj.

(Bl. Carlo Acutis)

Lijepa li si ...

Pazin ■

Stojim zadržan pred Božjom mudrošću

Zamislite da kupite kutiju puzzle i da su u njoj desetci, stotine jednakih komadića slike s poklopca kutije u kojoj se ti puzzli i nalaze. Biste li mogli složiti sliku, ikakvu sliku, učiniti išta suvislo s puzzlima iz te kutije? Ponekad mi se – pa i češće – čini da živimo u svijetu sve više nalik jednoj takvoj kutiji. Sve više se nastoje ukinuti različitosti, osobitosti, osobnosti. Sve se nastoju ujednačiti. A ujednačiti znači izigrati, okrasti, svijet i život svesti na jedan bezlični nazivnik. One koji ne žele sudjelovati u toj prijevari, nazivaju svakojakim pogrdnjim imenima. I ta imena pomalo hvataju korijen u zemlji ovog vremena. Zamislite da postoji samo jedna vrsta stabala, samo jedna vrsta cvijeća, trave, samo jedna vrsta riba, životinja, ptica... Zamislite da i to netko nazove, označi neprihvatljivim pa da sav svijet pokuša svesti na samo jedan oblik života. Ne bi li to bilo bolnije i od smrti, ispravnost sama, krajnja duhovna oskudica bez ikakvog značenja? Zamislite, s druge strane, da kupite kutiju puzzle i da su u njoj desetci, stotine komadića različitih slika, komadića koje ni na koji način ne možete priklupiti jedne drugima. Bi li vam oni mogli poslužiti za išta?

Da, svijet nudi i takvu kutiju. Kutiju kojom će vas zbrunuti i uznemiriti, uporno zbrunjavati i uznemirivati, sve dok vam više ništa neće biti jasno. Dok vam na poslijetu neće biti jasno ni tko ste, pa ćete to druge pitati. A onda će vam ponuditi jednom jedan, drugi put drugi... pa treći... i tako redom... odgovor. Sve može biti svašta. A to u biti znači: ništa. Stojim zadržan pred Božjom mudrošću. Kada je stvarao svijet, unio je u njega istodobno i obilje različitosti i obilje određenosti. Sve stvoreno uputio je u međusobne odnose. Potudio se potaknuti sve stvoreno da bude u službi jedno drugome, da se međusobno nadopunjava, životno obogaćuje i oplemenjuje. Da bude u službi života. U službi ljubavi. Rajske vrt živi u svemu stvorenome. U svakome od nas. Svatko od nas češće da čitavim bićem živi u njemu. Da njime prolazi usklađenoga koraka s Bogom. U svakome od nas živi i drvo spoznaje dobra i zla. Pokuša li ga tko posjeti, pokuša li mu na bilo koji način nauditi, krenuo je protiv života. I protiv sebe. Stojim zadržan pred Božjom mudrošću. Pred njegovom strpljivom ljubavlju.

Molitva za ljudski i Božji svijet

Zivim u dijelu grada u kojem svako malo ruše poneku skromnu obiteljsku kuću i u tako oslobođen prostor utiskuju što je moguće veću zgradu, katkada i po dvije, stisnute jednu uz drugu. Pritom, razumljivo, stradava priroda, ruše se stabla, vrtovi se pretvaraju u parkirališta, iščezavaju prostore za dječju igru, osobito onu zajedničku. Iščezava i potreba za njima. Domovi i okućnice sve manje služe za obiteljski život, nego za povremeni, pa i privremeni boravak, za noćenje i još po nešto. Ritam dana, uz posao, odnosno školu, određuju različite elektroničke naprave i kućni ljubimci koji su – što li ono? – zamjena za nešto, nadomjestak, nadopuna bez istinskog životnog značenja. Znatan dio svoga slobodnoga vremena, vremena koje bi mogli posvetiti sebi i svojima, u kojem bi mogli učiniti nešto vrijedno i lijepo, živjeti bez nametnute ili samonametnute prisile, ljudi posvećuju svojim kućnim ljubimcima. Oni se nastanjuju u njihovim domovima, njihovim životima, razgovorima, mislima... poput onih zgrada s početka ovog teksta. Pitam se koliko se čovjek može odmaknuti od sebe, od obiteljskog ozračja, od prijateljskog okruženja, a da pritom ipak ostane čovjek? Koliko čovjek može sputati, okrasti svoj dah, a da nastavi disati? Koliko može napustiti svoje srce, a da ono ne zaboravi kucati? Da ne zaboravi svoju svrhu? Pitam se koliko čovjek može biti osamljen u samome sebi? Koliko može napustiti sebe? I koliko Bog može biti osamljen u čovjeku? Među ljudima? Pitam se. Jer mi je stalo. I zato se, kako najbolje umijem, trudim. I molim, ustrajno mom. Za ovaj – unatoč svemu – ljudski i Božji svijet.

Uzalud se dići tuđim, tko svoj materinski jezik ne poznaje!

Gоворимо ли о вишњи или Вишњи? Расте ли она на земљи или Земљи?

Znate da riječ nema isto značenje ako je napišemo velikim ili malim početnim slovom. Ako je početno slovo veliko, riječ ima drugačije značenje od iste riječi u kojoj je početno slovo malo. Time onome koji čita autor teksta daje dodatnu informaciju kako bi pravilno shvatio što mu svojim tekstom želi priopćiti. Na primjer, nije isto ako napišemo Zemlja velikim početnim slovom jer tada mislimo na ime planeta na kojem živimo, ili zemlja malim početnim slovom jer tada mislimo na tlo, teritorij ili državu. Dakle, možemo napisati: Moja zemlja (Hrvatska) nalazi se na Zemlji. Isto tako nije svejedno napišemo li višnja (voće) ili Višnja (osobno ime), Radić (prezime) ili radić (biljka) i sl. U ovom broju Movisa ponovit ćemo neka pravopisna pravila i govoriti o nekim zanimljivim primjerima vezanima uz pisanje velikoga i maloga početnog slova koja vam mogu pomoći kada nešto želite zapisati hrvatskim standardnim jezikom.

Pisanje osobnih imena, opisnih imena, prezimena i nadimaka

Opće je pravilo da se velikim početnim slovom pišu sva osobna imena, prezimena i nadimci koji se sastoje od jedne riječi. Tu nema nikakvih dvojbi. Dvojbe se javljaju kada se osobno ime, opisno ime, prezime ili nadimak sastoji od više riječi. U tome slučaju postoji pravopisno pravilo koje valja dobro zapamtiti jer ćemo samo tako znati pravilno napisati nečije višerječno osobno ime, prezime i nadimak, kao i opisno osobno ime ako ga neka osoba ima. Inače, nije loše ovdje ponoviti da Hrvatski pravopis možete pronaći na mrežnoj stranici: <http://pravopis.hr/> i proučiti i druga pravila ili provjeriti kako se neka riječ pravilno piše na hrvatskome standardnome jeziku s obzirom na pisanje nekih glasova poput č, č, dž, d, ije/je i dr. Dakle, pravilo glasi ovako: Velikim se početnim slovom pišu sve riječi višerječnih osobnih imena, opisnih osobnih imena, prezimena i nadimaka osim prijedloga i veznika (prijedloge i veznike kao vrstu riječi znam često sažeto opisati kao one „kratke“ riječi, poput od, do, na u, ispod, iznad, i, pa, ali, niti, ni, no...). Prema tome, piše se Tin Ujević, Petar Krešimir Četvrti, indijanski poglavica Bik Koji Sjedi, Milo Dijete (nadimak dječačića iz svima nama dobro poznatoga dječjega romana Mate Lovraka Družba Pere Kvržice), Čudo od Djeteta (opisno ime za Mozarta) ili Snježna Kraljica (opisno ime za Janicu Kostelić), Trener Svih Trenera (za Čiru Blaževića). Sigurno su vam poznata ova opisna imena: Otac Domovine za hrvatskoga političara i književnika Antu Starčevića, Otac Hrvatske Književnosti za Marka Marulića, Trogirski Slavuj za pjevača Vinka Coku, Božja Ruka za argentinskoga nogometnika Diego Maradonu, Čelična Lady za britanskog premijerka Margaret Thatcher ili Svetac Svega Svetoga za svetog Antuna Padovanskog.

Pisanje višerječnih imena kontinenata, država, gradova i sela te njihovih opisnih imena

Spomenuto pravilo vrijedi i pri pisanju višerječnih imena kontinenata, država, gradova i sela te njihovih opisnih imena. Tako se piše: Australija i Oceanija (kontinent), Bosna i Hercegovina (država), Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske (država), Slavonski Brod, Sveti Petar u Šumi (gradovi), Mrzlo Polje Žumberačko (selo), Lijepa Naša (opisno ime za Republiku Hrvatsku), Vječni Grad (opisno ime za talijanski glavni grad Rim).

Pisanje ostalih višerječnih imena

Pri pisanju svih ostalih višerječnih imena (koja nisu ime neke osobe) velikim se početnim slovom uvijek piše samo prva riječ višerječnoga imena te one riječi koje su i same ime te se i samostalno, kad nisu sastavnica kojega višerječnog imena, pišu velikim početnim slovom, npr. u imenu planine Velika Kapela riječ Kapela piše se velikim početnim slovom jer je samostalno ime planinskoga masiva u Gorskom kotaru i Lici, u imenu planinskoga masiva Jujiske Alpe riječ Alpe piše se velikim početnim slovom jer su Alpe samostalno ime planinskoga sustava, ali primjetili ste da sam u imenu Gorski kotar napisala riječ kotar malim početnim slovom jer nije samostalno ime izvan toga naziva. U imenu područja Bosanska Posavina

rijec Posavina piše se velikim početnim slovom jer i samostalno označuje ime ravnice uz tok rijeke Save, za razliku, primjerice, od višerječnih imena područja Hrvatsko zagorje ili Dalmatinska zagora u kojima se riječi zagorje i zagora ne pišu velikim početnim slovom jer samostalno nisu ime nego opća imenica. Nerijetko su me znali pitati kako se onda piše jedna riječ Zagorje, ako se misli na Hrvatsko zagorje. Dakle, u tome slučaju Zagorje se piše velikim početnim slovom jer jedna riječ nosi značenje cijelog naziva Hrvatsko zagorje. Isto tako ako umjesto punog imena kakve ustanove, npr. neke škole, upotrijebimo samo jednu riječ iz imena, onda tu riječ trebamo napisati velikim početnim slovom. Npr. ako umjesto službenog naziva škole (Osnovna škola Ivana Gundulića) želimo napisati samo jednu riječ iz imena, npr. riječ škola, onda tu riječ moramo napisati velikim početnim slovom. Npr. Nađemo se u Školi. Naravno, u tekstu mora biti jasno da mislimo upravo na određenu školu, a ne općenito na školu kao ustanovu. Možemo, npr. prvi put navesti puni naziv škole, Osnovna škola Ivana Gundulića, a poslije samo Škola. Tako je i s drugim nazivima, npr. Jučer sam bio u Župi svetoga Martina. U Župi smo se dogovarali kako organizirati božićni koncert.

Škole najčešće posvećujemo važnim osobama, npr. važnim književnicima, umjetnicima, važnim povijesnim osobama. Ime je jedne zagrebačke osnovne škole Osnovna škola kralja Tomislava, jedne škole u Dugoj Resi Osnovna škola Vladimira Nazora, jedne osnovne škole u Dubrovniku Osnovna škola Ivana Gundulića, a jedne škole u Bujama Osnovna škola Mate Balote. U svim imenima škola, kao što smo prije rekli za pisanje ostalih višerječnih imena, samo se prva riječ piše velikim početnim slovom, a od ostalih riječi samo one koje se i izvan toga naziva pišu velikim početnim slovom. U navedenim imenima škola samostalno se velikim početnim slovima, i izvan samoga naziva, pišu imena: Tomislav, Vladimir Nazor, Ivan Gundulić, Mate Balota.

Pisanje gradskih četvrti, vjerskih zajednica, blagdana, javnih objekata i organizacija, ulica...

U imenu gradske četvrti Novi Zagreb riječ Zagreb piše se velikim početnim slovom jer i samostalno, izvan toga naziva, označuje ime grada, U imenu vjerskih zajednica Katolička Crkva, Anglikanska Crkva i sl. riječ Crkva piše se velikim početnim slovom jer i samostalno označuje ime vjerske zajednice. Na jednak se način pišu i sva ostala višerječna imena (imena blagdana, javnih objekata i organizacija, ulica i sl.). Dakle, možemo ponoviti pravilo, osim prve riječi velikim se početnim slovom pišu samo one riječi koje i samostalno, kad nisu sastavnica višerječnoga imena, označuju kakvo ime.

Prva i najvažnija točka ovog susreta bila je sv. misa!

CROMIN

2023.

Izvješće s 19. susreta ministrantica i ministranata i malih zborova hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj

CROMIN TEKST: FRA MIKA STOJIĆ
FOTOGRAFIJE: BORIS MATIĆ

Prva i najvažnija točka ovog susreta bila je sv. misa koja je počela u 10 sati.

Prepuni parket sportske dvorane, ukrašen ministrantima u majicama raznih boja, kako je koja misija odabrala, bio je najlepši pozdrav svećenicima, roditeljima i gostima, predstavnicima lokalne Crkve, koji su zasigurno bili zatećeni ovim lijepim i skladnim šarenilom koje je odisalo životom, mladošću i snagom za budućnost. Djeca su nam bila najljepši pozdrav, a onda su pozdrav uzvratili gosti: Isabel Vasquez – voditeljica ureda Migratio u Švicarskoj, Martin Stewen – predstavnik Landeskirche u kantonu Zürich za strance, te fra Antonio Šakota, koordinator hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj. Čitači na sv. misi, koji su čitali svete biblijske tekstove i molitve vjernika, pokazali su da vole i znaju svoj hrvatski jezik.

U sljedila je fra Goranova propovijed: kratka, slatka, poticajna i učinkovita. Fra Goran je u svoju propovijed utkao mi-

sli trojice papa: Ivana Pavla II., Benedikta i Franje. Ivan Pavao II. – sportaš, Benedikt – glazbenik i Franjo – služitelj ugroženih, svaki je po fra Goranovoj propovijedi postao poruka djeci: baviti se sportom, natjecati se, živjeti sklad (harmoniju) igre, nadmetanja i zajedništva, a na koncu, ako treba, podijeliti medalje s onima koji su slabiji i koji u ovosvjetskim mjerilima ostaju poraženi. Fra Goran je ponudio rješenje da se svi osjećaju pobjedicima – dati medalje onima koje smo pobijedili i tako pobijediti sebe i svoju gordost i pobjednički ponos, da pobijedi Kristova ljubav i zajedništvo – jer zato smo se i sa-

stali na 19. CROMIN-u. Djeca su šutnjom odobrila fra Goranov prijedlog, a roditelji potencijalnih pobjednika su negodovali, jer odrasli i djeca ne govore istim jezikom. Tko bi u tom slučaju trebao biti odgojitelj, a tko odgajanik?

Prisutni su pljeskom, ipak u većini, odobrili fra Goranov prijedlog. Očito, ima obraćenja na sv. misi.

Na kraju sv. mise fra Antonio Šakota zahvalio je fra Mići Pinjuhu, koji je pokrenuo CROMIN i pratio ga do 19. rođendana. Sada, nakon što je CROMIN ušao u punolječe, fra Mićo se može vratiti u Domovinu i ostaviti nam CROMIN kao dar i zadatak, da ga nastavimo njegovati. Nekad je to bila biljčica, a sada je ogromno stablo koje na svoje grane primi i do 550-ero djece, i to da svatko ima mjesta, a majice sudionika u raznim bojama svjedoče o ljepoti i životnosti ovoga stabla.

Nakon sv. mise slijedio je kratak preddah pa nastupi malih misijskih zborova. Svaka grupa je svojim pojavkom na bini poruka, a posebice s pjesmama koje su nam ponudili. Blagdan za oči, srce i uši. I h armonija – mnogo veća i bogatija od one glazbene.

Sudjelovali su mali zborovi: Andeli svjetla, Misija Basel; Mir i dobro, Misija Bern; Sveti Tarzicije, Misija Sankt Gallen, Trubaduri sv. Franje, Misija Luzern, i Zbor sv. Ante, Misija Zürich. Imena i pjesme svih zborova pokazuju raznolikost koja obuhvaća sve slojeve našeg postojanja i djelovanja u Švicarskoj: katolici smo, Hrvati smo, sljedbenici smo sv. Franje, ministranti smo, častimo svete i šaljemo poruku mira i svjetla svima koji nas vide i dožive. Fra Vine Ledušić je vodio program i naglašavao bitne označnice svih zborova, a oni su uljepšali ovaj dan i događaj tako da možemo ustvrditi da je sretan svatko tko je bio prisutan, a oni koji nisu bili s nama imaju zbog čega žaliti, jer ostali su uskraćeni za jedno divno duhovno i kulturno bogatstvo i iskustvo.

Neka 20. CROMIN, 2024. godine, bude prigoda da svi koji su ove godine bili odsutni tada dođu i uvjere se da hrvatski misionari i njihovi suradnici lijepo, marno i neumorno rade s djecom, a roditelj i obitelji djece velika su podrška i suradnici bez kojih se ovakvo bogatstvo ne može ni zamisliti, a kamoli ostvariti.

Nakon svega uslijedio je dobro organizirani objed za sve, a nakon objeda sportska natjecanja u raznim disciplinama, koja su pokazala životnost i polet naših ministrantica i ministranata. Toga dana okupirali smo sportski centar Volketswil, ali navečer smo ga opet «vratili» vlasnicima s porukom da je sport vrlo važan, a napose kad se ispreplete s duhovnošću i kulturom.

MUŠKARCI KOJI SE OKUPLJAJU I JAVNO MOLE PO HRVATSKIM TRGOVIMA, UKAZUJU NA DRUŠTVENI PROBLEM KOJI JE PUNO DUBLJI OD POVRŠNIH MEDIJSKIH I SVJETONAZORSKIH KVALIFIKACIJA

Protiv muškaraca koji mole krunice po hrvatskim trgovima digla se silna povika, pa ih nazvali «klečavcima». Nažalost, tim omalo-vazavanjima pridružio se i jedan nadbiskup, s kojim iz poštovanja prema službi koju obnaša, a i ovom časopisu, neću polemizirati, rekao sam mu i tako odavno privatno što sam mu imao reči. Ovdje također ne želim ulaziti u raspravu svida li se nekome ili ne takav oblik i sadržaj molitve u javnosti jer, uostalom, u našoj Crkvi snažno živi pluralizam duhovnosti i pokreta, koji ne iskaču niti iz kanonskih, niti iz svjetovnih pravnih okvira. Zato i svoje «ukuse» ostavljam po strani. No, ti molitelji su ukazali na jedan problem, ozbiljne krize muškosti, očinstva i autoriteta. O tome pisah u svojoj knjizi «Teološka bilježnica» prije više od 20 godina, pa nije na odmet na ta «stara» zapažanja ponovno ukazati, jer su, neskoromno smatram, bila na dobrome tragu.

Otkako je njemački psihosociolog Mitscherlich objavio sada već znamenitu studiju «Društvo bez očeva», otvorile su se mnoge bolne spoznaje koje ukazuju na sve ugroženiju i nedefiniraniju ulogu muškarca u procesu odgoja i rasta djece, s mnogim traumatskim posljedicama na njihovo psihocijalno razvijanje. Problem, dakle, nije nov. On je, u različitim inaćicama, postojao kroz povijest. Komparativna antropološka istraživanja, koja je tridesetih godina poduzeo Malinowsky među primitivnim narodima Indonezije i Afrike, pokazala su kako je očinstvo, za razliku od majčinstva, «razvodnjene» shvaćano: muškarima se u tim plemenima priznavao, dođešte, bioloska činjenica očinstva, no socijalne i afektivne funkcije oca bile su prebacivane na klan, na zamjenske očeve, što s majčinstvom ni u jednoj kulturi nije dominantan slučaj. Sličan problem poznaje i geneza očinskog lika u našoj civilizaciji. Lik rimskog «pater familiasa» također razvodnjava činjenicu očinstva: pater familius je juridički shvaćen otac koji na djecu prenosi svoje prezime, a nad njima ima, kao i nad robovima, pravo života i smrti (famozni «cūs vitae nacisque»), dok obožavani muški lik biva tzv. «avunculus» (ujak), koji preuzima afektivne i odgojne funkcije biološkog oca. U srednjem vijeku «avunculus» postaje «barba» kojega, za razliku od pravoga oca («pater»), djeca nazivaju «papa». Prema nekim (F. I. Pellizzi), ovo premještanje afektivnosti i socijalizirajućih funkcija na zamjenske očeve bilo bi uzrokovano podsvjesnim mehanizmom prevencije protiv edipovog kompleksa i latentnih antagonizama (napetost ambivalencije obožavanja i mržnje) između oca i djece, posebno muške. Ova dijagnoza postaje logična i prihvatljiva kada je promatramo kroz novu transformaciju očinskog lika i uloge koja na-

staje nadolaskom kapitalizma i industrijske revolucije kada nastaje, sve do nedavno, dominanti lik strogog autoritarnog oca «hranitelja obitelji» koji s emotivnim odmakom u odgoju, za razliku od nježne majke, uvodi djecu u svijet društvenih normi i zabranu, zbog čega je izvor sukoba i netrpeljivosti od strane djece, napose sinova. To je zapravo tip oca na kojem je Freud gradio svoje edipovske analize.

Revolucije šezdesetih godina prošloga stoljeća (seksualne, feminističke, itd.) ustvari su bile pobuna protiv simbola autoritarnog oca, protiv super-ega koji on utjelovljuje, neka vrsta njegovog kulturnoškog ubojstva sadržanog u krilatici: vodimo ljubav (čitaj nježnost, majčinski element) a ne rat (čitaj agresivnost, muški element). Prvi zahtjev ovih previranja bio je da se patrijahanalno definiranje muške i ženske uloge u društvu zamijeni svješću i praksom o jednakosti (ne ravnopravnosti) spolova, što je dovelo do aktualne dezorientacije muškaraca u vlastiti unutarobiteljski identitet. Žena se pojavljuje na društvenoj pozornici kao zaposlena i samosvesna, što muškarca tjerja da identitet «hranitelja obitelji» zamijeni nekim novim koji će primjereno odgovoriti zahtjevima nove kulturnoške klime. On sve više biva uključen u nekad tradicionalne kućne «ženske poslove», a žena preuzima sve više tradicionalnih «muških poslova» u smislu okrenutosti ne samo prema ognjištu nego i prema društvenoj sceni, što je dobro. On asistira kod poroda, previja i hrani djecu, odlazi na trudničko bolovanje, što po sebi nije problematično (nikome naime ne piše u genumu da je stvoren ili ne za previranje djece), no izgleda da se tako danas zapada u drugu krajnost: ako je nekada postojala nenormalna podjela na muške i ženske uloge, danas se jednakost, a ne ravnopravnost, spolova sve više shvaća kao uniformiranost, posebno u smislu ignoriranja psiholoških razlika muškosti i ženskosti, bitnih za skladno odrastanje djece.

Prve posljedice ove ideologije spolne jednakosti shvaćene kao negacija specifičnosti koja je kulminirala u rodnoj ideologiji, pokazuju se na dezorientiranosti mlađih očeva koji ranijeni idenitet pokušavaju rješiti na dva temeljna načina: odustajanjem od uloge oca, ili pak mamiziranjem vlastite uloge. U prvom slučaju radi se o prezvljenom tipu «hranitelja obitelji» koji je na žensku svijest o vlastitoj autonomiji i emancipaciji odgovorio povlačenjem iz odgojnog procesa «prepuštajući sve njoj», povremeno kupujući novcem djecu, ili se na brzinu poigrava s njima. Ako ne može dominirati, ne želi ni surađivati. Iz ovih tipova očeva se regрутiraju pojedinci koji svaki slobodan trenutak bježe na pecanje ili neku sličnu opsesivnu aktivnost, samo da ne moraju slušati o problemima od-

goja i obitelji koje njegova «aždaja», po njemu, vidi i tamo gdje ih nema. Takvimi ponašanjem on zapravo rješava svoj ranjeni muški identitet, koji se nije snašao u prijelazu sa dominirajućeg na partnerski model muško-ženskih odnosa. Jednako opasno kao odustajanje od očinske uloge jest mamiziranje (feminiziranje) uloge oca, pri čemu on poprima sve karakteristike majke: snažan afektivni odnos bez kritičkog odmaka prema djeci, veličanje kulta privatnosti na uštrb društvenog angažmana, pretjerani zaštitnički odnos prema djetetu u odnosu na «vanjski svijet», što ide sve do perverzognog emotivnog gušenja i onesposobljavanja djeteta za sekundarnu socijalizaciju. Ovi očevi-majke zapravo iskorištavaju postojanje vlastite djece kako bi se sklonili od društvene i obiteljske ugroženosti arhetipova svač muškog identiteta. No oba tipa, zbog proizvodnje inflacije muškog elementa u odgoju, čine štete.

Bez obzira na spomenutu ideologiju jednakosti, muškarac i muškost veoma su važni za zdravo odrastanje djeteta i njegovo uključivanje u svijet odraslih osoba. Ako majčinski element simbolizira osjećaj sigurnosti u privatnosti, očinski arhetip posreduje istu sigurnost pri uključivanju u dimenziju javnosti, socijalizacije. Posebno je, u tom smislu uključenja djece u društveni život, važna njegova uloga u teškom procesu odvajanja djece od «mamine suknje», koji je ključan, jer predstavlja prijelaz iz djetinjstva u mladenaštvo i zreli dob. Nesigurnost u javnosti ili profesiji koju osjećaju mnogi naši suvremenici mogu zahvatiti upravo inflaciji očinskog lika (i svega što on simbolizira) u vlastitom odrastanju. Ako je majčinski element presudan u procesu primarne socijalizacije, jednak je tako nužan očinski element u uključivanju u društvo (sekundarna socijalizacija), bez kojega može doći do bitnog poremećaja samopouzdanja i anksioznosti, iracionalnog straha pred životom. U protivnom, od spomenutog naslova knjige «Društvo bez očeva» mogli bismo uskoro dočekati nove studije tipa «Svišni muškarac», budući da već postoje mnoge osobe iz javnog života (J. Foster, Madona, itd.), koje imaju sve više pristaša, a smatraju muškarca i brak lukušom i suvišnim teretom. One žele djecu, ali ne žele muževe, već računaju sa starom praksom indoneških i afričkih plemena koja su funkcionirala po načelu «zamjenskog očinstva.» Čak ni bioški, u vrijeme umjetne oplodnje, nije vam nužan kontakt s muškarcem. Zato, umjesto da lomimo kopljia jesu li nam dragi muškarci koji kleče po trgovima ili ne, kao i njihov način, što se mene tiče, sasvim je dovoljno da je njihov fenomen otvorio jedno ozbiljno pitanje «društva bez očeva».

Kada sam pitao svoga oca što želi da mu poklonim za rođendan, Dan očeva ili Božić, njegov odgovor je uvijek bio isti: želim da odeš na ispojed. Jednom sam se našao u prometnoj gužvi oko katedrale u Sydneyu. Skrenuo sam s ceste, parkirao, ušao u crkvu i za živo čudo otišao u ispojedaonicu. Svećenik je bio jako pristupačan, simpatičan i suradljiv. Rekao sam mu: Oče, ne znam što reći jer prošlo je dugo vremena, pomožite mi! Tako je i bilo. Kada mi je dao određenje, od glave do pete sam osjetio predivan mir koji je ovlađao

Od buntovnog mladića do svećenika

«Kako li su nedokučivi sudovi i neistraživi putovi Božji! Doista, tko spozna misao Gospodnju, tko li mu bi savjetnikom?» Tekst koji slijedi potvrđuje upravo ovu misao svetoga Pavla.

Fr. Andrew Grace je među svojim prijateljima dobio nadimak Biblija. Ne želeteći biti poznat kao biblijski fanatik ili neka dobrica, u mladosti se počeo buniti protiv svog katoličkog odgoja. Alkohol, droga i zabave preuzele su njegov život. U tom razdoblju, trinaest njegovih prijatelja preminulo je od uzroka povezanih s drogom. U svjedočanstvu za serijal Fruits of Međugorje (Plodovi Međugorja) fr. Andrew između ostalog kaže:

Negdje 1981. počeo je moj otpad od vjere i to preko alkohola. Nakon alkohola došla je droga. Kultura smrti bila je uvelike dio mog života. Moj brat je 1987. godine otišao u Međugorje i vratio se potpuno oduševljen, te mi rekao: Želim ti pokloniti putovanje. Kada mi je pokazao Međugorje odgovorio sam: Ti mene zeša! To izgleda prereligiozno, nema šanse! Kako nisam prihvatio otišće su moje sestre blizanke, a kada su se vratile ja sam na njima primijetio veliku promjenu. Ukrzo nakon toga otišli su i moji roditelji. Vrativši se kući, mačnuli su televiziju iz dnevнog boravka i u središte stavili Bibliju.

Onda su počeli moliti krunicu, postiti srijedom i petkom o kruhu i vodi. Ja sam smatrao da to postaje sve čudnije. Pitao sam: Zašto to radite? A oni su rekli: Molimo da nam se djeca vrate vjeri. U tom trenu bio sam voditelj projekata na poslu, nadgledao sam gradilišta i imao visoku plaću, prekrasnu djevojku i super auto. Sve je bilo savršeno. Imao sam i jedan investicijski udio u centru Sydneya, dionice, zlato... Stvari su financijski odlično stajale, a duhovno sam bio bankrotirao. Spadao sam zapravo u onu mlaku Crkvu koja se spominje u Knjizi Otkrivenja gdje Isus kaže: «O, da si barem ili vruć ili hladan».

Kada sam pitao svoga oca što želi da mu poklonim za rođendan, Dan očeva ili Božić, njegov odgovor je uvijek bio isti: želim da odeš na ispojed. Jednom sam se našao u prometnoj gužvi oko katedrale u Sydneyu. Skrenuo sam s ceste, parkirao, ušao u crkvu i za živo čudo otišao u ispojedaonicu. Svećenik je bio jako pristupačan, simpatičan i suradljiv. Rekao sam mu: Oče, ne znam što reći jer prošlo je dugo vremena, pomožite mi! Tako je i bilo. Kada mi je dao određenje, od glave do pete sam osjetio predivan mir koji je ovlađao

Gospina poruka

25. veljače 2023.

«Draga djeco! Pozivam vas sve da budete nositelji mira i radosti uskrslog Isusa za sve one koji su daleko od molitve, da ih Isusova ljubav preko vaših života preobrazi na novi život obraćenja i svetosti. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu!»

nut doživljjenim i cijeli jedan sat sam plakao, plakao i plakao. Bilo je to nevjerojatno nutranje čišćenje. Nisam mogao na kraju nego složiti se da je Međugorje, kako reče sv. Ivan Pavao II., duhovna metropolija svijeta. On je naime rekao: Rim je glava Crkve, ali Međugorje je srce. Nakon toga Međugorje je postala najbitnija postaja u mom životu. Ovamo dolazim kada god mogu. Ovo je moje 14. zahvalno hodočašće. Iako živim u župi koja je smještena u ruralanom dijelu Australije, uveli smo trajno klanjanje i već sedam godina ga održavamo. Bez ikakve sumnje Međugorje je promjenilo moj život, oblikovalo je moje svećeništvo i pored toga, video sam toliko prekrasnih plodova koje je iznjedrilo Međugorje!

Cijeli razgovor možete pogledati na: https://youtu.be/cbA_PgVFrY4

34. MLADIFEST Međugorje 2023

Pod nazivom

«Evo Majke moje i braće moje»
(Mt 12,49) u Međugorju će se u novom terminu tj. od 26.–30. srpnja 2023. održati 34. Mladfest – međunarodni molitveni susret mlađih.

NEDVOJBENA POTVRDA POLUSTOLJETNE VJERNOSTI

■ Uz 55. svehrvatsko hodočašće Gospo u Einsiedeln

Tove godine su hrvatski katolički vjernici (-ce) iz Švicarske i susjednih joj zemalja, u skladno svojoj desetljetnoj tradiciji, u subotu 10. lipnja i nedjelju 11. lipnja, hodočastili svojoj nebeskoj zaštitnici – čudotvornoj Gospo u Einsiedeln. Euharistijskim slavlјima, koja je predvodio krčki biskup mons. Ivica Petanjak, uz suslavljene hrvatskih misionara, prethodili su uobičajeni pozdravni proslovi sadašnjega koordinatora HKM u Švicarskoj fra Antonija Šakote. Nakon što je u svojim proslovima naglasio ljepotu hodočašća i činjenicu da smo, zapravo, svi hodočasnici na ovoj zemlji koji, dok s jedne strane osjećamo snažnu pripadnost svojim obiteljima, svome narodu i Bogu, s druge, pak, strane, u dubini svoga srca, osjećamo još snažniju želju za polaskom na putovanje svoga života. Ta, u čovjeku duboko ukorijenjena potreba, u biti otkriva veliku istinu o

nama – istinu da smo, zapravo, vječni tražitelji, putnici i hodočasnici, kako je to lijepo sažeo sveti pisac u 63. psalmu: »O Bože, ti si Bog moj. Gorljivo tebe tražim. Tebe žeda duša moja, tebe želi tijelo moje, kao zemlja suha, žedna, bezvodna. U svetištu sam tebe motrio, gledajući ti moć i slavu.» Biranim riječima je pozdravio uglednoga gosta iz Domovine, mons. Ivcu Petanjku, koji se rado odazvao našemu pozivu prihvativši ulogu duhovnoga predvoditelja programskih točaka ovoga dvodnevog molitveno-pokorničkog susreta. Na hodočašću je sudjelovalo dojmljivo mnoštvo katoličkih Hrvatica i Hrvata iz Švicarske i susjednih joj zemalja, unatoč različitim tehničkim poteškoćama zbog biciklističke utrke – Tour de Suisse – koja se ove godine preklopila s našim tradicijskim pohodom ovom znamenitom srednjeeuropskom hodočasničkom odredištu.

Pobožnost križnoga puta

Pobožnost križnoga puta zapravo je prva zahtjevnilja točka dvodnevog hodočasničkog programa. Riječ je o molitveno-pokorničkom programu. Riječ je, sukladno desetljetnim iskustvima, zbog poslovične vremenske čudljivosti našega hodočasničkoga odredišta, uvijek pod posebnom pozornošću – hodočasnika i organizatora. Ove godine su, Bogu hvala, vremenski uvjeti bili idealni, što je jamačeno ohrabriло i one malo opreznije da se, u doista dojmljivom broju, okupe pred prvom postojom i spremno krenu uz Kalvariju kako bi, molitvom i pjesmom, djelatno sudjelovali u ovoj programskoj pokorničkoj hodnji. Ni tehničke smetnje, glasovne i gradevine, nisu bitnije utjecale na vjerničku odlučnost sudionika mimohoda koji se dostojanstveno, uz naizmjeničnu pjesmu i molitvu, strpljivo – od postaje do postaje – kretao prema svo-

TEKST: FRA ANTONIO ŠAKOTA
FOTOGRAFIJE: SIBYLLE LOVRIC

me cilju – završnoj postaji na vrhu Kalvarije. Pred postajama su predmolili predstavnici pojedinih misija, dok je uvodnu i završnu riječ i blagoslov hodočasnika imao biskup Petanjak.

Euharistijska slavlja

U subotnjem euharistijskom slavlju, posvećenom Blaženoj Djevici Mariji, mons. Petanjak je u svojoj homiliji poseban naglasak stavio na, kako je rekao, čudesni susret Božje i ljudske volje koji je svoj najljepši izričaj našao u srcu Blažene Djevice Marije koja je, pristankom na Božji naum spasenja ljudskog roda, »prepustila Gospodinu putove svoje» (usp. Ps 37,5) predajući se bez zadrške u njegove ruke. Propovjednik je, u nekoliko navrata – u završnoj homiliji na vrhu Kalvarije i tijekom euharistijskih slavlja u bazilici, pokazao neskrivenu radost zbog nazočnosti velikoga broja mladih hodočasnika potičući ih da i sami, tijekom ovih molitveno-pokorničkih dana, Bogu nešto obećaju kako bi, svojim malim obećanjima, potvrđili svoju privrženost onome koji uvijek ostaje vjeran svojim obećanjima, čemu su zalog njegova Riječ i Duh Branitelj, koji nas uvodi u svu istinu i podsjeća na sve Isusove riječi (Iv 14,26). U svojoj nedjeljnoj homiliji biskup je pokušao pozornim vjernicima približiti poziv učenika (carinika) Mateja koji je, zahvaljujući Isusovu zacijeljućem pogledu od izdajnika postao svjedokom i gorljivim promicateljem Isusove Radosne vijesti. Upravo taj događaj, naglasio je propovjednik, potiče i poziv i nama da nikada ne zatvaramo vrata svoga srca »grešnicima našega doba», svjesni da je Bogu sve moguće, pa i promjena srca i umu onih najudaljenijih od svjetla i evandeoske istine.

Predavanje
Nedjeljni program je, nakon dvosatne ponude sakramenta pomirenja u samostanskoj kapelici, započeo biskupovim predavanjem

u 11.00 sati u Velikoj samostanskoj dvorani. Cijenjeni gost je u svom predavanju pod radnim naslovom »Biti Isusovi učenici u vremenu napretka i osamljenosti», na temelju iskustava iz Domovinskoga rata, snažno naglasio da napredak nerijetko nije čimbenik koji ljudi zbljžava, nego upravo suprotno – prava nesreća. Čovjek se, prema biskupovim riječima, gomilajući bogatstvo i uživajući u napretku, često zna zatvoriti u sebe i otiduti od stvarnoga života, što često dovodi do ozbiljnih patoloških stanja poput depresije – bolesti 21. stoljeća – kako ju neki, zbog učestale pojavnosti, rado nazivaju. Stoga kršćanin uvijek treba imati na umu Isusove opomene kada je riječ o nerazumnoj gomilanju bogatstva i življenu za samoga sebe kako bi, sukladno svome pozivu i izvornom poslanju, te od Boga darovanim duhovnim i materijalnim talentima, mogao vršiti Božju volju i biti znak evanđelja u ovome svijetu potrebnom obraćenju, počevši od vlastitoga srca.

Zahvale

Pred kraj nedjeljnoga misnoga slavlja fra Antonio je izrekao nekoliko riječi zahvale. Najprije je, kako i pristoji, zahvalio Bogu na prekrasnom vremenu i svim darovima koje smo jamačno, tijekom ovog dvodnevog molitveno-pokorničkog susreta pod okriljem Crne Gospe u Einsiedelu, primili. Potom je zahvalio biskupu Ivici na poticajnim, poučnim i sadržajnim propovijedima i predavanju u nedjeljnoj jutro, braći svećenicima za raspoloživosti za slavljenje sakramenta pomirenja, te hodočasnicima na radosnom i djelatnom sudjelovanju u svim programskim točkama. Iskrenu zahvalu uputio je i članovima prigodnoga međumisiskoga zbroja koji je, pod stručnim ravnjanjem prof. Jelene Kučak Vujnović i uz maestralnu orguljsku pratnju prof. Dragice Bošnjak, euharistijskim slavlјima podario toliko potrebnu slavljeničku i liturgijsku toplinu. Na kraju je posebnu zahvalu uputio fra Miči Pinjuhu,

OČEKIVANJA OD DRŽAVE POSVEMAŠNJE I BEZUVJETNE SKRBI POPUT (ONE) RODITELJSKE – PLOD SU PODSVJESNIH UTOPIJSKIH PROCESA BEZ IKAKVA UPORIŠTA U STVARНОМЕ ŽIVOTU

Država je najčešće definirana kao organizirana društvena zajednica ujedinjena pod zajedničkim političkim sustavom. Može biti suverena, ili članica savezne države, odnosno federacije. Država, prema »Montevideovskoj konvenciji« mora imati stalno stanovništvo, utvrđeni teritorij, vlast i sposobnost izgradnje odnosa s drugim državama. Max Weber i Norbert Elias definirali su državu kao ustanovu koja ima monopol na legitimno nasilje u određenom zemljovidnom području. Od države se traži da pravno uredi vlasnička prava, investicijske propise, kao i zakonske odrednice trgovine i tržišta roba, pri čemu država obično koristi vlastitu službenu novčanu jedinicu. Država i pravo nisu nastali u jednom trenutku ljudske povijesti, već su rezultat dugotrajnih, sustavnih i složenih procesa. Društveni odnosi i rast stanovništva su, uz gospodarske i psihološke sastavnice, prema Aristotelu, poticali ljudi na organiziranje prvobitnih naselja i zajednica. Psihološke teorije, međutim, ponekad blisko koketirajući s teorijama segregacije i polazeći od toga da pojedine osobe ili skupine ljudi posjeduju određene psihofizičke prednosti nad drugima koje im omogućavaju zauzeti bolji gospodarstveni i politički položaj u društvu, te ga podrede sebi. Za većinu sociologa su, međutim, elementi političke prisile i društvene sile ispred gospodarstvenih čimbenika u nastanku države, dok su za zagovornike materijalizma gospodarstveni čimbenici doveli do nastanka privatnoga vlasništva, raslojavanja društva i nastanka klase što je, u konačnici, dovelo do nastanka države i prava.

Ne ulazeći u raspravu koja je od navedenih teorija »najispravnija«, (podsećam da uvijek kada tražimo ispravnost, odnosno istinu, ulazimo u zonu sukoba autoriteta, udaljavajući se od biti teme oko koje dvojimo), ovdje samo napominjem kako su povijest i razvoj društvenih, gospodarstvenih, socijalnih i duhovno-religioznih odnosa pojedine zajednice u različitim vremenima, doveli do točke kada su te zajednice, polažući

pravo na vlastiti razvoj i vlastitu državu, bivale spremne na odcjepljenje od dotadašnjih odnosa i saveza. Svaka država sama izabire oblik obnašanja vlasti – od monarhije i republike, preko diktature, tiranije i fašizma, do socijalizma i parlamentarne demokracije. Liberalizam i socijalna demokracija su, sukladno povijesnim istraživačkim rezultatima, najviše doprinijeli razvoju i oblikovanju svremenih država zapadno-civilizacijskoga kruga, nudeći građanima sigurnost, zajamčena ustavna i socijalna prava, kao i pravo na školovanje itd., istodobno tražeći od njih nešto zauvrat. Naime, društvena zajednica, kao socijalno biće u okvirima države, formirana je zajedničkim djelovanjem svih pojedincaca. Činjenica je da nitko samostalno ne bira roditelje, kao ni zemljovidne prostore, narode i države u kojima je rođen. No, svaka država bi, u načelu, morala nastojati svojim građanima osigurati što kvalitetnije uvjete za život dostađan čovjeka. Koliko će u tome uspjeti ovisi o cijelom nizu čimbenika, poput dosegnute razine materijalnog blagostanja, visine društvenog proizvoda po glavi stanovnika, pravednosti društvene raspodjele materijalnih dobara, pristupačnosti svojih državljanova školstvu i zdravstvenoj zaštiti... Svjedoci smo kako i u najbogatijim i socijalno najrazvijenijim državama ima puno nezadovoljnih žitelja, odnosno kako i u onim najsiromajnjim nije mali broj zadovoljnih i sretnih. Proputovao sam svijet i imao toliko prigoda vidjeti, primjerice, osmijeh na licima i odraz sreće u očima žitelja u siromašnim zemljama Latinske Amerike, te grči i nezadovoljstvo na licima brojnih žitelja iznimno bogatih zemalja svijeta. To mi je pomoglo shvatiti da unatoč objektivnom

društvenom blagostanju, ono subjektivno u čovjeku odlučuje o njegovoj sreći i zadovoljstvu. Čovjek često, u svojoj nesavršenosti, ne može protiv vlastitoga egoizma i zahtjevnosti, te se neprestance uspoređuje s onima koji imaju više, pothranjujući na taj način u sebi trajni jal, ljubomoru i neobjektivan osjećaj toboljne i posvemašnje prikraćenosti.

Riječ je zapravo o procesima ponavljanja vlastitog psihofizičkog razvoja, tijekom kojih pojedinc nekritički projicirajući na državu ono što je nekad projicirao na majku – očekujući od države ono što je nekoć očekivao od svoje majke – nekoga tko ga stalno i bezuvjetno štiti, daje mu i nagrađuje ga. Država, za razliku od majke, ne može ljubiti bezuvjetno jer je u svojoj biti određena uskladihanjem odnosa među pojedincima. Iako i država, sukladno povijesnim iskustvima, zna kršiti pravila pravednoga uskladihanja odnosa među pojedincima i skupinama svojih državljanova, favorizirajući određene pojedince i skupine, o čemu sociologija može reći puno više. Strogi državni zakoni zapravo su 'ekivalent' ulozi oca, koji svoju podršku i zaštitu uvjetuje prihvaćanjem društvenih načela i pravila. Odrastanje i odgoj djeteta, kao i njegov odnos prema državi, zapravo je međugra između navedenih uloga zaštitničke majke i strogoga, ali pravednoga oca. Dozrijevanje, odrastanje kroz davanje, uživanje u slobodi i preuzimanje odgovornosti, dovode građanina u sasvim novi međuodnos s državom prožet osjećajem poštivanja, brige, pažnje i davanja. Građanin shvaća kako je država instrument uređenja društvenih odnosa i da ne postoji samo radi njega. U tom trenutku kroz davanje, odgovornost prema radnome mjestu, obitelji, djeci, zajedničkoj imovini i zajedničkim društvenim potrebama, pojedinac nadrasta svoj egoizam, odnosno postaje društvenim subjektom. Dijete, stalno u poziciji objekta između majke i oca, postaje građaninom i nadasve čovjekom, gledajući državu ne samo kao subjekt vlasti, nego i kao jamstvo prava na socijalni i duhovni razvoj.

ODGOJ ZA OČUVANJE PRIRODE – ODGOJ JE ZA OČUVANJE ZDRAVLJA SADAŠNJIH I BUDUĆIH GENERACIJA

Hrana, voda, zrak i zemlja temeljne su prepostavke čovjekova života i zdravlja. No, unatoč toj neprijepornoj činjenici, brojni pojedinci, skupine i poglavito veliki svjetski proizvodni sustavi, upravo spomenute temeljne tvarne sastavnice čovjekova života i zdravlja, nerijetko koriste na neprikladne i za okoliš štetne načine, zanemarujući pritom neosporivu činjenicu da se upravo takvo ponašanje prema okolišu vraća ljudima u različitim oblicima koji izravno štete čovjekovu zdravlju uzrokujući najrazličitije bolesti. Stoga je odgoj za zaštitu okoliša i odgovorno ponašanje prema prirodi i prirodnim sirovinskim zalihama, ujedno i temelj odgoja za zaštitu čovjekova zdravlja. U enciklici »Laudato si« 2015. godine, Papa je uputio poziv svim ljudima dobre volje u kojem, između ostalog, naglašava potrebu za novim ekološkim pristupom koji zahtijeva promjenu načina života i odnosa prema Planetu: »...skrbimo se za svoju majku Zemlju, pobijedimo napast sebičnosti koja nas čini grabežljivcima dobara, gajimo poštovanje prema darovima Zemlje i stvaranju, započnimo način života i uspostavimo društvo koje je konačno ekološki održivo.« Možemo reći da je ovo poziv i svim obiteljima jer je obitelj prva učionica u kojoj se primjerom uči zdravi odnos prema ekološkoj održivosti.

Neophodna je savjesna potrošnja svih sirovinskih zaliha

U zaštiti okoliša neophodna je savjesna potrošnja svih sirovinskih i inih zaliha poput, primjerice, potrošnje energije. Stoga je važno primjerom pokazati djeci da se isključuju svjetla i aparati nakon upotrebe, da se ne uključuje klima ili grijanje više od neophodnoga, jer stupanj ili dva temperature više tijekom ljeta ili manje tijekom zime, neće značajno poremetiti ugodnost prostora, ali će značajno utjecati na smanjenje potrošnje energije. Zbog prevelike potrošnje i onečišćenja sve su ugroženije zalihe pitke vode, što znači da i vodu treba trošiti razborito. Prilikom obavljanja osobne higijene, vodu iz slavina trebalo bi puštati u slabijem mlazu a prilikom pranja

zuba, brijanja i slično, ne ostavljati vodu da stalno teče. Osim toga, u obitelji bi svakako trebalo razgovarati i o razboritoj kupovini. Prije kupovine važno je razmislići je li određeni proizvod, koji kanimo kupiti, zaista potreban (odjeća, obuća, ukrasi i slično), svjesni činjenice da se razboritom potrošnjom smanjuje nastanak otpada na samom izvoru. Isto načelo odnosi se i na hranu. Statistički podaci neprijeporno potvrđuju da se čak jedna trećina godišnje proizvedene hrane u svijetu izgubi ili baci. Riječ je o količini od oko 1,3 milijarde tona. Nerazboritost u bacanju hrane, osim etičkih i gospodarstvenih razloga, nužno uključuje i potrošnju ostalih sirovinskih zaliha u proizvodnji hrane koji zagađuju okoliš. Svaki korak u zaštiti prirode, korak je k zaštiti zdravlja i kakvoće života. Zbog toga je odgovornost za okoliš jedna od temeljnih odgojnih sastavnica u svakoj svjetnoj i odgovornoj obitelji.

I gledam more...

More. Neiscrpno nadahnucé pjesnika, sli-kara, pjevača... Neiscrpno nadahnucé svih umjetnika. Ima nešto čarobno u blizini mora. Miris bora, šum vala i krik galeba, kao da nam zauvijek usade želju za ponovnim sretom. U ovom broju Movisa predstavljamo vam radove naših umjetnika, učenika Hrvatske nastave, kojima je nadahnucé bilo more, ali ne bilo koje more, već naše Jadransko more u svojoj ljepoti. Uživajte!

Veliki uspjeh učenica Lune Blažak i Klare Antunović !

Učenice 8. razreda Hrvatske nastave, Luna Blažak iz nastavnog mjesta Nussbaumen i Klara Antunović iz nastavnog mjesta Kappeli, na međunarodnom likovno-literarnom natječaju Josip Pupačić i ja u organizaciji Osnovne škole Josip Pupačić, Omiš osvojile su 1. i 2. mjesto. Luna je osvojila 1. mjesto za svoju pjesmu *Voljeti more* u kategoriji literarnih radova na hrvatskom jeziku u stranim državama, a Klara je osvojila 2. mjesto za svoj rad *Svitanje na moru* u kategoriji likovnih radova za predmetnu nastavu. Neizmerno smo ponosni na uspjeh naših učenica, te im i ovom prigodom od srca čestitamo na iznimnim uspjesima.

Moj Bog, moje sve

Našla sam ga u sebi,
a On je mene već bio pronašao.
On, koji me najviše voli i ljubi.
Bila sam ga žedna kao ničega.
Meni se otvorio i mene je čuvao.
Dok sam bila slijepa.
On je sada i bit će jedini koji će me čuvati.
I moj strah čuti.
On će zauvijek ostati sa mnom.
Moj Bog, moje sve.

Antonela Kesten, 7. r., Menziken
(Po uzoru na pjesmu Josipa Pupčića, Moj Bog)

Oh, ti moje more

Oh, ti moje more,
uvijek kad zorom otvorim oči,
moje srca kuca od uzbudjenja.
Vidim prekrasnu plavu vodu
i odmah mi u sjećanje dodu,
sve one lijepe uspomene na moru.
Svako jutro prvo što čujem,
mirišem i vidim i živim
si ti, more.
Želim ti što više biti u blizini.
Manon Schallehn, 8. r. Luzern

Moja domovina u tri vrste riječi

Moja domovina su:
Ivan, Alojzije i Klara,
Frana, Antonia i Samuel.
Jonas, Levin, Ivano i Loris.
Makarska, Zagreb, Split i Zadar.
Tesla, Modrić, Tuđman, Dalić i Čiro Blažević.
More, nogomet, ponos i slava.
Sreća i tuga (kad odlazim).

U mojoj domovini mogu:
Voljeti, trčati, igrati i bacati.
Plivati, sunčati se, uživati i hodati.
Lizati, pisati, ginuti (za nju) i spavati.

Moja domovina je:
Lijepa, ponosna i kockasta.
Crveno-bijela, plava, slatka i sunčana.
Nogometna, sportska, ljetna i sretna.
Frana Mamić, 3. r., Antonia Berišić, 4. r.,
Klara Antunović, 8. r., Ivan Prskalo 4. r. i
Alozije Berišić 8. r., Kappeli

Voljeti more

Sunce,
vjetar
i šum mora,
najdraži su mi osjećaji.
Ležim na plaži
dok me sunce grijе.

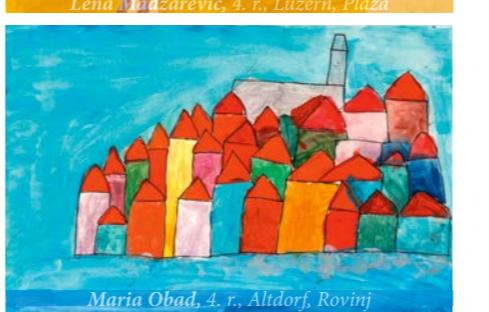
Nema ljepšeg
od mirisa mora.
Miris sreće,
slobode
i opuštanja.
Toplo, lijepo, slatko, sretno.
plivam, ronim, spavam.

Uživam u tom osjećaju.
Ipak, nema toga uvijek.
Luna Blažak, 8. r., Nussbaumen

Naše mesto

Naše mjesto u Hrvatskoj zove se Trogir. Trogir je lip, najlipši. Ima puno plaže, a neke su Stari Trogir, na kojima ima puno pijeska, i Čokolada. Svaki dan na lito možemo papati slaju na plaži Čokolada. U Trogiru žive naši baba i dida. Babina juha je najbolja na svitu. Jedva čekamo na lito u Hrvatsku, u naš Trogir.

Olivia Tresch, 2. r.
Michael Tresch, predškola Emmenbrücke

KAZNENI POSTUPAK JE SLOŽEN PRAVOSUDNI PROCES S BROJNIM ZAMKAMA

Što je neophodno znati u slučaju pokretanja kaznenog postupka

Svakome od nas ili naših bližnjih može se slako dogoditi da bude (razložno ili bezrazložno!) optužen za neko kazneno djelo. To, primjerice, može biti: optužba za neku krađu, posjedovanje droge, nanošenje tjelesnih ozljeda, oštećenje tuđih stvari, paljenje petardi na nogometnom stadionu, remećenje kućnog ili javnog reda, sudjelovanje u nedopuštenim prosvjedima, vožnja u alkoholiziranom stanju... U navedenim slučajevima policija vas može uhištiti kao okrivljenika i stoga je iznimno važno znati kako se u takvim situacijama ponašati i djelovati. U slučajevima uhićenja u pravilu prije novčane kazne, nerijetko i zatvor ovisno o težini krivičnoga djela, visoki troškovi postupka, upis u kazneni registar i negativne društvene posljedice. Za pojedince koji ne posjeduju švicarsku putovnicu i ako je riječ o težemu krivičnom djelu, moguće je i protjerivanje iz zemlje. Stoga je za svakoga okrivljenika veoma važno poznavanje švicarskog kaznenog prava.

Vaša prava

Ako vas ili nekoga od vaših policija sumnjiči Jedno od najvažnijih svakako je pravo odbiti dati iskaz. To znači da na pitanja možete odgovoriti: «Ne želim dati iskaz» ili «Neću reći ništa» ili «Neću ništa govoriti bez moga odvjetnika/ice». Ako, pak, na upite istražitelja odgovorite s Da ili Ne ili Ne sjećam se, to je već određena vrsta iskaza koji se može kasnije iskoristiti protiv vas. Predstavnici policije ili Državnoga odvjetništva uglavnom su ljubazni s okrivljenicima jer žele doći do željenih iskaza ili dokaza i to treba, dodjele li u takvu situaciju, trajno imati na umu. Poglavlje zbog toga što su vaši iskazi važan dokazni materijal, koji pravosudni djelatnici veoma temeljito raščlanjuju ne bi li u njima naišli na bilo kakve proturječnosti. Ako dobijete službeni sudske poziv, obvezno zapišite ime policijaca s kojim ste razgovarali i tijek razgovora. Ako ste uhićeni, nadležni sud za određivanje istražnoga pritvora, odlučit će nakon 4 dana je li istražni pritvor u skladu sa zakonom. Ako vam državni odvjetnik dadne mogućnost, svakako tražite usmeno saslušanje pred sudom. U slučaju da ste u istražnom zatvoru, možete podnijeti zahtjev za ukidanje pritvora, ali se svakako prethodno posavjetujte s vašim odvjetnikom kada je to uopće moguće tražiti. Državno odvjetništvo istragu može okončati na jedan od sljedećih načina:

- obustavom postupka, ako nema dokaza da ste počinili kazneno djelo koje se sudske goni na prijedlog oštećene stranke, ili ako je oštećenik povukao kazneni prijedlog. To je čest slučaj ako dode do nagodbe s oštećenikom;
- podizanjem optužnice na sudu;
- kaznenim nalogom državnoga odvjetništva kao presude u lakšim slučajevima - ako je došlo do priznanja krivnje ili je ona dokazana drugim sredstvima i ako je kazna zatvora manja od 6 mjeseci, ili je novčana kazna sličnoga iznosa. Protiv naloga se može, u roku od 10 dana, podnijeti prigovor, nakon čega državno odvjetništvo mora ponovno ispitati dokaze. Ako se na-

kon upućenog prigovora jedanput ne odazovete saslušanju, vaš prigovor se smatra povućenim.

Dokazi

Voni u procesu spadaju u najvažnije dokaze. Stoga je potrebno uvijek pozorno čitati zapisnike sa saslušanja i čuvati se vlastitim protutječnostima. Ostali važni dokazi su DNK tragovi, analiza računala, telefona, video zapisa, pretres mesta stanovanja, informacije o vašim novčanim transakcijama i mišljenje vještaka. Važno je znati da tijekom istražnih radnji niste dužni policiji, tužitelju ili sudu dati lozinke za pristup vašim računima, računalu ili mobitelu. Pošto državno odvjetništvo uz pomoć tehničkih pomagala može samo lako otkriti protutječnosti i neistine u vašim iskazima, bolje je šutjeti nego lagati i tako svoje izjave dovesti u pitanje.

Završetak postupka

Sudski postupak završava konkretnom prelaskom – osudom ili oslobađanjem okrivljenika. Kod tzv. skraćenoga sudskega postupka, obvezno vas mora zastupati odvjetnik/ica. Stoga je nužno posavjetovati se s odvjetnicima imati li uopće i kada skraćeni sudske postupak smisla. Nakon što sud donese presudu, okrivljenik, državno odvjetništvo i oštećenik imaju pravo na žalbu drugostupanjskom kantonalmu sudu. Ako nisu zadovoljni ni tom presudom, mogu se žaliti Vrhovnom sudu (Bundesgericht). Vrhovni sud, međutim, ne analizira slučaj u cijelosti, nego samo određena pravna pitanja.

Moguće kazne

Presudom se mogu izreći zatvorske i novčane kazne. Zatvorska i novčana kazna mogu se izreći uvjetno, s tzv. razdobljem kušnje od 2-5 godina, što znači da, ako u tom vremenskom razdoblju ne učinite nikakav ozbiljniji prijestup, ne morate služiti kaznu. Zatvorske kazne iznad 3 godine moraju se uvijek odslužiti, a one iznad 2 godine barem djelomice. Visina novčane kazne odmjerava se skladno dugovanju i visini okrivljenikovih prihoda/imovine. Novčane kazne se izriču ako zatvorska kazna ne bi bila duža od 6 mjeseci. Kod kraćih zatvorskih kazna postoji mogućnost, pod određenim uvjetima, rada za opće dobro, elektroničkog nadzora ili tzv. poluzatvora. Osim kazni sud može izreći i razne mjere, primjerice protjerivanje iz Švicarske, terapijske mjeri ili držanje okrivljenika pod nadzorom. Držanje pod nadzorom znači stalni pritvor uglavnom na neodređeno vrijeme i dolazi u obzir kod vrlo teških kaznenih djela i mora biti redovito preispitivan. Stacionarne mjere za liječenje ovisnosti ili psihičkih smetnji mogu dugo trajati. U lakšim slučajevima mogu biti određene ambulantne terapijske mjeri, tijekom kojih se može živjeti kod kuće. Osim navedenih mjera, moguće su zabrane obavljanja profesionalne djelatnosti i upravljanja motornim vozilom.

v@caritas-aargau.ch | T 056 210 35 80

videntis
Your smile - our care!

Dr. Ante Stjepan Vidović završio je studij stomatologije u Njemačkoj, usavršavao se na voditeljskim pozicijama u švicarskim i njemačkim poliklinikama, te od 2015. godine vodi svoj dentalni centar u srcu Zagreba.

Zrinjevac 6
10000 Zagreb
info@videntis.eu
www.videntis.eu

NAZOVITE NAS!
+385 1 5515 300

CROMAX.ch

Vaš radostan povratak – Naš cilj

Naše usluge za povratnike:

- planiranje odlaska u redovnu ili prijevremenu mirovinu
- izračun buduće mirovine - AHV
- provjera konta Pensionskasse i potraga za izgubljenim kontima
- porezno i pravno savjetovanje u svezi isplate kapitala iz Pensionskasse i Säule 3a
- druge razne usluge (Treuhand) prema dogovoru

Naše usluge u Švicarskoj:

- savjetujemo, financiramo i pratimo Vas prilikom kupovine nekretnine
- pomažemo Vam prilikom osnivanja Vašeg poduzeća pravno savjetovanje
- sve vrste osiguranja za poduzeća i privatne osobe

CROMAX.ch
Im Ifang 16, CH-8307 Effretikon
Telefon +41 052 208 38 38 • Fax +41 052 208 38 39
info@cromax.ch • www.cromax.ch

zelicreisen

DIREKTNA LINIJA BEZ PRESJEDANJA

Polasci iz Švicarske

	utorak, petak	četvrtak, nedjelja	uto, sub
Bern	17:40 h	18:00 h	13:10 h
Basel	18:00 h	18:30 h	13:30 h
Zürich	18:30 h	19:15 h	16:10 h
St. Gallen	18:30 h	19:15 h	16:10 h
Luzern	19:15 h	21:00 h	19:10 h
Bellinzona	21:00 h	21:30 h	20:00 h
Lugano	21:30 h		

Polasci iz Hrvatske

	četvrtak, nedjelja	uto, sub
Split	07:00 h	13:10 h
Trogir	07:30 h	13:30 h
Sibenički	08:25 h	14:35 h
Zadar	10:00 h	16:10 h
Senj	12:35 h	18:45 h
Novi Vinodolski	13:00 h	19:10 h
Crikvenica	13:15 h	19:25 h
Rijeka	13:50 h	20:00 h

Mobile: +41 79 445 39 68
Mobile HR: +385 99 335 30 55
E-mail: info@zelicreisen.ch

Spremate li se u mirovinu?

Uz solidno planiranje, možete poboljšati svoje prihode u mirovini, uštedjeti na porezima i osigurati svoje najmilije. Nudimo savjetovanje za:

- izračun vaše buduće AHV mirovine
- provjera konta Pensionkasse
- savjeti kod isplate Pensionkasse i 3. Säule

Veritas Consulting AG
Alfred-Escher-Strasse 34
8002 Zürich • www.veritas.ch
T 043 321 9393 • F 043 321 9394

Livno-Bus

ŠVICARSKA → BiH

BRZA LINIJA → BRZA LINIJA

ČAPLJINA → LJUBUŠKI → MEĐUGORJE → ČITLUK → MOSTAR → ŠIROKI BRIJEG → POSUŠJE → TOMISLAVGRAD

KISELJAK → BUSOVAČA → VITEZ → NOVI TRAVNIK → TRAVNIK → BUGOJNO → KUPRES → LIVNO
polasci iz BiH - svaki četvrtak i nedjelja

COLDERRIO → CASTIONE → LUZERN → ZURICH → BASEL
polasci iz CH - svaki utorak i petak

Najbolje cijene karata preko www.livnobus.com

Rezervacije se mogu vršiti putem Viber i WhatsApp aplikacija.
+ 49 89 21 530 630
+ 41 79 301 6995 (isključivo na Viber i WhatsApp)
BiH: + 387 34 206 507 | + 387 34 206 501

zelicreisen

DIREKTNA LINIJA BEZ PRESJEDANJA

Polasci iz Švicarske

	utorak, petak	četvrtak, nedjelja	uto, sub
Bern	17:40 h	18:00 h	13:10 h
Basel	18:00 h	18:30 h	13:30 h
Zürich	18:30 h	19:15 h	16:10 h
St. Gallen	18:30 h	19:15 h	16:10 h
Luzern	19:15 h	21:00 h	19:10 h
Bellinzona	21:00 h	21:30 h	20:00 h
Lugano	21:30 h		

Polasci iz Hrvatske

	četvrtak, nedjelja	uto, sub
Vukovar	12:00 h	05:50 h
Ostrijek	12:35 h	06:25 h
Đakovo	13:25 h	07:15 h
Vel. Kopanica	13:45 h	07:35 h
SL. Brod	14:15 h	08:05 h
N. Gradiška	15:05 h	08:55 h
Zagreb	17:10 h	11:00 h
Karlovac	18:00 h	11:50 h
Rijeka	20:00 h	13:50 h

Mobile: +41 79 445 39 68
Mobile HR: +385 99 335 30 55
E-mail: info@zelicreisen.ch

ADAM Pogrebne usluge

Željka i Adam Marković
Postfach 640
CH-4900 Langenthal

Tel. +41 62 923 32 66
Fax +41 62 923 32 63
Adam +41 79 439 35 67
Željka +41 79 704 10 18
www.adam-pogrebneusluge.ch

Brzo – Diskretno – Povoljne usluge

POGREBNE USLUGE "LEOVAC"

Na usluzi 24h dnevno / Sa svim papirima

Naše usluge

- kompletne sahrane na području kantona Ticino
- pripreme pokojnika i kremiranje u kantonu Ticino
- posjedujemo svu kompletну opremu
- prijevoz pokojnika iz Švicarske u sve zemlje Europe i obratno
- u slučaju smrti u kući ili stanu odvoz pokojnika (bolnica, krematorija, patologija)
- sređujemo svu potrebnu dokumentaciju za pogrebne usluge ako dolaze u CH iz drugih zemalja

Ivo Leovac
0041 (0)79 22 45 73
0041 (0)91 79 61 79

Via Primore 7, 6616 Losone
www.pogrebne-leovac.ch

Hallo Hrvatice.
Hallo Hrvati.

Novi ste u Švicarskoj? Zdravstveno osiguranje je obavezno. Rado ću vas podržati prije registracije sa općinom do potvrde o zdravstvenom osiguranju.

Također nudimo i zdravstveno osiguranje za Hrvatsku, osiguranjaza kućanstvo i pravnu zaštitu. Javite mi se, tu sam za vas.

Poklanjam vaučer od croaticuma za putovanje u vrijednosti do 500 franka. Skenirajte QR-kod i osvojite nagradu.

Suzana Milićević
Agenturleiterin
058 277 36 79
suzana.milovic@css.ch

croaticum

css

MAESTRAL

food in good company

Veleprodaja
Giessenstrasse 11, 8953 Dietikon
Tel. 044 743 82 01, Fax 044 743 82 01

Velika ponuda domaće robe i vina vrhunske kvalitete. Dostava u cijeloj Švicarskoj!

PODRAVKA **BADEL 1862**

Maestral AG
Office & Lager: Giesenstrasse 11
CH-8953 Dietikon
Telefon: +41(0) 44 743 82 00
Fax: +41 (0) 44 743 82 01
E-mail: info@maestral.ch
www.maestral.ch

25 godina vraćamo osmijeh na lica!

Vrhunski tim stručnjaka, doktora dentalne medicine, laboratorijskih tehničara i pratećeg osoblja koji djeluju u suvremenoj ordinaciji sa 5 dentalnih jedinica, dentalnim laboratorijem i dijagnostičkim centrom.

NEKA VAŠ IZBOR BUDE NOVI OSMIJEH, A IDUĆI KORAK ODABIR PRAVOG DOKTORA DENTALNE MEDICINE.

BIRAJTE KVALITETU I ISKUSTVO JER ZAJEDNO DAJU NAJLJEPSI OSMIJEH.

POTPUNA USLUGA NA JEDNOM MJESTU!

- ✓ CT Dijagnostika
- ✓ CAD-CAM Stomatologija
- ✓ Implantologija
- ✓ Oralna kirurgija
- ✓ Ortodoncija
- ✓ Estetika i protetika
- ✓ Dentalna radiologija
- ✓ Vlastiti dentalni laboratorij
- ✓ Mogućnost smještaja

DENTAL CENTAR DADIĆ
Charlotte Grisi 11 52466 Novigrad - Istra - Hrvatska
Tel: +385 52 757 900 | M: +385 98 727 777
www.studiudentistico.hr | info@dadic.net

Axa

Koja osiguranja Vam nudim?

Osiguranje vaše imovine

- Osiguranje kuća i stana
- Osiguranje odgojnog vrednog premja trećima
- Osiguranje za putovanja
- Obezstanje stan
- Obezstanje iznajmljivača vozača
- Obezstanje začinjenih delova vozila
- Pravni radilo

Ostale usluge što vam nudimo

- Osiguranje za život i smrtonosne primjene
- Savjeti i izrada koncepta za mirovinu
- Savjeti i izrada koncepta za vlasništvo
- Isplativanje putina

Osnovo i mirovinsko osiguranje

- Zivotno, reñljivo i čedno osiguranje
- Osiguranje u slučaju invalidnosti
- Osiguranje u slučaju nezgode i bolesti
- Zdravstveno osiguranje

Ostali proizvodi

- Pravni i hipotečki krediti

Josip Radov
Veritas Consulting AG
Veritas Consulting AG
Tel.: +41 79 301 6995
Email: info@veritas.ch
Mobile: +41 79 21 530 630

Ivana Zeba-Alilovic

zeba **HÖRCENTER**

zeba Hörcenter
Marktplatz 7 · 9400 Rorschach
Tel.: 071 571 89 40
E-Mail: rorschach@zeba-hoercenter.ch
www.zeba-hoercenter.ch

Ugodno i korisno Vam čitanje - ma gdje bili!

MOVIS

Privatni kredit?

Pitajte profesionalce.

Krediti od CHF 3'000-250'000 za zaposlene, temporere, AHV-IV-rentnere

- ✓ Besplatni savjeti i obrada
- ✓ Odgovor i ponuda u roku od 24 sata
- ✓ Fleksibilno trajanje kredita
- ✓ Najpovoljnije kamatne stope

043 355 99 40
www.asfinanz.ch

AS Finanz GmbH je projektni i finansijski Švicarski ponuditelj s kantonalnom licencom za posredovanje kredita. Davanje kredita je zabranjeno ako uzrokuje preterano zaduživanje. (Art. 3 UWG)

FINANZ

salona dental
STOMATOLOŠKA POLIKLINIKA
ordinacija@salonadental.com
+385 21 261 600
Solin, Hrvatska

Centar zdravog osmijeha

Vodeća stomatološka poliklinika u Dalmaciji

Sve stomatološke usluge na jednom mjestu

Doktori specijalisti s višegodišnjim iskustvom u implantologiji, kirurgiji i protetici

Mogućnost smještaja za pacijente iz inozemstva

Slikopis nastupa malih misijskih zborova na Crominu 2023.

HKM Basel

HKM Bern

HKM St.Gallen

HKM Aargau

HKM Luzern

HKM Zürich

Preporučene knjige

Jacques Philippe

Cijena: 4.30 CHF

9 DANA ZA BOŽJI MIR U SRCU

Mir je neophodan uvjet našega duhovnog rasta. Kako naći i sačuvati mir? U ovim malim duhovnim vježbama napredujmo korak po korak, dan po dan, kako bi naše srce i sva područja našega života ispunio mir koji nam Bog nudi i obećaje.

Bit ćete u miru, ako usprkos svemu čak i u svojoj bijedi prepozname volju Božju ili njegovo dopuštenje, a napose ako shvatite da vaša slabost igra dragocjenu ulogu u vašem duhovnom rastu, i to zato što ljubav Božja vodi ovaj svijet.

Kolekcija »9 dana za...» nudi nam osobne, privatne duhovne vježbe na određene teme. Možemo ih voditi kod kuće ili na odmoru, u autobusu, tramvaju ili vlaku. Obraća se onima koji nemaju mnogo vremena, ali žele molitvi posvetiti barem deset minuta dnevno. Unutarnji mir čini nas sretnima.

Cijena: 9.20 CHF

Gabriele Amorth

IZBAVI NAS OD ZLA

Molitve za oslobođenje, ozdravljenje i zaštitu

Čuveni vatikanski egzorcist o. Gabriele Amorth u ovoj je knjižici, odgovarajući na zamolbe i potrebe mnogih ljudi, sabrao molitve za oslobođenje, ozdravljenje i zaštitu. Ovaj mali Amorthov molitvenik za obranu od zloga i od svakoga oblika za sadrži provjerene molitve iz Svetoga pisma i tradicije Crkve, molitve za oslobođenje od zloduhu i utjecaja zlih sila, za nutarnje ozdravljenje, molitve za ozdravljenje od tjelesnih bolesti i patnja, za blagoslov ili oslobođenje kuća, radnih mjesta i polja, molitve protiv uroka, za mir srca te odabrane litanije i zavice.

Cijena: 12.90 CHF

Federica Benassi

RODITELJI VS. ADOLESCENTI

Praktični savjeti majkama i ponekom ocu

Ovo nezaobilazno štivo za svakog savjesnog roditelja pomoći će vam da razumijete, prihvate, osnažite i podupirete svoje adolescente... Uz minimalnu dozu lutanja vratima!

Adolescenti – nesigurni su, nepredvidljivi, ponekad nezainteresirani, ponekad buntovni, no uvijek spremni na promišljanje, osobni razvoj i rast. Predstavljamo vam knjigu koja će vam pomoći da rastete s njima. Praktičan odgojni priručnik Roditelji i adolescenti obrađuje izazove s kojima se susreće svaki roditelj.

Poznata talijanska obiteljska savjetnica i odgojna stručnjakinja Federica Benassi, vodena bogatim iskustvom rada s mladima i njihovim roditeljima, donosi uvide o adolescentskom ponašanju, primjenjive savjete te preporuke i korake za nadilaženje problema. Naučite što izbjegavati, a što njegovati u razgovoru s djecom, kako se nositi s roditeljskim strahovima, kako slušati svoju djecu i steći povjerenje te kako pronaći ravnotežu između slobode i postavljanja granica.

Bolje humor nego tumor

Anegdote o papi Ivanu XXIII.

◎ Za vrijeme pontifikata pape Ivana XXIII. jedan kardinal u Vatikanu se pobunio kako tamo neki vratar dobiva istu plaću kao i kardinal. Na to mu odgovori papa: «Taj neki vratar ima desetero djece – nadam se da kardinal nema».

Korisne adrese

Hrvatska predstavnštva u Švicarskoj

Veleposlanstvo Republike Hrvatske i konzularni odjel Veleposlanstva
3005 Bern, Thunstrasse 45

Veleposlanstvo: telefon: 031 352 02 75
fax: 031 352 03 73
Konzularni odjel: telefon: 031 352 50 80
fax: 031 352 80 59

Uredovno vrijeme:
ponedjeljak-petak: 9.00-12.00 sati
utorkom i od: 16.00-18.00 sati
(Svakog 2. i 4. ponedjeljka, u mj. konzularni odjel ne radi.)

Generalni konzulat RH u Zürichu

8008 Zürich, Bellerivestr. 5
Telefon: 044 386 67 50; 044 386 67 51

Fax: 044 422 83 54
Uredovno vrijeme:
ponedjeljak i srijeda: 9.13.00 i 15-18.00
utorak, četvrtak i petak: 9-13.00 sati.

Konzulat RH u Luganu

6900 Lugano, Hotel Pestalozzi
Piazza Indipendenza 9
Telefon: 031 352 50 80; fax: 031 352 80 59
2. i 4. poned. u mj. 10.00-12.00 i 13.00-15.00

Botschaft Bosnien und Herzegowina

Veleposlanstvo Bosne i Hercegovine
Thorackerstrasse 3, 3074 Muri bei Bern
Telefon: 031 351 10 51; fax: 031 351 10 79

Hrvatska nastava u Švicarskoj Konfederaciji

Zürcherstrasse 48/50, 8953 Dietikon

Telefon: 044 212 65 44

E-mail: hds-ch@bluewin.ch

web-stranica: www.hds-ch.com

Uredovno vrijeme:

ponedjeljak - petak: 8.30-15.00

Koordinatorica: Maja Rajić

Sozialdienst für Kroatischsprachige

Bahnhofplatz 1, 3. kat, 5400 Baden
Telefon: 056 210 35 80

E-Mail: vm@caritas-aargau.ch

www. hrvatskasocijalnalsuzba.ch

Uredovno vrijeme:

utorak: 09-12.00; srijeda: 13.30-17.30

Socijalna radnica: Valentina Matolić

Promjena naslova (adrese)!

Molimo Vas, ako ste tijekom godine mijenjali mjesto svoga boravišta, prijavite Vašu novu adresu/naslov Uredništvu MOVIS-a. Istovjetna zamolba vrijedi za sve novo-utemeljene obitelji koje žele primati MOVIS. Hvala Vam na razumijevanju!

Telefon: 043 317 96 33

E-Mail: movis@hkm-movis.ch

MOVIS - Kath. Kroatenmission

Bederstrasse 76, CH-8002 Zürich

Susret hrvatske katoličke mladeži

Mjesto: Einsiedeln

Nadnevak: subota, 30. rujna 2023.

Predvoditelj hodočašća – Don David Leskovar,
studentski kapelan u Zagrebu

PROGRAM:

15.00 – Predavanje u velikoj samostanskoj dvorani –

«Muško i žensko stvori ih!» (Post 1,27) –

(Don David Leskovar)

16.00 – Prigoda za svetu ispovjed i duhovne razgovore

17.00 – Križni put uz Kalvariju pored svetišta

19.00 – Svečano euharistijsko slavlje u Gospinoj bazilici – don David Leskovar s misionarima

20.30 – Zabava u gradskoj dvorani Zwei Raben Kultur und Kongresszentrum (Hauptstr. 20)
uz glazbeni sastav: TS ALKARI

Velikani i njihove ideje

Antun Mihanović – pisac hrvatske himne

Otvoru hrvatske himne Antunu Mihanoviću Petropoljskom danas većina Hrvata zna da je bio pjesnik i autor himne «Lijepa naša domovino», a rijetki su upućeni u njegovu činovničku i diplomatsku djelatnost, zbog čega je tijekom života bio poznatiji, a možda i više cijenjen u ono vrijeme. Ili, kako je izrekao Ksaver Šandor Đalski: «Zaboravljena je danas njegova dijetenklasa, ne bliješte više njegovi visoki ordeni, istrunuo je njegov carski diplomatski frak, Mihanović živi danas u našoj uspomeni samo kao pjesnik i rodoljub – naprosto kao Antun Mihanović». Antun Mihanović rođen je 10. lipnja 1796. u Zagrebu na Harmici, današnjemu Trgu bana Josipa Jelačića. Otac mu je bio pravnik Matija Mihanović, činovnik Banskoga stola i registrator Zemaljskoga arhiva, a majka Justina rod. Kušević potekla je iz jedne od uglednijih samoborskih obitelji. Djed po ocu, Bonaventura Mihanović, došao je kao austrijski general u vrijeme Marije Terezije do plemičke titule, pa je to možda bio razlog što se Antun Mihanović od 1818. potpisavao kao «A. Mihanovich et Petropole», tj. Antun Mihanović od Petropolja. To neke navodi na zaključak da Mihanovići potječu iz Petrova polja (Petropolja) kod Drniša ili čak iz Poljica.

Mihanović je u rodnom Zagrebu završio pučku školu i Klasičnu gimnaziju. Filozofiju i pravo studirao je na Kraljevskoj akademiji znanosti u Zagrebu, te se 1813. zapošljava kao bilježnik kod Banskog stola, odnosno na ondašnjem Vrhovnom sudu. Zatim je postao auditorski kandidat kod Dvorskog ratnog vijeća u Beču i otišao u Veneciju u generalno zapovjedništvo, gdje je do 1817. obnašao službu sudskega praktikanta, a zatim u Padovi do 1821. radi kao vojni sudac. Tijekom boravka u Beču 1815. tiska svoj prvi rad, knjižicu *Reč domovini od hasnovitosti pisana vu domorodnom jeziku* kojom se istaknuo kao preteča preporoditeljskog pokreta. Za boravku u Veneciju u knjižari je pronašao rukopis Gundulićeva Osmana koji još nije bio izdan, pa je objavio proglaš *Znanostih i narodnoga jezika prijateljom* o potrebi njegova izdavanja. «Bilo bi za nas doista sramotno da nas neki narodi, naši rođaci,

nadvladaju u količini objavljenih djela i da budu pred nama u objavljuvanju onoga što imamo», napisao je svoj oglas na štokavskome i time prvi od preporoditelja napustio kajkavski. Osmana je napisljeku izdala Matica ilirska 1844. Nakon završetka službe u vojsci 1821.

vraća se u Zagreb, a zatim odlazi u Beč, gdje se posvetio filološkim studijama i komparativnoj lingvistici pa 1823. objavljuje rad o odnosu sanskrta i slavenskih jezika. Godine 1822. Austrija vraća Banskoj hrvatskoj krajeve od Save do mora koji su joj pripali padom Napoleona. Na tom se području potom osniva Riječka gubernija pa Mihanović 1823. odlazi u Rijeku, gdje do 1828. honorarno radi kao gubernijalni tajnik. Zatim je tri godine putovao po američkom kontinentu. Godine 1827. tiskao je brošuru o ugarskim i hrvatskim vinima, istražujući američka tržišta. Iz Amerike se na dve godine враća u Hrvatsko zagorje, a potom opet odlazi u Rijeku te po drugi put postaje gubernijalni tajnik.

Ljudevit Gaj 1835. izdaje «Novine horvatske» koje će izlaziti dva puta tjedno s nedjeljnjim prilogom «Danica horvatska, slavonska i dalmatinska». U desetom broju Danice, 14. ožujka 1835., Mihanović objavljuje svoju pjesmu «Horvatska domovina». Godine 1846. u Glini pripadnik Jelačićeve regimete krajški kadet Josip Runjanin uglazio je «Horvatsku domovinu», te ona postaje jedna od preporodnih budnica koju su rado pjevali pripadnici Jelačićeve glinske pukovnije i poklonici hrvatskoga preporoda. Hrvati Mihanovićevu pjesmu danas prije svega znaju po prve i posljednje dvije kitice. Rijedak je primjer u svijetu da državna himna opisuje ljepote domovine bez spominjanja rata i osvete poput npr. francuske himne. Na otvorenju Gospodarske izložbe u Zagrebu

1891. dio posjetitelja odslušao ju je stojeći, a slično se ponavljalo i tijekom kasnijih izvođenja i to je bilo dovoljno da «Lijepa naša domovino» dobije neformalan status himne. Prvu službenu potvrdu dobila je 1918. kad je pjevana u Saboru nakon raskida veza Hrvatske s Austro-Ugarskom, a

zatim je prva kitica postala dio himne Kraljevine SHS (Jugoslavije). Službeno je «Lijepa naša domovino» određena hrvatskom himnom tek 1972. u ustavu SR Hrvatske. Osim nje, Mihanović je objavio još tri pjeme u Gajevoj Danici.

Godine 1836. Mihanović prelazi u austrijsku diplomaciju, gdje je službovao od 1836. do 1858. godine. Bio je prvi austrijski konzul u Beogradu, a zatim u Solunu (gdje se i oženio), Smirni, Carigradu i Bukureštu. Tijekom boravka u Makedoniji obilazio je manastire i skupljao glagolske i cirilske rukopise, koje je kasnije prenio u Nove dvore kraj Klanjca. Ta zbirka, pod nazivom *Collectio Mihanoviçiana*, danas se čuva u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Velike zasluge za paleoslavistiku Mihanović ima i zbog toga što je u manastiru Zograf na Svetoj Gori otkrio «Zografsko evanđelje» iz desetog stoljeća. Danas se taj najstariji cjeloviti staroslavenski tekst evanđelja čuva u Sankt Peterburgu. Umirovljen je 1858. godine kao ministarski savjetnik i od tada je do smrti živio u Novim dvorima, gdje je umro 1861. godine. Njegova ostavština je nažalost izgubljena, a u njoj je bio i olovkom pisani koncept «Hrvatske domovine», kojom je stekao neprolaznu slavu. Književni povjesničar Antun Barac reči: «U njoj je pjesnik sabrao sve što se od nas ne da otkinuti dok živimo kao narod, što će uvijek oživljavati i buditi naša rodoljubna čuvstva».